T.C.

TRAKYA ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

SANAT TARİHİ ANABİLİMDALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KIRKLARELİ İLİ PINARHİSAR İLÇESİ POYRALI KÖYÜ DOKUMALARI

FATMA ERTUĞRUL ALUÇLU

1228204402

TEZ DANIŞMANI

PROF. DR. GÜLAY APA KURTİŞOĞLU

EDİRNE 2024

Tezin Adı: Kırklareli İli Pınarhisar İlçesi Poyralı Köyü Dokumaları

Tezi Hazırlayan: Fatma ERTUĞRUL ALUÇLU

ÖZET

Poyralı Dokumaları, adını Kırklareli'nin Pınarhisar ilçesine bağlı olan Poyralı köyünden almaktadır. Poyralı köyü 1877-78 Osmanlı-Rus Savaşı sonrası Bulgaristan'ın Lofça Kazası'ndan göç eden halk tarafından kurulmuştur. Göç eden halk kültürel değerleri ile birlikte dokumalarını da getirmişlerdir.

Poyralı köyü, Kültür Evi'nde sergilenen günümüze ulaşabilmiş dokuma örnekleri çalışma konumuzu oluşturmaktadır. Çalışmamız kapsamında Kültür Evi'nde sergilenen 38 adet tarihi dokuma örneği ayrıntılı olarak incelenerek katalogları oluşturulmuştur.

Çalışmamız dört bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde konunun tanımı, önemi, sınırları, yöntemi, amacı, Kırklareli ili, Pınarhisar ilçesi, Poyralı köyü tarihi ve dokuma sanatının tarihsel gelişim süreci konuları üzerinde durulmuştur. İkinci bölümde Kırklareli ili, Pınarhisar ilçesi, Poyralı köyü dokumalarında kullanılan tezgâh ve bölümleri, çözgü hazırlama işlemi, dokuma işlemi, teknikleri ve motiflerinden bahsedilmiştir. Üçüncü bölümde Poyralı Kültür Evi'nde sergilenen tarihi dokuma örnekleri incelenerek katalog oluşturulmuştur. Dördüncü ve son bölümümüze gelindiğinde ise konu ile ilgili yapılan araştırmalar ve varılan sonuçlar ile ilgili bilgiler paylaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Poyralı, Kültür Evi, Dokuma, Tezgâh, Çözgü, Motif.

Name of the Thesis: Weavings of Poyralı Village in Pınarhisar, Kırklareli

Prepared by: Fatma ERTUĞRUL ALUÇLU

ABSTRACT

Poyralı Weavings take their name from the village of Poyralı in Pınarhisar district of Kırklareli. Poyralı village was founded by the people who emigrated from the Lofça District of Bulgaria after the 1877-78 Ottoman-Russian War. The migrating people brought their weavings along with their cultural values.

The surviving weaving samples exhibited in the Poyralı Village Culture House constitute the subject of our study. Within the scope of our study, 38 historical weaving samples exhibited in the Culture House were examined in detail and their catalogs were created.

The study consists of four parts. In the first part, the definition of the subject, importance of it, boundaries, methods, purpose, the history of Poyralı village in Pınarhisar, Kırklareli and the historical development process of the weaving art are discussed. In the second part, the looms and their parts, warp preparation process, weaving process, techniques and motifs used in the weavings of Poyralı village in Pınarhisar, Kırklareli are mentioned. In the third part, a catalogue was created by examining the historical weaving samples exhibited in Poyralı Culture House. In the fourth and last chapter, information about the research conducted on the subject and research results are shared.

Key Words: Poyralı, Culture House, Weaving, Loom, Warp, Motif.

ÖNSÖZ

"Kırklareli İli Pınarhisar İlçesi Poyralı Köyü Dokumaları" konusunun daha önce kapsamlı bir araştırması yapılmadığından dolayı tez konusu olarak seçtik. Poyralı Kültür Evi'nde sergilenen tarihi dokuma örnekleri çalışma konumuzun içeriğini oluşturmaktadır. Bu çalışmamız ile dokuma sanatının önemi ve değeri hatırlatılarak, kaybolmakta olan dokuma örnekleri kayıt altına alınıp gelecek nesillere aktarımı sağlanacaktır. Ayrıca bilimsel çalışma yapmak isteyenlere de kaynak olacaktır.

Tez konumun belirlenmesi ve çalışmalarımın her aşamasında beni destekleyen ve yönlendiren danışman hocam Prof. Dr. Gülay APA KURTİŞOĞLU'na, Poyralı dokumalarına dair her türlü bilgi konusunda beni kırmadan yardımcı olan Poyralı Kültür Evi sorumlusu Gülay KARAKULAK ve annesi Cevriye KARAKULAK' a, çalışmalarımda desteklerini esirgemeyen Kırklareli Olgunlaşma Enstitüsü ailesine, bu süreçte her zaman yanımda olan ve beni destekleyen eşim Tuncay ALUÇLU ve aileme teşekkürlerimi borç bilirim. Bu çalışmayı oğlum Ege ALUÇLU ve rahmetli babam Nazif ERTUĞRUL' a ithaf ederim.

Fatma ERTUĞRUL ALUÇLU

EDİRNE 2024

İÇİNDEKİLER

ÖZET i

ABSTRACT ii

ÖNSÖZ iii

HARİTA VE FOTOĞRAF LİSTESİ vii

KISALTMALAR xxv

1. GİRİŞ 1

1.1. Konunun Tanımı, Önemi ve Sınırları 1

1.2. Kullanılan Yöntem 1

1.3. Amaç 2

1.4. Konu Hakkında Yapılan Araştırma ve Yayınlar 3

1.5. Kırklareli İli, Pınarhisar İlçesi, Poyralı Köyü Tarihi 5

1.6. Poyralı Kültür Evi 7

1. DOKUMA SANATININ TARİHSEL GELİŞİM SÜRECİ 9

1.1.1. Orta Asya'dan Anadolu'ya Türk Dokuma Sanatı 15

2. KIRKLARELİ İLİ, PINARHİSAR İLÇESİ, POYRALI KÖYÜ DOKUMALARI 30

2.1. Dokuma Tezgâhı ve Bölümleri 33

2.1.1. Krosna (Çözgü ve Sargı Levendi) 35

2.1.2. Ayak 35

2.1.3. Gücü 36

2.1.4. Makaralar 36

2.1.5. Tefe ve Taraf 37

2.1.6. Çımbar 37

2.1.7. Mekik ve Masura 39

2.1.8. Yan Sopa ve Gergi Sopası 39

2.2. Çözgü Hazırlama İşlemi ve Aşamaları 41

2.3. Dokuma İşlemi ve Aşamaları 43

2.4. Kullanılan Teknikler 43

2.4.1. Mekikli Dokuma Teknikleri 44

2.4.1.1. Bezayağı Dokuma Tekniği (Düz Dokuma) 44

2.4.1.2. Dimi Dokuma Tekniği (Gabardin) 46

2.4.1.3. Cicim Dokuma Tekniği 47

2.5. Kırklareli İli, Pınarhisar İlçesi, Poyralı Köyü Dokuma Motifleri ve Süsleme Unsurları 49

2.5.1. Koçboynuzu Motifi 50

2.5.2. Göz Motifi 51

2.5.3. Muska (Nazarlık) Motifi 53

2.5.4. Saçbağı (Kelebek) Motifi 54

2.5.5. Meşe Dalı Motifi 55

2.5.6. Yonca (Yonca Yaprağı) Motifi 56

2.5.7. Hayat Ağacı Motifi 57

2.5.8. Akrep Motifi 58

2.5.9. Tarak Motifi 59

2.5.10. Elibelinde Motifi 60

2.5.11. Kurt Ağzı (Kurt İzi, Canavar Ağzı) Motifi 61

2.5.12. Sirani (Sıraniler) Motifi 62

2.5.13. Tahta Kaldırma Motifi 63

2.5.14. Civankaşı Motifi 64

2.5.15. Sıçandişi Motifi 66

2.5.16. Döşeme Suyu (Döşeme Suyolu) Motifi 66

2.5.17. Suyolu Motifi 67

2.5.18. Çengel Motifi 67

2.5.19. Kazayağı Motifi 68

2.5.20. İsmi Bilinmeyen Motif 69

2.5.21. Poyralı Dokumalarındaki Ponpon ve Püskül Detayları 70

3. KATALOG 73

3.1. Seccadeler 73

3.2. Yer Yaygısı/Kilimler 101

3.3. Yer Yaygısı/Kilim/Araba Çergeleri 109

3.4. Minderler 130

3.5. Yastıklar 142

3.6. Yorganlar 157

3.7. Torbalar 169

3.8. Çuval 202

4. SONUÇ 205

KAYNAKÇA 209

HARİTA VE FOTOĞRAF LİSTESİ

	Sayfa
Harita 1: Kırklareli İli Haritası	6
Fotoğraf 1: Poyralı Köyü Kültür Evi	7
Fotoğraf 2: Poyralı Köyü Dokuma Tezgâhı	32
Fotoğraf 3: Krosna (Çözgü Levendi)	33
Fotoğraf 4: Krosna (Sargı Levendi)	33
Fotoğraf 5: Ayak	33
Fotoğraf 6: Gücü	34
Fotoğraf 7: Gücü	34
Fotoğraf 8: Makaralar	34
Fotoğraf 9: Makaralar	34
Fotoğraf 10: Tefe ve Tarak	35
Fotoğraf 11: Tefe ve Tarak	35
Fotoğraf 12: Çımbar	35
Fotoğraf 13: Çımbar	35
Fotoğraf 14: Mekik ve Masura	36
Fotoğraf 15: Yan Sopa	36
Fotoğraf 16: Gergi Sopası	36
Fotoğraf 17: Çözgüde Çözülecek İpin Hazırlanması	37
Fotoğraf 18: Çözgünün Çözülmesi	38
Fotoğraf 19: Çözgünün Çözülmesi	38

Fotoğraf 20: Çözgünün Krosnaya Alınması 38

Fotoğraf 21: Çözgünün Krosnaya Alınması 38

Fotoğraf 22: Bezayağı Dokuma Tekniği Örnekleri 40

Fotoğraf 23: Bezayağı Dokuma Tekniği Örnekleri 40

Fotoğraf 24: Bezayağı Dokuma Tekniği Örnekleri 40

Fotoğraf 25: Bezayağı Dokuma Tekniği Örnekleri 40

Fotoğraf 26: Bezayağı Dokuma Tekniği Örnekleri 40

Fotoğraf 27: Bezayağı Dokuma Tekniği Örnekleri 40

Fotoğraf 28: Dimi Dokuma Tekniği Örnekleri 41

Fotoğraf 29: Dimi Dokuma Tekniği Örnekleri 41

Fotoğraf 30: Dimi Dokuma Tekniği Örnekleri 41

Fotoğraf 31: Dimi Dokuma Tekniği Örnekleri 41

Fotoğraf 32: Dimi Dokuma Tekniği Örnekleri 41

Fotoğraf 33: Dimi Dokuma Tekniği Örnekleri 41

Fotoğraf 34 Zemin Bezayağı, Desen ise Cicim Tekniği ile Dokunan Örnek Ön ve Arka Yüz 42

Fotoğraf 35: Zemin Bezayağı, Desen ise Cicim Tekniği ile Dokunan Örnek Ön ve Arka Yüz 42

Fotoğraf 36: Zemin Bezayağı, Desen ise Cicim Tekniği ile Dokunan Örnek Ön ve Arka Yüz 43

Fotoğraf 37: Zemin Bezayağı, Desen ise Cicim Tekniği ile Dokunan Örnek Ön ve Arka Yüz 43

Fotoğraf 38: Zemin Bezayağı, Desen ise Cicim Tekniği ile Dokunan Örnek Ön ve Arka Yüz 43

Fotoğraf 39: Zemin Bezayağı, Desen ise Cicim Tekniği ile Dokunan Örnek Ön ve Arka Yüz 43

Fotoğraf 40: Zemin Bezayağı, Desen ise Cicim Tekniği ile Dokunan Örnek Ön ve Arka Yüz 43

Fotoğraf 41: Zemin Bezayağı, Desen ise Cicim Tekniği ile Dokunan Örnek Ön ve Arka Yüz 43

Fotoğraf 42: Zemin Dimi, Desen ise Cicim Tekniği ile Dokunan Örnekler 44

Fotoğraf 43: Zemin Dimi, Desen ise Cicim Tekniği ile Dokunan Örnekler 44

Fotoğraf 44: Zemin Dimi, Desen ise Cicim Tekniği ile Dokunan Örnekler 44

Fotoğraf 45: Koçboynuzu Motifi 46

Fotoğraf 46: Koçboynuzu Motifi 46

Fotoğraf 47: Göz Motifi 47

Fotoğraf 48: Göz Motifi 47

Fotoğraf 49: Göz Motifi 47

Fotoğraf 50: Göz Motifi 47

Fotoğraf 51: Göz Motifi 48

Fotoğraf 52: Göz Motifi 48

Fotoğraf 53: Göz Motifi 48

Fotoğraf 54: Muska (Nazarlık) Motifi 49

Fotoğraf 55: Muska (Nazarlık) Motifi 49

Fotoğraf 56: Muska (Nazarlık) Motifi 49

Fotoğraf 57: Muska (Nazarlık) Motifi 49

Fotoğraf 58: Muska (Nazarlık) Motifi 49

Fotoğraf 59: Muska (Nazarlık) Motifi 49

Fotoğraf 60: Muska (Nazarlık) Motifi 49

Fotoğraf 61: Muska (Nazarlık) Motifi 49

Fotoğraf 62: Muska (Nazarlık) Motifi 49

Fotoğraf 63: Saçbağı (Kelebek) Motifi 50

Fotoğraf 64: Saçbağı (Kelebek) Motifi 50

Fotoğraf 65: Saçbağı (Kelebek) Motifi 50

Fotoğraf 66: Meşe Dalı Motifi 51

Fotoğraf 67: Meşe Dalı Motifi 51

Fotoğraf 68: Yonca (Yonca Yaprağı) Motifi 52

Fotoğraf 69: Yonca (Yonca Yaprağı) Motifi 52

Fotoğraf 70: Yonca (Yonca Yaprağı) Motifi 52

Fotoğraf 71 Hayat Ağacı Motifi 53

Fotoğraf 72 Akrep Motifi 54

Fotoğraf 73: Tarak Motifi 55

Fotoğraf 74: Tarak Motifi 55

Fotoğraf 75 Elibelinde Motifi 56

Fotoğraf 76 Kurt Ağzı (Kurt İzi, Canavar Ağzı) Motifi 57

Fotoğraf 77: Sirani (Sıraniler) Motifi 57

Fotoğraf 78: Sirani (Sıraniler) Motifi 57

Fotoğraf 79 Tahta Kaldırma Motifi 58

Fotoğraf 80 Tahta Kaldırma Motifi 58

Fotoğraf 81 Tahta Kaldırma Motifi 58

Fotoğraf 82 Tahta Kaldırma Motifi 58

Fotoğraf 83 Tahta Kaldırma Motifi 59

Fotoğraf 84 Tahta Kaldırma Motifi 59

Fotoğraf 85 Civankaşı Motifi 59

Fotoğraf 86 Civankaşı Motifi 59

Fotoğraf 87 Sıçandişi Motifi 60

Fotoğraf 88 Sıçandişi Motifi 60

Fotoğraf 89 Döşeme Suyu (Döşeme Suyolu) 61

Fotoğraf 90 Suyolu Motifi 61

Fotoğraf 91 Çengel Motifi 62

Fotoğraf 92 Çengel Motifi 62

Fotoğraf 93 Kazayağı Motifi 63

Fotoğraf 94 İsmi Bilinmeyen Motif 63

Fotoğraf 95: Poyralı Köyü Dokuma Seccadelerinde Yer Alan Püskül-Ponpon Detayları 64

Fotoğraf 96: Poyralı Köyü Dokuma Seccadelerinde Yer Alan Püskül-Ponpon Detayları 64

Fotoğraf 97: Poyralı Köyü Dokuma Seccadelerinde Yer Alan Püskül-Ponpon Detayları 64

Fotoğraf 98: Poyralı Köyü Dokuma Seccadelerinde Yer Alan Püskül-Ponpon Detayları 64

Fotoğraf 99: Poyralı Köyü Dokuma Seccadelerinde Yer Alan Püskül-Ponpon Detayları 64

Fotoğraf 100: Poyralı Köyü Dokuma Seccadelerinde Yer Alan Püskül-Ponpon Detayları 64

Fotoğraf 101: Poyralı Köyü Dokuma Seccadelerinde Yer Alan Püskül-Ponpon Detayları 65

Fotoğraf 102: Poyralı Köyü Dokuma Seccadelerinde Yer Alan Püskül-Ponpon Detayları 65

Fotoğraf 103: Poyralı Köyü Dokuma Seccadelerinde Yer Alan Püskül-Ponpon Detayları 65

Fotoğraf 104: Poyralı Köyü Dokuma Minderlerinde Yer Alan Püskül-Ponpon Detayları 65

Fotoğraf 105: Poyralı Köyü Dokuma Minderlerinde Yer Alan Püskül-Ponpon Detayları 65

Fotoğraf 106: Poyralı Köyü Dokuma Minderlerinde Yer Alan Püskül-Ponpon Detayları 65

Fotoğraf 107: Poyralı Köyü Dokuma Torbalarında Yer Alan Püskül-Ponpon Detayları 65

Fotoğraf 108: Poyralı Köyü Dokuma Torbalarında Yer Alan Püskül-Ponpon Detayları 65

Fotoğraf 109: Poyralı Köyü Dokuma Torbalarında Yer Alan Püskül-Ponpon Detayları 65

Fotoğraf 110: Poyralı Köyü Dokuma Torbalarında Yer Alan Püskül-Ponpon Detayları 66

Fotoğraf 111: Poyralı Köyü Dokuma Torbalarında Yer Alan Püskül-Ponpon Detayları 66

Fotoğraf 112: Poyralı Köyü Dokuma Torbalarında Yer Alan Püskül-Ponpon Detayları 66

Fotoğraf 113: Poyralı Köyü Dokuma Torbalarında Yer Alan Püskül-Ponpon Detayları 66

Fotoğraf 114: Poyralı Köyü Dokuma Torbalarında Yer Alan Püskül-Ponpon Detayları 68

Fotoğraf 115: Poyralı Köyü Dokuma Torbalarında Yer Alan Püskül-Ponpon Detayları 68

Fotoğraf 116: Seccade Ön Yüz 69

Fotoğraf 117: Seccade Arka Yüz 69

Fotoğraf 118: Seccade Ön Yüz ve Arka Yüz Detay 69

Fotoğraf 119: Seccade Ön Yüz ve Arka Yüz Detay 69

Fotoğraf 120: Seccade Ön Yüz Orta Kısım Detay 70

Fotoğraf 121: Seccade Ön Yüz Baş Kısım Detay 70

Fotoğraf 122: Seccade Ön Yüz Ayak Kısım Detay 70

Fotoğraf 123: Seccade Saçbağı (Kelebek) Motifi 70

Fotoğraf 124: Seccade Saçbağı (Kelebek) Motifi 70

Fotoğraf 125: Seccade Göz Motifi 71

Fotoğraf 126: Seccade Göz Motifi 71

Fotoğraf 127: Seccade Muska (Nazarlık) Motifi 71

Fotoğraf 128: Seccade Ön Yüz 74

Fotoğraf 129: Seccade Arka Yüz 74

Fotoğraf 130: Seccade Ön Yüz ve Arka Yüz Detay 74

Fotoğraf 131: Seccade Ön Yüz ve Arka Yüz Detay 74

Fotoğraf 132: Seccade Ön Yüz Orta Kısım Detay 75

Fotoğraf 133: Seccade Ön Yüz Baş Kısım Detay 75

Fotoğraf 134: Seccade Ön Yüz Ayak Kısım Detay 75

Fotoğraf 135: Seccade Göz ve Kurt Ağzı (Kurt İzi, Canavar Ağzı) Motifleri 76

Fotoğraf 136: Seccade Göz ve Kurt Ağzı (Kurt İzi, Canavar Ağzı) Motifleri 76

Fotoğraf 137: Seccade Koçboynuzu, Muska (Nazarlık) ve Sirani (Sıraniler) Motifleri 76

Fotoğraf 138: Seccade Koçboynuzu, Muska (Nazarlık) ve Sirani (Sıraniler) Motifleri 76

Fotoğraf 139 Seccade Koçboynuzu, Muska (Nazarlık) ve Sirani (Sıraniler) Motifleri 76

Fotoğraf 140: Seccade Civankaşı Motifi 76

Fotoğraf 141: Seccade Sıçandişi Motifi 76

Fotoğraf 142: Seccade Suyolu Motifi 76

Fotoğraf 143: Seccade Ön Yüz 79

Fotoğraf 144: Seccade Arka Yüz 79

Fotoğraf 145: Seccade Ön Yüz ve Arka Yüz Detay 79

Fotoğraf 146: Seccade Ön Yüz ve Arka Yüz Detay 79

Fotoğraf 147: Seccade Ön Yüz Orta Kısım Detay 80

Fotoğraf 148: Seccade Ön Yüz Baş Kısım Detay 80

Fotoğraf 149: Seccade Ön Yüz Ayak Kısım Detay 80

Fotoğraf 150: Seccade Muska (Nazarlık) Motifleri 80

Fotoğraf 151: Seccade Muska (Nazarlık) Motifleri 80

Fotoğraf 152: Seccade Göz ve Koçboynuzu Motifleri 81

Fotoğraf 153: Seccade Göz ve Koçboynuzu Motifleri 81

Fotoğraf 154: Seccade Sirani (Sıraniler) Motifi 81

Fotoğraf 155: Seccade Civankaşı Motifi 81

Fotoğraf 156: Seccade Sıçandişi Motifi 81

Fotoğraf 157: Seccade Ön Yüz 84

Fotoğraf 158: Seccade Arka Yüz 84

Fotoğraf 159: Seccade Ön Yüz ve Arka Yüz Detay 84

Fotoğraf 160: Seccade Ön Yüz ve Arka Yüz Detay 84

Fotoğraf 161: Seccade Ön Yüz Orta Kısım Detay 85

Fotoğraf 162: Seccade Ön Yüz Baş Kısım Detay 85

Fotoğraf 163: Seccade Ön Yüz Ayak Kısım Detay 85

Fotoğraf 164: Seccade Göz Motifleri 85

Fotoğraf 165: Seccade Göz Motifleri 85

Fotoğraf 166: Seccade Saçbağı (Kelebek) ve Muska (Nazarlık) Motifleri 86

Fotoğraf 167: Seccade Saçbağı (Kelebek) ve Muska (Nazarlık) Motifleri 86

Fotoğraf 168: Seccade Kazayağı Motif 86

Fotoğraf 169: Seccade Ön Yüz 89

Fotoğraf 170: Seccade Arka Yüz 89

Fotoğraf 171: Seccade Ön Yüz ve Arka Yüz Detay 89

Fotoğraf 172: Seccade Ön Yüz ve Arka Yüz Detay 89

Fotoğraf 173: Seccade Akrep, Tarak ve Elibelinde Motifleri 90

Fotoğraf 174: Seccade Akrep, Tarak ve Elibelinde Motifleri 90

Fotoğraf 175: Seccade Akrep, Tarak ve Elibelinde Motifleri 90

Fotoğraf 176: Seccade Motif İsmi Bilinmiyor 90

Fotoğraf 177: Seccade Çengel Motifi 90

Fotoğraf 178: Seccade Çengel Motifi 90

Fotoğraf 179: Seccade Ön Yüz 93

Fotoğraf 180: Seccade Arka Yüz 93

Fotoğraf 181: Seccade Ön Yüz ve Arka Yüz Detay 93

Fotoğraf 182: Seccade Ön Yüz ve Arka Yüz Detay 93

Fotoğraf 183: Seccade Ön Yüz Orta Kısım Detay 94

Fotoğraf 184: Seccade Ön Yüz Baş Kısım Detay 94

Fotoğraf 185: Seccade Tahta Kaldırma Motifi 94

Fotoğraf 186: Yer Yaygısı/Kilim Ön Yüz 97

Fotoğraf 187: Yer Yaygısı/Kilim Arka Yüz 97

Fotoğraf 188: Yer Yaygısı/Kilim Ön Yüz ve Arka Yüz Detay 98

Fotoğraf 189: Yer Yaygısı/Kilim Ön Yüz ve Arka Yüz Detay 98

Fotoğraf 190: Yer Yaygısı/Kilim Ön Yüz Orta Kısım Detay 98

Fotoğraf 191: Yer Yaygısı/Kilim Ön Yüz Orta Kısım Detay 98

Fotoğraf 192: Yer Yaygısı/Kilim Muska (Nazarlık) Motifi 98

Fotoğraf 193: Yer Yaygısı/Kilim Muska (Nazarlık) Motifi 98

Fotoğraf 194: Yer Yaygısı/Kilim Muska (Nazarlık) Motifli Bordür 99

Fotoğraf 195: Yer Yaygısı/Kilim Kazayağı Motifli Bordür 99

Fotoğraf 196: Yer Yaygısı/Kilim Kazayağı Motifi 99

Fotoğraf 197: Yer Yaygısı/Kilim Ön Yüz 102

Fotoğraf 198: Yer Yaygısı/Kilim Arka Yüz 102

Fotoğraf 199: Yer Yaygısı/Kilim Ön Yüz Orta Kısım Detay 102

Fotoğraf 200: Yer Yaygısı/Kilim Ön Yüz Orta Kısım Detay 102

Fotoğraf 201: Yer Yaygısı/Kilim Ön Yüz Orta Kısım Detay 102

Fotoğraf 202: Yer Yaygısı/Kilim/Araba Çergesi Ön Yüz 105

Fotoğraf 203: Yer Yaygısı/Kilim/Araba Çergesi Ön Yüz 105

Fotoğraf 204: Yer Yaygısı/Kilim/Araba Çergesi Ön Yüz Orta Kısım Detay 105

Fotoğraf 205: Yer Yaygısı/Kilim/Araba Çergesi Ön Yüz Orta Kısım Detay 105

Fotoğraf 206: Yer Yaygısı/Kilim/Araba Çergesi Ön Yüz Orta Kısım Detay 105

Fotoğraf 207: Yer Yaygısı/Kilim/Araba Çergesi Ön Yüz 108

Fotoğraf 208: Yer Yaygısı/Kilim/Araba Çergesi Ön Yüz 108

Fotoğraf 209: Yer Yaygısı/Kilim/Araba Çergesi Ön Yüz Orta Kısım Detay 108

Fotoğraf 210: Yer Yaygısı/Kilim/Araba Çergesi Ön Yüz Orta Kısım Detay 108

Fotoğraf 211: Yer Yaygısı/Kilim/Araba Çergesi Ön Yüz Orta Kısım Detay 108

Fotoğraf 212: Yer Yaygısı/Kilim/Araba Çergesi Ön Yüz 111

Fotoğraf 213: Yer Yaygısı/Kilim/Araba Çergesi Arka Yüz 111

Fotoğraf 214: Yer Yaygısı/Kilim/Araba Çergesi Ön Yüz Orta Kısım Detay 111

Fotoğraf 215: Yer Yaygısı/Kilim/Araba Çergesi Ön Yüz Orta Kısım Detay 111

Fotoğraf 216: Yer Yaygısı/Kilim/Araba Çergesi Ön Yüz Orta Kısım Detay 111

Fotoğraf 217: Yer Yaygısı/Kilim/Araba Çergesi Ön Yüz 114

Fotoğraf 218: Yer Yaygısı/Kilim/Araba Çergesi Ön Yüz 114

Fotoğraf 219: Yer Yaygısı/Kilim/Araba Çergesi Ön Yüz Orta Kısım Detay 114

Fotoğraf 220: Yer Yaygısı/Kilim/Araba Çergesi Ön Yüz Orta Kısım Detay 114

Fotoğraf 221: Yer Yaygısı/Kilim/Araba Çergesi Ön Yüz Orta Kısım Detay 114

Fotoğraf 222: Yer Yaygısı/Kilim/Araba Çergesi Ön Yüz 117

Fotoğraf 223: Yer Yaygısı/Kilim/Araba Çergesi Ön Yüz 117

Fotoğraf 224: Yer Yaygısı/Kilim/Araba Çergesi Ön Yüz Orta Kısım Detay 117

Fotoğraf 225: Yer Yaygısı/Kilim/Araba Çergesi Ön Yüz Orta Kısım Detay 117

Fotoğraf 226: Yer Yaygısı/Kilim/Araba Çergesi Ön Yüz Orta Kısım Detay 117

Fotoğraf 227: Yer Yaygısı/Kilim/Araba Çergesi Ön Yüz 120

Fotoğraf 228: Yer Yaygısı/Kilim/Araba Çergesi Ön Yüz 120

Fotoğraf 229: Yer Yaygısı/Kilim/Araba Çergesi Ön Yüz Orta Kısım Detay 120

Fotoğraf 230: Yer Yaygısı/Kilim/Araba Çergesi Ön Yüz Orta Kısım Detay 120

Fotoğraf 231: Yer Yaygısı/Kilim/Araba Çergesi Ön Yüz Orta Kısım Detay 120

Fotoğraf 232: Yer Yaygısı/Kilim/Araba Çergesi Ön Yüz 123

Fotoğraf 233: Yer Yaygısı/Kilim/Araba Çergesi Kenar Temizleme Detay 123

Fotoğraf 234: Yer Yaygısı/Kilim/Araba Çergesi Ön Yüz Orta Kısım Detay 123

Fotoğraf 235: Yer Yaygısı/Kilim/Araba Çergesi Ön Yüz Orta Kısım Detay 123

Fotoğraf 236: Yer Yaygısı/Kilim/Araba Çergesi Ön Yüz Orta Kısım Detay 123

Fotoğraf 237: Minder Ön Yüz 126

Fotoğraf 238: Minder Arka Yüz 126

Fotoğraf 239: Minder Ön ve Arka Yüz Orta Kısım Detay 126

Fotoğraf 240: Minder Ön ve Arka Yüz Orta Kısım Detay 126

Fotoğraf 241: Minder Ön ve Arka Yüz Orta Kısım Detay 126

Fotoğraf 242: Minder Ön Yüz 129

Fotoğraf 243: Minder Kenar Temizleme Detay 129

Fotoğraf 244: Minder Ön Yüz ve Kenar Temizleme Detay 129

Fotoğraf 245: Minder Ön Yüz ve Kenar Temizleme Detay 129

Fotoğraf 246: Minder Ön Yüz ve Kenar Temizleme Detay 129

Fotoğraf 247: Minder Ön Yüz 132

Fotoğraf 248: Minder Ön Yüz 132

Fotoğraf 249: Minder Ön Yüz ve Kenar Temizleme Detay 132

Fotoğraf 250: Minder Ön Yüz ve Kenar Temizleme Detay 132

Fotoğraf 251: Minder Ön Yüz ve Kenar Temizleme Detay 132

Fotoğraf 252: Minder Ön Yüz 135

Fotoğraf 253: Minder Arka Yüz 135

Fotoğraf 254: Minder 1 Ön ve Arka Yüz Orta Kısım Detay 135

Fotoğraf 255: Minder 1 Ön ve Arka Yüz Orta Kısım Detay 135

Fotoğraf 256: Minder 1 Ön ve Arka Yüz Orta Kısım Detay 135

Fotoğraf 257: Yastık Ön Yüz 138

Fotoğraf 258: Yastık Ön Yüz Orta Kısım Detay 138

Fotoğraf 259: Yastık Ön Yüz Orta Kısım Detay 138

Fotoğraf 260: Minder 1 Muska (Nazarlık), Göz ve Meşe Dalı Motifleri 138

Fotoğraf 261: Minder 1 Muska (Nazarlık), Göz ve Meşe Dalı Motifleri 138

Fotoğraf 262: Minder 1 Muska (Nazarlık), Göz ve Meşe Dalı Motifleri 138

Fotoğraf 263: Yastık Sıçandişi Motifi 138

Fotoğraf 264: Yastık Ön Yüz 141

Fotoğraf 265: Yastık Arka Yüz 141

Fotoğraf 266: Yastık Ön ve Arka Yüz Orta Kısım Detay 141

Fotoğraf 267: Yastık Ön ve Arka Yüz Orta Kısım Detay 141

Fotoğraf 268: Yastık Hayat Ağacı, Tarak ve Muska (Nazarlık) Motifleri 142

Fotoğraf 269: Yastık Hayat Ağacı, Tarak ve Muska (Nazarlık) Motifleri 142

Fotoğraf 270: Yastık Hayat Ağacı, Tarak ve Muska (Nazarlık) Motifleri 142

Fotoğraf 271: Yastık Muska (Nazarlık) Motifi 142

Fotoğraf 272: Yastık Tahta Kaldırma Motifi 142

Fotoğraf 273: Yastık Döşeme Suyu (Döşeme Suyolu) Motifi 142

Fotoğraf 274: Yastık Ön Yüz 145

Fotoğraf 275: Yastık Arka Yüz 145

Fotoğraf 276: Yastık Ön ve Arka Yüz Orta Kısım Detay 145

Fotoğraf 277: Yastık Ön ve Arka Yüz Orta Kısım Detay 145

Fotoğraf 278: Yastık Saçbağı (Kelebek) ve Yonca (Yonca Yaprağı) Motifleri 146

Fotoğraf 279: Yastık Saçbağı (Kelebek) ve Yonca (Yonca Yaprağı) Motifleri 146

Fotoğraf 280: Yastık Tahta Kaldırma Motifi 146

Fotoğraf 281: Yastık Ön Yüz 149

Fotoğraf 282: Yastık Arka Yüz 149

Fotoğraf 283: Yastık Ön ve Arka Yüz Orta Kısım Detay 149

Fotoğraf 284: Yastık Ön ve Arka Yüz Orta Kısım Detay 149

Fotoğraf 285: Yastık Yonca (Yonca Yaprağı) ve Muska (Nazarlık) Motifleri 150

Fotoğraf 286: Yastık Yonca (Yonca Yaprağı) ve Muska (Nazarlık) Motifleri 150

Fotoğraf 287: Yastık Muska (Nazarlık) Motifi 150

Fotoğraf 288: Yastık Tahta Kaldırma Motifi 150

Fotoğraf 289: Bebek Yorganı Ön Yüz 153

Fotoğraf 290: Bebek Yorganı Arka Yüz 153

Fotoğraf 291: Bebek Yorganı Ön ve Arka Yüz Orta Kısım Detay 154

Fotoğraf 292: Bebek Yorganı Ön ve Arka Yüz Orta Kısım Detay 154

Fotoğraf 293: Bebek Yorganı Ön Yüz Orta Kısım Detay 154

Fotoğraf 294: Bebek Yorganı Ön Yüz Orta Kısım Detay 154

Fotoğraf 295: Bebek Yorganı Tahta Kaldırma Motifi 154

Fotoğraf 296: Bebek Yorganı Tahta Kaldırma Motifi 154

Fotoğraf 297: Yorgan Ön Yüz 157

Fotoğraf 298: Yorgan Arka Yüz 157

Fotoğraf 299: Yorgan Ön ve Arka Yüz Orta Kısım Detay 157

Fotoğraf 300: Yorgan Ön ve Arka Yüz Orta Kısım Detay 157

Fotoğraf 301: Yorgan Ön Yüz Orta ve Kenar Kısım Detay 158

Fotoğraf 302: Yorgan Ön Yüz Orta ve Kenar Kısım Detay 158

Fotoğraf 303: Yorgan Ön Yüz Orta Kısım Detay 158

Fotoğraf 304: Yorgan Ön Yüz Orta Kısım Detay 158

Fotoğraf 305: Yorgan Tahta Kaldırma Motifi 158

Fotoğraf 306: Yorgan Ön Yüz 161

Fotoğraf 307: Yorgan Ön Yüz 161

Fotoğraf 308: Yorgan Ön ve Arka Yüz Orta Kısım Detay 161

Fotoğraf 309: Yorgan Ön ve Arka Yüz Orta Kısım Detay 161

Fotoğraf 310: Yorgan Ön Yüz Orta Kısım Detay 162

Fotoğraf 311: Yorgan Ön Yüz Orta Kısım Detay 162

Fotoğraf 312: Yorgan Tahta Kaldırma Motifi 162

Fotoğraf 313: Yorgan Tahta Kaldırma Motifi 162

Fotoğraf 314: Okul Torbası Ön Yüz 165

Fotoğraf 315: Okul Torbası Ön Yüz Orta Kısım Detay 165

Fotoğraf 316: Okul Torbası Ön Yüz Orta Kısım Detay 165

Fotoğraf 317: Okul Torbası Yonca (Yonca Yaprağı), Motifi 165

Fotoğraf 318: Okul Torbası Yonca (Yonca Yaprağı), Motifi 165

Fotoğraf 319: Torba Ön Yüz 168

Fotoğraf 320: Torba Ön Yüz Orta Kısım Detay 168

Fotoğraf 321: Torba Ön Yüz Orta Kısım Detay 168

Fotoğraf 322: Torba Ön Yüz Orta Kısım ve Püskül Detay 168

Fotoğraf 323: Torba Ön Yüz Orta Kısım ve Püskül Detay 168

Fotoğraf 324: Torba Ön Yüz 171

Fotoğraf 325: Torba Ön Yüz Orta Kısım Detay 171

Fotoğraf 326: Torba Ön Yüz Orta Kısım Detay 171

Fotoğraf 327: Torba Ön Yüz Orta Kısım ve Püskül Detay 171

Fotoğraf 328: Torba Ön Yüz Orta Kısım ve Püskül Detay 171

Fotoğraf 329: Çiftçi Torbası Ön Yüz 174

Fotoğraf 330: Çiftçi Torbası Ön Yüz Orta Kısım Detay 174

Fotoğraf 331: Çiftçi Torbası Ön Yüz Orta Kısım Detay 174

Fotoğraf 332: Çiftçi Torbası Ön Yüz Orta Kısım ve Püskül Detay 174

Fotoğraf 333: Çiftçi Torbası Ön Yüz Orta Kısım ve Püskül Detay 174

Fotoğraf 334: Çocuk Torbası Ön Yüz 177

Fotoğraf 335: Çocuk Torbası Ön Yüz Orta Kısım Detay 177

Fotoğraf 336: Çocuk Torbası Ön Yüz Orta Kısım Detay 177

Fotoğraf 337: Çocuk Torbası Ön Yüz Orta Kısım ve Püskül Detay 177

Fotoğraf 338: Çocuk Torbası Ön Yüz Orta Kısım ve Püskül Detay 177

Fotoğraf 339: Torba Ön Yüz 180

Fotoğraf 340: Torba Ön Yüz Orta Kısım Detay 180

Fotoğraf 341: Torba Ön Yüz Orta Kısım Detay 180

Fotoğraf 342: Torba Ön Yüz Orta Kısım ve Püskül Detay 180

Fotoğraf 343: Torba Ön Yüz Orta Kısım ve Püskül Detay 180

Fotoğraf 344: Torba Ön Yüz 183

Fotoğraf 345: Torba Ön Yüz Orta Kısım Detay 183

Fotoğraf 346: Torba Ön Yüz Orta Kısım Detay 183

Fotoğraf 347: Torba Ön Yüz Püskül ve Sap Detay 183

Fotoğraf 348: Torba Ön Yüz Püskül ve Sap Detay 183

Fotoğraf 349: Torba Ön Yüz 186

Fotoğraf 350: Torba Ön Yüz Orta Kısım Detay 186

Fotoğraf 351: Torba Ön Yüz Orta Kısım Detay 186

Fotoğraf 352: Torba Ön Yüz Orta Kısım ve Püskül Detay 186

Fotoğraf 353: Torba Ön Yüz Orta Kısım ve Püskül Detay 186

Fotoğraf 354: Torba Ön Yüz 189

Fotoğraf 355: Torba Ön Yüz Orta Kısım Detay 189

Fotoğraf 356: Torba Ön Yüz Orta Kısım Detay 189

Fotoğraf 357: Torba Ön Yüz Orta Kısım ve Püskül Detay 189

Fotoğraf 358: Torba Ön Yüz Orta Kısım ve Püskül Detay 189

Fotoğraf 359: Torba Ön Yüz 192

Fotoğraf 360: Torba Ön Yüz Orta Kısım Detay 192

Fotoğraf 361: Torba Ön Yüz Orta Kısım Detay 192

Fotoğraf 362: Torba Ön Yüz Orta Kısım ve Püskül Detay 192

Fotoğraf 363: Torba Ön Yüz Orta Kısım ve Püskül Detay 192

Fotoğraf 364: Torba Ön Yüz 195

Fotoğraf 365: Torba Ön Yüz Orta Kısım Detay 195

Fotoğraf 366: Torba Ön Yüz Orta Kısım Detay 195

Fotoğraf 367: Torba Yonca (Yonca Yaprağı) Motifi 195

Fotoğraf 368: Torba Yonca (Yonca Yaprağı) Motifi 195

Fotoğraf 369: Çuval 198

Fotoğraf 370: Çuval Detay 198

Fotoğraf 371: Çuval Detay 198

Fotoğraf 372: Çuval Detay 198

Fotoğraf 373: Çuval Detay 198

KISALTMALAR

agk.: Adı geçen kitap

agm: Adı geçen makale

agt.: Adı geçen tez

cm: Santimetre

mm: Milimetre

s.: Sayfa

Tel.: Telefon

1. GİRİŞ

1.1. Konunun Tanımı, Önemi ve Sınırları

Kırklareli ili, Pınarhisar ilçesi, Poyralı köyü, Kültür Evi'nde sergilenen günümüze ulaşabilmiş tarihi dokuma örnekleri çalışma konumuzu oluşturmaktadır.

Çalışma konumuz Poyralı Kültür Evi'nde sergilenen seccade, yer yaygısı/kilim, araba çergesi, minder, yastık, yorgan, torba ve çuval örnekleri ile sınırlandırılmıştır. Bu dokuma örnekleri dışında güncel olarak üretimleri yapılan ürünler de mevcuttur fakat onlar tez konumuz içerisine dahil edilmemiştir.

Dokumaların ilk kullanım amacı insanların ihtiyaçlarına yönelik olduğu daha sonraki süreçlerde ise gelişerek estetik bir değer kazandığı görülmektedir. Bu tez çalışmamız ile Poyralı köyü dokuma sanatının geçmişten günümüze seyri, Türk dokuma sanatının içerisindeki yeri ve önemi üzerinde durulacaktır. Özellikle daha önce çalışılmamış bir konu olması Poyralı köyü ve çevresinde üretimleri devam eden dokuma örneklerinin incelenip belgelenmesi açısından önemli bir çalışma olacaktır.

Poyralı dokumalarının üretiminde kullanılan tezgâh, malzeme, teknik, ip, renk, desen, motif, kompozisyon ve kullanım alanları açısından ayrıntılı bir araştırma yapılıp, görselleri çekilerek kayıt altına alınacaktır. Kuşaktan kuşağa usta çırak ilişkisi ile aktarılarak günümüze ulaşan dokuma ürünler Poyralı halkının kültürel değerlerini, sanat zevklerini ve yaratıcılık özelliklerini bünyesinde barındırmaktadır. Ayrıca unutulmaya yüz tutmuş el sanatları içerisinde yer almalarından dolayı da önem taşımaktadır. Bu çalışmamız ile dokuma sanatının önemi ve değeri hatırlatılarak, kaybolmakta olan dokuma örneklerinin derlenmesi, belgelenmesi ve gelecek kuşaklara aktarılması sağlanacaktır. Ayrıca bilimsel çalışma yapmak isteyen kişilere de kaynak olacaktır.

1.2. Kullanılan Yöntem

"Kırklareli İli Pınarhisar İlçesi Poyralı Köyü Dokumaları" adlı tez çalışmamıza ilk olarak Kırklareli İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Kırklareli Müzesi, Kırklareli Belediyesi, Pınarhisar Belediyesi, Poyralı Köyü Muhtarlığı ve Poyralı Kültür Evi ziyaret edilip konu hakkında görüşmeler yapılarak başlanmıştır. Poyralı

dokumaları ile ilgili literatür taraması yapılmış fakat kapsamlı bir yayına rastlanmamıştır. Dokuma sanatı ile ilgili olarak yayınlanmış olan tez, makale, bildiri, sempozyum, dergi, kitap, broşür ve gazete gibi yazılı kaynaklar incelenerek belirli bir plan oluşturulmuştur. Alana gidilerek eserlerin fotoğrafları çekilmiş, ölçüleri alınmış ve dijital ortama aktarılarak arşivlenmiştir. Konu ile ilgili kişiler ile mülakat yapılmıştır.

Çalışmamız dört bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde konunun tanımı, önemi, sınırları, yöntemi, amacı, Kırklareli ili, Pınarhisar ilçesi, Poyralı köyü tarihi ve dokuma sanatının tarihsel gelişim süreci konuları üzerinde durulmuştur. İkinci bölümde Kırklareli İli Pınarhisar İlçesi Poyralı Köyü dokumalarında kullanılan tezgâh ve bölümleri, çözgü hazırlama işlemi, dokuma işlemi, teknikleri ve motiflerinden bahsedilmiştir. Üçüncü bölümde Poyralı Kültür Evi içerisinde sergilenen tarihi dokuma örnekleri incelenerek katalog oluşturulmuştur. Dördüncü ve son bölümümüze gelindiğinde ise konu ile ilgili yaptığımız araştırmalar ve varılan sonuçlar ile ilgili bilgiler paylaşılmıştır.

Poyralı Kültür Evi'nde sergilenen 6 adet seccade, 2 adet yer yaygısı/kilim, 7 adet yer yaygısı/kilim/araba çergesi, 4 adet minder, 4 adet yastık, 3 adet yorgan, 11 adet torba ve 1 adet çuval olmak üzere toplamda 38 adet dokuma örneği incelenmiştir. Ayrıntılı incelemesi yapılan dokuma örneklerinin görselleri çekilip bilgileri yazılarak katalogları oluşturulmuştur. Kültür Evi'nin alt katında yer alan dokuma atölyesinde teknik ve desen açısından dokuma geleneği sürdürülmekle birlikte güncel üretim olan örnekler kataloğa dahil edilmemiştir.

1.3. Amaç

"Kırklareli İli Pınarhisar İlçesi Poyralı Köyü Dokumaları" adlı tez çalışmamızda bu bölgede yapılmış olan dokuma örnekleri incelenerek ayrıntılı bilgileri paylaşılıp kataloğu oluşturulacaktır. Poyralı köyünde geçmişte daha yoğun olmakla birlikte günümüze kadar devam eden aktif bir dokuma çalışmaları görülmektedir.

Bu çalışmamız ile dokuma örnekleri bir bilim disiplini içerisinde ele alınarak incelemeleri yapılıp, unutulmaya yüz tutmuş el sanatları içerisinde yer alan

dokuma sanatının korunması ve canlandırılarak gelecek kuşaklara aktarılması ve konu ile ilgilenenlere kaynak teşkil etmesi amaçlanmaktadır.

Poyralı'nın Bulgaristan göçmenleri tarafından kurulmuş olması, Bulgaristan'dan Trakya'ya taşınan dokuma geleneğini Poyralı ölçeğinde araştırmacılara sunulacaktır. İleride yapılmasını planladığımız dokumanın geriye doğru seyrini takip edecek bir araştırmaya da zemin oluşturacaktır.

1.4. Konu Hakkında Yapılan Araştırma ve Yayınlar

Kırklareli ili, Pınarhisar ilçesi, Poyralı köyü dokumaları ile ilgili yapılan literatür çalışmaları sonucunda detaylı bilgi veren yazılı kaynak bulunamamıştır. Poyralı dokumalarının çalışılmamış bir konu olması, Poyralı köyü ve çevresinde üretimlerin devam etmesi, geçmişten günümüze ulaşabilmiş dokuma örneklerinin incelenmesi ve kayıt altına alınması açısından tezimiz ilk çalışma olacaktır.

Dokuma sanatının tarihsel gelişim süreci araştırıldığında her toplumda farklı zamanlarda gelişim gösterdiği görülmüştür. Dokuma örnekleri ile ilgili genel bilgiler konusunda N. Rengin Oyman Büken'in, "El Dokumacılığının ve El Dokuma Tezgâhlarının Tarihçesi, El Dokuma Tezgâhı Çeşitleri"[1] ve Dilber Yıldız'ın, "Dokumanın Tarihsel Süreçte Başlangıcı ve Gelişimine Genel Bir Bakış"[2] kaynaklarından yararlanılmıştır.

Orta Asya'dan Anadolu'ya gelişerek devam eden dokuma sanatı konusunda ve ürün çeşitliliği ile ilgili Bülent Yılmaz'ın, "Pazırık'dan Günümüze Türk Halı Sanatı"[3], Ülkü Gezer'in, "Başlangıcından 16. Yüzyıla Kadar, Türk Dokuma Sanatındaki Üslup, Desen, Motif ve Sembollerin Tarihine Bakış"[4], Oktay Aslanapa'nın, "Türk Halı Sanat"[5] ve Azize Aktaş Yasa'nın, "Türk Halı Sanatı İçin

[1] N. Rengin Oyman Büken, "El Dokumacılığının ve El Dokuma Tezgâhlarının Tarihçesi, El Dokuma Tezgâhı Çeşitleri", *Dergi Park Akademi Sanat Dergisi*, Sayı: 8, 2005.
[2] Dilber Yıldız, "Dokumanın Tarihsel Süreçte Başlangıcı ve Gelişimine Genel Bir Bakış", *HarsAkademi Uluslararası Hakemli Kültür ve Sanat Mimarlık Dergisi*, Cilt: 5, Sayı: 1, Haziran 2022.
[3] Bülent Yılmaz, "Pazırık'dan Günümüze Türk Halı Sanatı", *Oğuz-Türkmen Araştırma Dergisi*, Cilt: 1, Sayı: 1, Aralık 2017.
[4] Ülkü Gezer, "Başlangıcından 16. Yüzyıla Kadar, Türk Dokuma Sanatındaki Üslup, Desen, Motif ve Sembollerin Tarihine Bakış", *Hars Akademi Uluslararası Hakemli Kültür ve Sanat Mimarlık Dergisi*, Sayı: 5 (Aydın Uğurlu ve Geleneksel Sanatlar Özel Sayısı), 2022.
[5] Oktay Aslanapa, "Türk Halı Sanat", Dergi Park Akademi Dergisi, Sayı: 14, 2019.

Eksilmeyen Bir Temel Eser: Türk Halı Sanatının Bin Yılı”[6] çalışmaları konu ile ilgili zengin bilgiler barındırmaktadır.

Poyralı köyü dokumalarının üretiminde kullanılan teknikler konusunda Pakize Kayadibi’nin, “Dar Dokuma Kumaş Yapıları ve Üretimi”[7], Arzu Arslan’ın, “Dokuma Tekstil Yüzeyi Tasarımı ve Örnek Uygulama”[8] ve Serpil Özçelik’in, “İstanbul Kilim ve Düz Dokuma Yaygılar Müzesi”[9] yayınlarından bilgilere ulaşılmıştır. Dokumalarda görülen motifler konusunda ise coğrafi ve köken olarak yakınlığı bakımından Karacakılavuz dokumalarının motifleri referans alınmıştır. Bu konu ile ilgili Gülay Şimşek’in, Karacakılavuz Dokumalarının Genel Özellikleri”[10] ve Dilber Yıldız’ın, “Karacakılavuz Dokumalarının Günümüz Tekstil ve Modasına Uyarlanması”[11], yayınları önemli bilgiler sunmaktadır.

[6] Azize Aktaş Yasa, “Türk Halı Sanatı İçin Eksilmeyen Bir Temel Eser: Türk Halı Sanatının Bin Yılı”, Arış Dergisi, Sayı: 11, 1997.
[7] Pakize Kayadibi, *Dar Dokuma Kumaş Yapıları ve Üretimi*, (Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, El Sanatları Eğitimi Anabilim Dalı Basılmamış Doktora Tezi), Ankara 2013.
[8] Arzu Arslan, “Dokuma Tekstil Yüzeyi Tasarımı ve Örnek Uygulama”, *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, Cilt: 5, Sayı: 11, 2015.
[9] Serpil Özçelik, “İstanbul Kilim ve Düz Dokuma Yaygılar Müzesi”, *Vakıflar Dergisi*, Sayı: 42, Aralık 2014.
[10] Gülay Şimşek, *Karacakılavuz Dokumalarının Genel Özellikleri*, (Gazi Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Geleneksel Türk Sanatları Anasanat Dalı, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2017.
[11] Dilber Yıldız, *Karacakılavuz Dokumalarının Günümüz Tekstil ve Modasına Uyarlanması*, (Haliç Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tekstil ve Moda Tasarımı Anasanat Dalı, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 2015.

1.5. Kırklareli İli, Pınarhisar İlçesi, Poyralı Köyü Tarihi

Poyralı köyü, Pınarhisar ilçesine 6 km Kırklareli il merkezine ise 38 km mesafede bulunan bir yerleşim yeridir (Harita 1).

1877-1878 Osmanlı – Rus Savaşı sonrasında 1890'lı yıllarda Bulgaristan'ın Lofça kazası, Becenova köyüne bağlı Uğraçin (Ogarçin) mahallesinden göç eden kişiler tarafından kurulduğu düşünülmektedir.[12] Poyralı çevresinde yer alan Doğanca, Evciler ve Ertuğrul (Kazan köy) köylerinde de bu bölgeden göç eden ailelerin olduğu bilinmektedir.[13]

1877 yılında göç etmeye karar veren 60 aile öküz arabalarına önemli eşya ve yiyeceklerini alarak yolculuğa başlamışlardır. 1891 yılına kadar çeşitli yerlerde konaklayarak göçebe yaşam sürmüşlerdir. Kırklareli iline geldikleri zaman yerleşik yaşama geçmek istemeleri üzerine kendilerine Kızılcıkdere mevki gösterilerek yerleşmelerine uygun olduğu belirtilmiştir. Fakat su konusunda bölgeyi yetersiz bulduklarından dolayı kabul etmeyip Pınarhisar sınırına kadar ilerlemişlerdir. Bu bölgeye geldiklerinde keşif gezisi sırasında iki gruba ayrılmışlar, dereyi takip ederek güneye giden grup Tozaklı'nın iki yıl önce kurulan bir göçmen köyü olduğunu öğrenmiştir. Kuzeye giden grup ise Kaynaklar (Fazlı) mevkiine gelerek bu bölgeyi beğenmişlerdir ve yerleşik yaşama geçme kararı verilmiştir.

Yerleşik yaşama geçtikleri bölgede Türk, Rum ve Bulgar halk bir arada yaşamaktadır. Başlarda Rum ve Bulgar halk gelenleri kabul etmek istememişlerse de Türk ağalarının verdiği destek ile kalıcı olarak yerleşik hayata geçilmiştir. Böylelikle Poyralı köyünün kuruluşu 1905 yılında tamamlanmıştır. Bu süreçte Bulgaristan'dan göçler devam ederek 4 yıl içerisinde 31 aile daha eklenmiştir.[14]

1912-1913 Balkan Savaşları'nın başlaması ile birlikte Pınarhisar işgal edilmiştir. Poyralı'ya yerleşmiş olan halk tekrar göç etmek zorunda kalmıştır. İlk

---

[12] Gizem Demiray, *Kırklareli Pınarhisar Merkez İlçesi ve Köyleri Ağız İncelemesi*, (Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Edirne 2008, s.18.

[13] Nazif Karaçam, *Efsanelerden Gerçeğe Kırklareli*, 1. Baskı, Kırklareli Belediyesi Yayını, Kırklareli 1995, s. 586.

[14] Anonim, *1891'den Günümüze Poyralı*, 2. Baskı, Dominant Medya Tanıtım Hizmetleri Ltd. Şti. Yayını, Kırklareli 1996, s. 1-2.

olarak İstanbul bölgesine gidilerek oradan da Anadolu'ya geçilmiştir. Adapazarı, Eskişehir Çorum, İnebolu ve Kütahya çoğunlukla yerleşilen iller olarak kayıtlara alınmıştır. Balkan savaşlarının sona ermesi ile birlikte göç eden halkın büyük bir çoğunluğu Poyralı köyüne geri dönmüşlerdir. [15]

1914 yılında Birinci Dünya Savaşı'nın çıkması ile birlikte seferberlik ilan ediliyor ve köyün erkekleri Galiçya, Suriye ve Yemen'e gönderilmişlerdir. Köyde yaşlılar, kadınlar ve çocuklar kalmıştır. Daha sonrasında Kurtuluş Savaşı'nın çıkması ve Sevr Antlaşması ile Trakya'nın Yunanlara verilmesi ile birlikte 1920 yılından itibaren işgaller tekrar başlamıştır. Bu süreçte köy halkı çok fazla yıpranarak zarar görmüştür. Baskıların iyice artması ile köy halkı bir süre Kazan[16] köyüne sığınarak orada yaşamışlardır. 1922 yılı Mudanya Mütarekesi sonrasında köylerine tekrar dönen halk yaralarını sarmak için her şeye yeniden başlamıştır. 1923 yılı Cumhuriyet Dönemi ile birlikte ise esaret biterek gelişim ve değişim süreciyle günümüze kadar yaşam devam etmiştir. [17]

Harita 1: Kırklareli İli Haritası

Kaynak: https://s.milimaj.com/others/image/harita/kirklareli-ili-haritasi.png

(Erişim Tarihi:20.11.2022)

[15] Anonim, *age.*, s. 2.
[16] Köyün adı 1946 yılında Kazan olarak kayıtlı olup günümüzdeki adı Ertuğrul köydür.
[17] Anonim, *age.*, s. 2-3.

1.6. Poyralı Kültür Evi

2008 yılından itibaren Poyralı Kültür Evi olarak hizmet veren bina 1915-1917 yılları arasında dönemin valisi Sadullah KOLOĞLU'nun destekleriyle yaptırılmıştır. (Fotoğraf 1) Yapının inşasında Rum kökenli bir usta ve kalfa ile bölgede yaşayan halk birlikte çalışmıştır.[18] Depo üzerine tek katlı ve kırma çatılı olarak inşa edilmiştir. Yapının pencerelerindeki kemerlerin kilit taşı üzerine çıkıntı verilerek cephe hareketlendirilmiştir. Bina ilk yapıldığında caminin yanında konuk evi olarak, daha sonra ise ilkokul, muhtarlık ve spor kulübü lokali olarak kullanılmıştır. Günümüzde de Kültür Evi olarak hizmet vermeye devam etmektedir.

Poyralı köyünde bulunan Kültür Evi 2008 yılında bölgede yaşayan halk ve o dönemin muhtarları Cemile ESEN' in girişimleri ile kurulmuştur.[19] Poyralı Kültür Evi'ne bölgede yaşayanlar tarafından yapılan bağışlar ile köyün tarihi ve kültürel değerlerini taşıyan eşyalar, kıyafetler, günlük kullanılan araç gereçler ve dokuma ürünler sergilenmektedir.[20] Aynı zamanda Poyralı Kültür Evi etnografya müzesi niteliğindedir ve haftanın yedi günü ziyarete açıktır.

Poyralı Kültür Evi'nin alt katında bir dokuma atölyesi bulunmakta ve Gülay KARAKULAK tarafından dokuma ürünler üretilerek satışa sunulmaktadır.

[18]Anonim, *age.*, s. 5.
[19]Anonim, *Edirne Kırklareli Tekirdağ Gezi Rehberi*, 4. Baskı, Tablet İletişim Yayını, İstanbul 2017, s. 123.
[20] Anonim, *Kırklareli Gezi Rehberi*, 3. Baskı, Tablet İletişim Yayını, İstanbul 2014, s. 49.

Fotoğraf 1: Poyralı Köyü Kültür Evi

1. DOKUMA SANATININ TARİHSEL GELİŞİM SÜRECİ

Dokuma sanatının, ilk insanların giyinme ve örtünme ihtiyaçlarından doğduğu düşünülmektedir. Bu ihtiyaç ilk başlarda avcılık ve toplayıcılık ile yaşam sürülen Paleolitik ve Mezolitik dönemlerde, avlandıkları hayvanların derilerinden karşılanıyordu. Daha sonraki süreçte yerleşik yaşama geçilmesi ile birlikte lif kaynaklı ve yetiştirdikleri hayvanların yünlerinden ham maddeler oluşturulmaya başlanmıştır. [21]

Paleolitik Çağ, insanlık tarihinin en uzun dönemi olarak bilinmektedir. Bu dönemde yaşayan insanlar geçimlerini avcılık ve toplayıcılık ile devam ettirmişlerdir. Soğuk hava şartlarından korunabilmek için hayvanların derilerinden kıyafetler üreterek kullanmışlardır. Kemik parçalarından yaptıkları bizler ile hayvan derilerini saz ve otlardan yaptıkları şeritler ile birleştirerek kıyafet formuna dönüştürüp kullanmışlardır. Bu dönem yaratıcılığın ve sanatın başladığı çağ olarak kabul edilmektedir. [22]

Mezolitik Çağ, Eski Taş Çağı'ndan Yeni Taş Çağı'na geçişin hazırlandığı, ilkellikten uygarlığa geçişin ilk dönemidir. Avcı ve toplayıcı bir kültür olarak tanımlanmakla birlikte yerleşik yaşama geçişin ilk izleri de bu dönemde görülmektedir.[23] Bu dönemde yaşayan inşanlar ağaç dalları, kabukları, dikenleri, yaprakları, hayvan kemikleri, balık kılçıklarını birleştirilerek ve avlandıkları hayvanların post ve derilerini kullanarak kıyafet üretmişlerdir.

Neolitik Çağ, insanlık tarihi açısından dönüm noktası olan bir dönemdir. Bu dönemde yaşayan insanlar avcılık ve toplayıcılık ile geçimlerini sağlarken artık yerleşik yaşama geçiş yapılarak tarım ve hayvancılık ile geçim sağlamaya başlamışlardır. Bu dönemde saz ve bitki lifleri kullanılarak ip elde edilerek sepet ve ev eşyaları üretilmeye başlanmıştır. Aynı zamanda ip bükme ve dokumacılıkta bu dönemde başlamıştır. Dönemin sonlarına doğru hayvanların evcilleştirilmesi ile birlikte de yünlü dokumacılık yapılmaya başlanmıştır. Yapılan arkeolojik kazılar

---

[21] N. Rengin Oyman Büken, *agm,* s. 63.
[22] Dilber Yıldız, *agm,* s. 259.
[23] Arzu Evcen – Mustafa Gürbüz Beydiz, "Paleolitik ve Neolitik Dönem Buluntularında Giyim Kültürü", *Turkish Studies Dergisi*, Sayı:13/10, Ankara 2018, s. 307-308.

sonucunda ulaşılan iğ, taş ve kil gibi çeşitli malzemelerden üretilmiş ağırşaklara rastlanması bu dönemde dokumacılığın bilindiğini kanıtlamaktadır.[24]

Kalkolitik Çağ, madenin bulunması ve kullanılmaya başlanması ile birlikte insanlık tarihi içinde yeni gelişmelerin yaşandığı bir dönemdir. Neolitik ve Kalkolitik dönemlerde dokuma ile ilgili veriler oldukça azdır. Bu dönemde dokuma ve hasır örücülüğü ile ilgili bilgilere seramik ürünlerin zeminlerinde bulunan negatif izlerden ulaşılmaktadır.[25] Aynı zamanda arkeolojik kazılar sonucunda ulaşılan ağırşak, tezgâh ağırlıkları ve makaralar dokumacılık ve hasır örücülüğünün varlığını kanıtlamaktadır.

Arkeolojik kazılar sonucunda ulaşılan veriler doğrultusunda dokuma kumaş örneklerine MÖ. 6500 yılında rastlandığı yani günümüzden en az 8 bin yıl önce dokumacılığın yapıldığı bilgisine ulaşılmaktadır.

Anadolu, tarih boyunca birçok uygarlığın geçiş noktası ve yerleşim yeri olma özelliğinden dolayı çok çeşitli kültürler ile etkileşim halinde olup, onlara ev sahipliği yapmıştır. Anadolu'da gerçekleştirilmiş olan arkeolojik kazılar sonucu ulaşılan verilerden elde edilen bilgiler doğrultusunda, günümüzden yaklaşık olarak 10-12 bin yıl geçmişe dayanan izler taşımaktadır. Anadolu'da birçok kültürden etkilenerek ortak bir dil bulmuş olan dokumacılık sanatı toplumsal uyum içerisinde yaşanmasında çok önemli bir rol oynamıştır. Yapılan kazı çalışmaları sırasında dokuma tezgâhlarında kullanılan taş ağırlıklar, iğ ve kirman gibi malzemelere ulaşılmış olması dokumacılığın bilindiğini kanıtlamaktadır. Ayrıca bulunan kabartma ve heykeller üzerindeki ayrıntılarda dokumacılığın bilindiğine dair görüşleri destekler niteliktedir. MÖ. 1000-5600 yıllarını kapsayan Neolitik Dönme tarihlendirilen dokumacılığın bilindiğine dair buluntular keşfedilmiştir. Aşıklıhöyük' te bulunan kumaş benzeri parçalar dokumacılığın bu dönemde ilk kez başladığını ve bilindiğini bizlere kanıtlamaktadır. Tokat'ın Erbaa ilçesi yakınlarında bulunan Alacahöyük'te ise Tunç Çağı'na ait gümüşten yapılmış kirmanların bulunması da dokumacılığın bilindiğinin göstergesidir.[26]

---

[24] Dilber Yıldız, *agm,* s.259-260.
[25] Ayşem Yanar, Kardelen Arin, "Bitkisel Örücülük ve Sepet Üretiminde Koruma Onarım Çalışmaları", *SDÜ ART-E Güzel Sanatlar Fakültesi Sanat Dergisi*, Cilt: 14, Sayı: 8, Haziran 2021, s. 590.
[26] Dilber Yıldız, *agm,* s.276.

Ülkemizin Doğu Anadolu Bölgesinde Diyarbakır'ın Ergani İlçesi yakınlarında yer alan Çayönü Höyüğü avcılık ve toplayıcılıktan, tarım ve hayvan yetiştiriciliği yapılan yerleşik yaşama geçişin kesintisiz olarak tespit edilebildiği bir yerleşim alanıdır. Çayönü Höyüğü kazıları sonucunda MÖ. 7500 yıllarında koyunun evcilleştirildiği bilgilerine ulaşılmıştır. [27]

Aynı zamanda Orta Anadolu Bölgemizde yer alan Çatalhöyük'te günümüzden 9 bin yıl önce yaşam olduğu çok geniş bir Neolitik ve Kalkolitik yerleşim yeridir. Dünyanın en eski yerleşim yerlerinden biri olan Çatalhöyük aynı zamanda ilk tarım toplumlarından da biridir. Doğu Çatalhöyük'te yapılan kazılar sonucunda karbonlaşmış halde bez parçalarına ulaşılmıştır.[28] Bu verilerden yola çıkılarak bölgede dokumacılığın bilindiği sonucuna ulaşılmıştır.

MÖ. 2 bin yıllarına ait tabletler üzerinden ulaşılan bilgiler doğrultusunda Anadolu'da büyük boyutlu bir kumaş ticareti yapıldığı bilgilerine ulaşılmaktadır. Hatta tabletler üzerinden dokumanın nasıl yapıldığı, kumaş türleri, isimleri ve kaliteleri ile ilgilide bilgilere ulaşım sağlanmaktadır.[29] Bu bilgiler doğrultusunda Anadolu'nun dokuma konusunda bir merkez haline geldiği görülmektedir.

Hititler MÖ. 2 bin yıllarında Anadolu'da varlığını gösteren en önemli uygarlıklarından biridir. Hitit dönemine ait dokuma sanatı ile ilgili bilgilere devlet arşivlerinde yer alan çivi yazılı belgelerden ve arkeolojik kazılar sonucu ulaşılan veriler sayesinde ulaşmaktayız. Hititçe yazılmış olan bu tabletler üzerinde dokuma sanatı ile ilgili birçok bilgiye ulaşılmaktadır. Dokumaların isimleri, maddi değerleri, yün ve keten gibi ip türleri, kullanım amaçları, renkleri, aksesuarları ve kimler tarafından kullanıldığı ile ilgili ayrıntılı bilgiler paylaşılmıştır. Genellikle seçkin kesim tarafından kullanılan değerli kumaşlardan bahsedilirken bu kumaşların devlet tarafından garanti altına alınmış olduğu bilgileri de paylaşılmıştır. Ayrıca çivi yazılı tabletler üzerinde dokuma alanında diğer toplumlar ile iletişim halinde olunduğu

---

[27] N. Rengin Oyman Büken, *agm*, s.63-64.

[28] Vikipedi Özgür Ansiklopedi, *"Çatalhöyük"*, https://tr.wikipedia.org/wiki/%C3%87atalh%C3%B6y%C3%BCk, (11.11.2022)

[29] Gül Kahveci, *Asur Ticaret Kolonileri Çağında Tekstil Ürünleri ve Ticareti*, (Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Nevşehir 2017, s. 5.

bilgisine de ulaşılmaktadır. Bu durumun en önemli örneği "Hurri Gömleği" olarak kayıtlara alınmış olan ve birçok farklı sahada krallar tarafından kullan özel bir kıyafet haline gelmiş olmasıdır.[30]

MÖ. 7. Yüzyıla tarihlendirilen Hitit dönemine ait bir mezar taşı üzerinde yün eğirme işlemi yapan anne ve oğlu tasvir edilmiştir. Kabartama üzerinde iğ, iplik ve ipliğin bulunduğu kutu dahil tüm ayrıntılar gösterilmiştir. [31]

Hititler ibadet amaçlı tanrıları için yaptıkları kutsal mekanların duvarlarını kabartmalar ile süslemişlerdir. Bu kabartmalarda tanrılar, krallar, kraliçeler, prensler ve din adamları kıyafetleri ile resmedildiğinden dönemin kıyafetleri ve dokumaları ile ilgili bilgi sahibi olmaktayız. Aynı zamanda yerleşim bölgelerinde yapılan arkeolojik kazılar sonucunda çok sayıda kemik ve tunçtan yapılmış giysi iğneleri, ağırşak ve tezgâh ağırlıkları bulunmuş olması da dokuma sanatının varlığını kanıtlamaktadır. [32]

Anadolu topraklarından günümüze ulaşabilen MÖ. 6.-7. yüzyıllara tarihlendirilen dokuma örnekleri Firig uygarlığına aittir. Frigya dokuma sanatında ün yapmış bir uygarlıktır. Dokuma ürünler zamanla bozulabilen bir yapıya sahip olmalarından dolayı günümüze ulaşamamışlardır. Fakat dokuma ürünler ile ilgili bilgilere arkeolojik kazılar sonucu ulaşılan verilerden ve kabartma levhalar üzerinde yer alan giysilerden ulaşmaktayız. Friglere ait olan kumaşlar üzerinde geometrik bezemeler ve altın sim ile nakış işlemelerin olduğu görülmektedir. Başkentleri Gordion'da bulunan mozaiklerde ise evlerin zeminlerinin yün kilimler ve halılar ile kaplandığı görülmektedir. Türk kilimlerinin atası olarak kabul edilen Friglere ait "Tapates" isimli kilimler döneminde önemli bir yere sahiptir. [33]

Gordion' da bulunan tümülüslerde yapılan arkeolojik kazılar sonucunda duvarların halılar ile zeminlerinin ise keçe ve süslü kumaşlar ile kaplandığı gösteren buluntulara rastlanmıştır. Aynı zamanda buluntular arasında MÖ. 8. yüzyıla

---

[30] Hasan Tuncer, *Hitit Çivi Yazılı Metinlerde Dokuma*, (Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih (Eskiçağ Tarihi) Anabilim Dalı, Basılmamış Doktora Tezi), Ankara 2020, s.404.

[31] F. Belde Akyol Dilber, *Hitit Uygarlığı*, Marmara Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Tekstil Tasarım Bölümü, İstanbul 2007, s.18.

[32] Hasan Tuncer, *age*, s. 211.

[33] Hakan Pekyaman, *Frig Uygarlığı Seramik Sanatı ve Kişisel Yorumlar*, (Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Seramik Anasanat Dalı, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Afyonkarahisar 2008, s.19.

tarihlendirilen çok sayıda tezgâh, tezgâh ağırlığı ve ağırşaklara rastlanmış olması Friglerin dokuma sanatında oldukça iyi durumda olduklarının da bir göstergesidir.[34]

Anadolu'nun batı topraklarında yaşamış olan Hint-Avrupa kökenli olup doğudan gelen Lidyalılar önce Hitit ve daha sonraları Friglerin egemenliğinde yaşamış olan önemli bir kavimdir.[35]

Lidyalılar parayı icat eden uygarlık olarak bilinmekle birlikte dokuma sanatı alanında da gelişmiş oldukları bilinmektedir. Başkentleri olan Sardes kenti yün dokumacılığının merkezi olarak kabul edilmektedir. Altın sim işlemeli dokumaları ve ten rengine yakın incelikte dokunan keten kumaşları ile ünlenmişlerdir.[36] Yapılan arkeolojik kazılar sonucunda ise iğ ve dokuma ağırlıkları bulunmuştur.[37] Dokuma sanatının önemsendiği ve aktif olarak sürdürüldüğü ulaşılan veriler ile kanıtlanmaktadır.

Urartu Devleti MÖ. 9-7. yüzyıllar arasında Van (Tuşpa) merkezli olarak Doğu Anadolu, Kuzey İran ve Güney Kafkasya bölgelerinde kurulmuştur. Dağlık bir coğrafyada yaşamalarından dolayı hayvancılık ile geçimlerini sağlamaktadırlar. Bunun yanında maden işçiliğinde de ileri seviyede oldukları bilinmektedir. [38]

Urartular Dönemi'ne ait yapılan arkeolojik kazılar sonucunda ulaşılan veriler doğrultusunda dokuma sanatının bilindiğini gösteren buluntulara ulaşılmıştır. Buluntular arasında dokuma tezgâhları, dikiş iğneleri, spatulalar, taraklar, mekikler, makaralar, tezgâh ağırlıkları, iğler ve ağırşaklara rastlanmıştır. Malzeme olarak incelendiğinde ise bronz, kemik, pişmiş toprak ve taş kullanımı görülmektedir. Bunların dışında ahşap malzeme kullanımının olduğu düşünülmekte fakat ahşabın toprak altında uzun süre kaldığında çürüyebilen bir yapıya sahip olmasından dolayı günümüze ulaşabilen örneği bulunmamaktadır. Ahşap malzeme ile yapılan dokuma aletleri ile ilgili bilgilere Van Müzesi ve Münich Prahistorische Staatssammlung

---

[34] Cemil Bülbül, "Eski Anadolu Tarihinde Frigler", *Dergi Park Akademi Sanat Dergisi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı: 27, 2009, s. 89-90.
[35] Vikipedi Özgür Ansiklopedi, *"Lidyalılar",* https://tr.wikipedia.org/wiki/Lidyal%C4%B1lar, (30.11.2022)
[36] Dilber Yıldız, *agm,* s.280.
[37] Hande Kökten, *Antik Çağda Anadolu, Lydialılar*, Ankara Üniversitesi Ders Notu, s.33.
[38] Rafet Çavuşoğlu, "Urartu Krallığı'nda Dokuma Tezgâhları", *Uluslararası Geleneksel Sanatlar Sempozyumu*, Sayı: 20-21, Trabzon 2017, s.147.

Müzesi'nde bulunan Urartu Dönemi'ne tarihlendirilen, tunç malzemeden yapılmış kemer parçaları üzerinde yer alan sahnelerden bilgi edinmekteyiz. Tunç kemer parçaları üzerinde dokuma sanatında kullanılan aletler ve dokumanın hangi aşamalar ile yapıldığı ayrıntılı olarak gösterilmektedir.[39] Ayrıca Van, Toprakkale' de yapılan arkeolojik kazılar sonucunda ulaşılan bir tablet üzerinde de 66 kadın dokumacının varlığından bahsedilmektedir.[40] Bu bilgiler değerlendirildiğinde Urartu Dönemi'nde ileri seviyelere taşınmış bir dokuma sanatının varlığı kanıtlanmaktadır.

Anadolu MÖ. 2. yüzyılda Roma İmparatorluğu'nun işgaline uğramıştır. MS. 395 tarihinde ikiye bölünmesi ile Anadolu topraklarında Bizans İmparatorluğu'nun egemenliği başlamıştır. Bizans İmparatorluğu döneminde dokuma sanatına önem verilerek üst kalitede üretimler yapılmıştır. İmparator Jüstinien döneminde ipek üretimine başlanmış olması dokuma sanatının da gelişimini iyi yönde etkilemiştir. Bu dönemde Çin'e rahipler gönderilerek dut ağacı ve ipek böceği alınarak Anadolu topraklarında özellikle İstanbul'da ipek böceği üretimi başlamıştır. MS. 555 yılına gelindiğinde İmparator Jüstinien emri ile Bursa'da dut ağacı ve ipek böceği yetiştiriciliği ile ipekli kumaş üretimine başlanmıştır. İmparatorluğun destekleri ile Bursa, İstanbul, İznik ve İzmir çevresinde dokuma atölyeleri kurulmuştur. Bizans dokuma sanatında zengin işlemeli, erguvan (eflatun, mor) renkli yün ve ipek kumaşları önemli yer tutmaktadır. Tüm Avrupa ve özellikle seçkin kesimlerin tercih ettikleri lüks kumaşlar Bizans dokuma atölyelerinden çıkmaya başlamıştır.[41]

Dokumacılık tarihinde en eski uygarlık olarak ilk başlarda Mısır kabul edilirken daha sonra yerini Mezopotamya'ya oradan Orta Asya'ya ve son olarak da Anadolu topraklarına bırakmıştır. Bunun sebebi olarak koyunun evcilleştirilmesi ve yetiştirilmeye başlanması kabul edilmektedir. Orta Asya ve çevresindeki göç yoğunluğu ile birlikte de tüm bölgeye yayılım sağlamıştır. Avrupa tarafına bakıldığında bu bölgede dokumacılık Orta Çağ sonrasında gelişim göstermeye başladığı görülmektedir. 13. yüzyılda gelişim başlamış, Rönesans Dönemi ile birlikte

[39] Bilcan Gökçe-Gökhan Bilgen, "Doğu Anadolu Bölgesi Urartu Dönemi Dokuma Aletleri", *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Arkeoloji Bölümü Dergisi*, Sayı: 45, Ankara 2019, s. 33-34.
[40] Rafet Çavuşoğlu, *agm,* s.147.
[41] Dilber Yıldız, *agm,* s.281-282.

de hızlanmıştır. Amerika'da ise koloniler döneminde ev sanatı olarak gelişim göstermiştir. 18. yüzyıla gelindiğinde ise makine sanayinin gelişmesi ile birlikte dokuma elde üretimden endüstriyel üretime geçiş yapmıştır.[42] Artık her kalite ve desende seri üretim olarak makineler ile dokuma yapılmaktadır.

1.1.1. Orta Asya'dan Anadolu'ya Türk Dokuma Sanatı

Ön ve Orta Asya'da 19. ve 20. yüzyıllarda yapılan arkeolojik kazılar sonucunda dokuma sanatı ile ilgili birçok veriye ulaşılmıştır. Türkmenistan'ın Aşkabat yakınlarında Anav bölgesinde MÖ. 4500-9000 tarihlerine denk gelen Anav kültürüne mensup olan Kuzey kurganda yapılan incelemeler sonucunda örme sanatının bilindiğini kanıtlayan birçok buluntuya rastlanmıştır. Kuzey kurgandan çıkan örme buluntular ile Türkmen el işlerinde görülen örnekler benzerlik göstermektedir.[43]

Anav kültürünün yayılım gösterdiği bölgede yapılan arkeolojik kazılar sucunda çok katmanlı bir yapıya sahip yerleşim bölgelerine rastlanmıştır. Buluntular arasında kerpiç tuğladan evler, renklendirilmiş ve motiflerle süslenmiş seramikler, insan biçimli heykelcikler ve dokuma üretiminde kullanılan ağırşaklara ulaşılmıştır.[44] Bu buluntular arasında ağırşaklarında olması dokuma sanatının varlığını göstermektedir.

Orta Asya, Kafkaslar ve Doğu Avrupa coğrafyasında MS. 4-6. yüzyıllar arasında göçebe bir toplum olan Hunların egemenliği görülmektedir.[45] Hun tarihi ve kültürü ile ilgili yazılı kaynakların bulunmaması, bu dönem ile ilgili araştırma yapılacağı zaman bizleri ilk olarak Çin kaynaklarına başvurmaya yöneltmektedir. İkinci olarak ise arkeolojik kazılar sonucu ulaşılan verilerden bilgi edinilmektedir. Bu döneme ait gerçekleştirilen arkeolojik kazılar sonucunda çok sayıda Hun Devri mezar yapılarına ulaşılmıştır. Bu mezarlar içerisindeki buluntular Türk sanatı ve dokuma tarihi için çok önemli bir yer tutmaktadır.

---

[42] N. Rengin Oyman Büken, *agm*, s.64-65.
[43] N. Rengin Oyman Büken, *agm*, s.71.
[44] Ahmet Kocaispir, *Anav Kültürü ve Ön Asya Kültürleriyle Etkileşimi*, (Atatürk Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı, Eski Çağ Tarihi Bilim Dalı, Basılmamış Doktora Tezi), Erzurum 2020, s. 6-7.
[45] Vikipedi Özgür Ansiklopedi, *Hunlar*, https://tr.wikipedia.org/wiki/Hunlar, (16.12.2022)

Türk sanatı ve arkeolojisi hakkında kazılar sonucu çok önemli bilgilerin ulaşıldığı Pazırık Kurganları 1924 yılında keşfedilmiştir. 1912 yılında arkeolog Kuzlov, Noın-Ula Kurganı ile ilgili çalışmalara başlayarak 1925 yılında kazı çalışmalarını başlatmıştır. 1927 yılında Rus arkeolog M Griaznov ve I. Rudenko, Ursula ırmağı kıyısında Şibe Kurganını, 1929 yılında ise Pazırık Kurganlarının kazılarını başlatarak 1950 yılına kadar bu kurganları gün yüzüne çıkartmaya devam etmiştir. 1956 yılında arkeolog T. Dorzhsuren ve ekibi Khunui nehri havzasında 300 civarında Hun devrine ait mezarlar keşfederek kazı çalışmalarını başlatmıştır. [46]

Proto-Türk ya da Hun Devri olarak adlandırılan kurganları içerisinde yapılan incelemeler sonucunda çoğunun donmuş durumda olduğu tespit edilmiştir. Bu durum buluntuların bozulmadan günümüze ulaşabilmesini sağlamıştır. Bazı kurganlar soyguncular tarafından tahrip edilmiş durumda iken bazıları ise dokunulmamış durumda keşfedilmiştir. Ölümden sonra yaşamın tekrar devam edeceği inancı olduğundan dolayı ölülerin ihtiyacı olabilecek tüm eşyalar ölen kişi ile birlikte mezarların içerisine yerleştirilmiştir.

Pazırık (I., II., III., IV. ve V.), Başadar, Şibe, Berel ve Tüekta, Noın-Ula, Katanda, Esik (Issık), Ulandık (Ulandryk) ve Ukok Platosu Kurganları içerisindeki mezar odalarında cesetler mumyalanmış, duvarlar, çatılar ve zemin ipek, keçe ve yünlü kumaşlar ile kaplanmıştır. Buluntular içerisinde sincap kürkünden ve ipekten giysi parçaları, dokuma kumaş parçaları, kaftan, başlık, gömlekler, keçe pantolon, çorap, ipek para kesesi, içi yün ile doldurulmuş yastık, keçe yaygı ve minder, atların üzerine örtülen keçe ve dokuma kumaş örtüler, halılar, ağaç dallarından örülmüş kalkanlar, deri miğfer, at gömüleri, at gömülerinden birinin başında beyaz keçeden başlık, at arabası, eyer ve koşum takımları, savaş aletleri, ok başları, demir topuz, silahlar, çatal, tabak, bıçak, tencere, çaydanlık, seramik şişe ve vazo, gümüş ayna ve yüzük, altın gerdanlık ve düğmeler, altın zırh, bakır küpeler, bronz levhalar, geometrik şekilli objeler, tahta kürek, masalar, öküz boynuzundan davullar, taştan kandil, tunçtan yağ lambası, koyun ve geyik kemikleri bulunmuştur. V. Pazırık Kurganı içerisinde mezar odasının dışında atların gömülü olduğu alanda uzunluğu ve genişliği 2 m olan bir halı

[46] Yaşar Çoruhlu, *Hun Sanatı*, https://www.academia.edu/24428871/Hun_Sanat%C4%B1_makale_, (14.12.2022), s.55

bulunmuştur. Halının her santimetre karesinde 36 adet düğüm ve ortasında 24 kareye bölünmüştür. Ayrıca bordürler içerisinde geyik atlılar ve griffon figürleri yer almaktadır. Başadar Kurganı içerisinde atların gömülü olduğu alanda santimetre karesinde 70 adet düğüm olan bir halı parçası bulunmuştur. Jettmar'a göre V. Pazırık Kurganı içerisinde bulunan halıdan daha eski tarihli olduğu düşünülmektedir [47]

Pazırık halısının kime ait olduğuna dair birçok farklı görüş belirtilmektedir. Pazırık halısının keşfini gerçekleştirmiş olan S.I. Rudenko halının İskitlere ait olduğunu kayıtlara geçmiştir. Batı kültürüne mensup olan sanat tarihçilerden Rene Huyghe, Mario Buscaglia, Vadime Eliseyev, Vladimir Ivanovich Smirnov ve Andrey Petrovich Kiselyov halının Asya Hunlarına ait olduğu bilgisini vermektedirler. Daha sonraki dönemlerde yapılan arkeolojik kazılar sonucunda ulaşılmış olan Turfan, Kara Hoça ve Hotan gibi eski Türk şehirleri ile Türkistan ve Horasan'da bulunan halıların teknik ve kompozisyon özellikleri açısından değerlendirildiğinde MÖ. 5. yüzyıla tarihlendirilen Pazırık halısının düğümlü ilk Türk halısı olduğu kanıtlanmaktadır.[48]

Pazırık halısı desen ve kompozisyon olarak incelendiğinde üzerinde geometrik ve bitkisel motifler ile hayvan ve insan figürlerinin kullanıldığı görülmektedir. Halının orta kısmı bir dama tahtası şeklinde tasarlanarak eni 4, boyu 6 kare olarak toplamda 24 bölümden oluşturulmuştur. Orta kısımdaki kareler içerisinde dört yapraklı bir motif, onun dışında yer alan bordürde 24 adet geyik, iki dar bordür içerisinde aslan ve griffon figürleri ve en geniş olarak yapılan bordür içerisinde 28 adet at ve insan figürleri yer almaktadır. Renk açısından incelendiğinde zeminde koyu kırmızı, desenlerde ise koyu kahverengi, sarı, lacivert, açık mavi ve krem renklerinin kullanıldığı görülmektedir.[49]

Kırgızistan'da Tanrı Dağları'nın batı bölgesinde keşfedilen Kenkol Kurganları Hun kültürünün bu sahadaki en önemli buluntularını içermektedir. Kurganlar içerisinde altın ve gümüşten yapılmış eşyalar, kılıç, ok, yay, kama gibi savaş

[47] Yaşar Çoruhlu, *agm*, s.58-66.
[48] Bülent Yılmaz, *agm*, s. 102.
[49] Mehmet Özkartal, "Türk Destanlarında Geçen Halı Anlatımları, Halılardaki Hayvan Motifleri ve Renklerin Dili", *Arış Dergisi*, Sayı: 8, 2012, s.96-99.

aletleri, ayna, takı, kap-kacak gibi günlük eşyalar, halı, keçe, dokuma kumaşlar, giysiler ile hayvan kemikleri bulunmuştur.[50]

Hunların temel geçim kaynakları hayvancılık olarak kabul edilmektedir. Fakat bunun dışında tarım, ticaret, madencilik, marangozluk, el sanatları ve dokumacılık faaliyetlerini yaptıkları da yazılı kaynaklarda geçmektedir. Göçebe yaşam tarzını benimsemiş olan Hunlar eşyalarını ve süsleme unsurlarını yetiştirdikleri hayvanların yün ve derilerinden üretmektedir. Yünler giyim eşyalarında ve çadırlarının yapımında kullandıkları keçe türü dokumalarda kullanılmaktadır. Yünden üretimini sağladıkları halı, yaygı, kilim, keçe, torba, minder, yastık ve yorgan gibi dokuma ürünler sadece ihtiyaç için değil geleneklerini yerine getirebilmek için de dokunmaktadır. Evlilik çağına gelmiş kızların çeyizleri için halı, kilim, heybe, torba minder, yastık, yorgan ve örtü gibi birçok dokumaya ihtiyaç duyulmaktadır. Kızların çeyizlerinde yer alacak olan dokuma ürünler ne kadar fazla ise ailelerin şereflerinin de o kadar yüksek olduğunun bir göstergesi olarak kabul edilmektedir.[51]

Orta Asya'nın ilk kültür merkezlerine bakıldığında elde edilen veriler incelendiğinde Hunlar ile benzediği görülmektedir. Hun yaşam tarzı ve kültürü Göktürkler ve Uygurlar döneminde de devam etmiştir. Hatta kimi gelenekler aradan yüz yıllar geçmesine ve kültür çevresi açısından belirgin farklılıklar olmasına rağmen Anadolu'ya ve Balkanlara kadar taşınmıştır. [52]

Orta Asya ilk Türk vatanı olarak kabul edilmekle birlikte Altay coğrafyası en önemli merkezlerinden biri olarak görülmektedir. Altay coğrafyasında yapılan arkeolojik kazılar sonucu ulaşılan eserler ile doğal bir müze gibidir. Göktürk kültürüne ait MÖ. 6. ve 9. yüzyıllara tarihlendirilen çok sayıda kurgan, balbal ve kaya resimleri gibi birçok buluntuyu bünyesinde barındırmaktadır. Onguday, Koş-Agaç, Çemalsk, Ulagan, Ust-Koks, Ust-Kan, Şebalin ve Rusya Altay bölgelerindeki Göktürk kurganları içerisinde yer alan buluntular incelendiğinde insan, at ve koyun iskeletleri, balbal ve taş heykeller, at koşum takımları, zırh, mızrak ve kılıç gibi savaş aletleri,

[50] Gülşah Çoban, *Kenkol Bölgesinde Hun Kurganları ve Kültürü*, (Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2020, s. 1.
[51] Nejat Diyarbekirli, *Hun Sanatı*, 1. Baskı, Milli Eğitim Basım Evi, İstanbul 1972, s.55-56.
[52] Gülşah Çoban, *age.*, s.33.

altın küpe, gümüş plakadan kemer, toka, metal ayna ve ahşap tarak gibi süs eşyaları, gümüş ve seramikten yapılmış kaplar, günlük ev eşyaları, para, yün ve ipek kumaştan üretilmiş elbiseler ve kumaş parçaları ile elbise aksesuarlarına rastlanmıştır. [53]

Altay ve Sayan dağları çevresinde yapılan kazılar sonucunda MÖ. 7. ve 9. yüzyıllara tarihlendirilen Türk mezarları bulunmuştur. Kuray ve Tuyahtı kasabaları çevresinde bulunan yirmi üç kurgandan özellikle iki tanesi bizim için çok önemlidir. Bunlardan ilki Kuray kurganında yer alan mezardır. Mezar içerisinden altın küpeler, ipek ve yünden dokunmuş kıyafet kalıntılarına ulaşılmıştır. İkincisi ise Tuyahtı bölgesinde yer alan kurgandaki mezardır. Bu mezar içerisinde bulunan cesette üst üste giydirilmiş üç kat kıyafet olduğu tespit edilmiştir. Üst katta yer alan giysi koyu renk ipek kumaştan, orta katta yer alan giysi yeşil renk ipek kumaştan ve en içte yer alan giysi ise altın sarısı renkte ipek kumaştan üretilmiştir. Bu kurganlarda yer alan mezarlarda bulunan kumaşların ipek olanları Çin'den getirildiği, yünden olanların ise bölgede Türkler tarafından üretildiği düşünülmektedir.[54]

Altay Dağlarının güneybatısında yer alan Berel Vadisi'nde çok sayıda kurgan bulunmuştur. Bu bölgedeki kurganlar İskit/Saka (1), Hun ve Hsiyen-pi ve Göktürk olmak üzere üç dönem olarak ayrılarak incelenerek, Türk halklarına ait oldukları özellikle vurgulanmıştır. Berel Kurganlarındaki buluntular malzeme bakımından incelendiğinde altın, gümüş, kalay, tunç, demir, taş, ahşap, yün kumaş, keçe, deri, kemik, boynuz ve seramik olduğu tespit edilmiştir. İşlevsel olarak gruplandırıldığında ise törensel eşyalar, giyimler, gündelik araç gereçler, silahlar ve at koşum takımlarıdır. Giyim ile ilgili buluntulara bakıldığında sadece beş kurganda görülmüş fakat tamamen korunabilmiş olanlara rastlanılamamıştır. Bunlar yün iplerle örülmüş renkli kıyafetler, halı, deri ve kürklerden üretilmiş parçalardır. [55]

---

[53] Ali Toraman, "Türk Tarihinin Kaynakları: Altay'da Göktürk Maddi Kültürünün Arkeolojik Kaynaklarına Genel Bakış", *Türk Tarihi Araştırma Dergisi*, Sayı: 4, 2019, s. 25-49.
[54] N. Rengin Oyman Büken, *agm*, s.71.
[55] Mehmet Kutlu, Leila Kutlu, "Ölü Gömme Gelenekleri Bağlamında Berel Kurganları", *Uluslararası Hakemli Folklor Edebiyat Dergisi*, Sayı: 27 (3)-107, 2021, s. 778-788.

Uygurların Orhun bölgesinde yer alan Moyunçur Yazıtı (MÖ. 744-755) üzerinde birtakım kumaş isimleri okunmaktadır. Bu isimlerin yazıtın üzerinde yer alması halk tarafından dokumanın bilindiğini ve önemsendiğini kanıtlamaktadır.[56]

Uygurlar Türk sanat tarihinde devrim yaratabilecek gelişmeler sağlamışlardır. Günümüze ulaşabilmiş olan resim, heykel ve dokuma sanatı alanlarında önemli eserler bırakmışlardır. Sanat eserlerinde Çin, Hint, İran ve Helenistik dönem etkileri görülmektedir. Dokuma sanatında çok iyi seviyelere geldikleri bilinmektedir. Üretmiş oldukları dokumaların malzemeleri incelendiğinde yün ve ipek dışında keten ve pamuk kullanımı da görülmektedir. Dokumalarını giyim dışında Çin'de olduğu gibi ticaret yaparken, ipek kumaşları para yerine kullandıkları yazılı kaynaklarda geçmektedir. [57]

Uygurlar, Türk toplulukları içerisinde önemli bir yere sahiptir. Uygurlara özgü olan resim sanatı Selçuklulara, oradan Anadolu'ya girmiş ve daha sonraki süreçte Osmanlı minyatür sanatında devam etmiştir.[58] Bu kültürel aktarım dokuma ürünler üzerinde de kendisini göstermektedir.

Asya'dan gelen toplulukların taşıdığı kültürel gelenekler ve motifler dokumalar sayesinde İslam dünyasına girmiştir. 1071 yılında gerçekleşen Malazgirt Savaşı sonrasında Anadolu'nun kapılarının Türklere açılması ile birlikte halı ve dokuma sanatı örnekleri tüm Anadolu coğrafyasına yayılarak varlığını göstermeye başlamıştır.[59]

Orta Asya kökenli olan dokuma sanatı içerisinde yer alan halı dokumacılığı Anadolu ve İran topraklarına Selçuklu dönemi ile birlikte gelmiştir. Selçuklu saraylarına üretim yapacak ilk dokuma atölyeleri Konya'da kurulmuştur. Bu atölyelerde üretimi yapılan halılarda renk desen ve kompozisyon açısından oldukça zengin geometrik ve bitkisel motifler kullanılmıştır. Daha sonrasında Konya, Kayseri ve Sivas gibi iller halı dokumacılığı konusunda merkez haline gelmişlerdir. Düğümlü halı dokuma tekniğinin ilk örnekleri 11. yüzyıla gelindiğinde görülmeye

[56] N. Rengin Oyman Büken, *agm,* s.72.
[57] Dilber Yıldız, *agm,* s.274.
[58] Ülkü Gezer, *agm,* s. 460.
[59] Ülkü Gezer, *agm,* s.465.

başlanmıştır.[60] Anadolu'da dokunmuş olan ilk halıların örnekleri günümüze çok az sayıda ulaşabilmiştir.

Büyük Selçuklu Dönemi'ne ait dokuma buluntuların örnekleri günümüze ulaşamadığından dolayı çok kapsamlı bilgiye sahip değiliz. Fakat bu dönem ait dokumalar ile ilgili Selçukluların başkentleri Rey'de yapılan arkeolojik kazılar sonucu ulaşılan seramik tabak ve kaplar üzerindeki tasvirlerden bilgi sahibi olabiliyoruz. Seramikler üzerinde yer alan kadın ve erkek figürleri kıyafetleri ile resmedilmiştir. Tasvirler incelendiğinde Büyük Selçuklu Dönemi'nde dokuma sanatının iyi bilindiği ve zengin süslemeli kıyafetlerin olduğu anlaşılmaktadır. [61]

13. yüzyıldan kalan Anadolu Selçuklu Dönemi halıları Türk halı dokuma sanatının temelini oluşturmaktadır. Bu döneme ait örnekler halı dokuma sanatına ışık tutmaktadır. Bunlardan sekiz tanesi Konya Alâeddin Cami'nde bulunmakta olup halıların 1221 yılında Alâeddin Keykubad tarafından vakfedildiği düşünülmektedir. Halıların boyutları 5-6 m olmakla birlikte geometrik ve bitkisel motiflerle süslenerek kûfi yazılı bordürler ile çerçevelenmiştir.[62] Günümüzde ise İstanbul Türk İslam Eserleri Müzesi'nde sergilenmektedir.

Beyşehir'de 1299 yılına tarihlendirilen Eşrefoğlu Cami halıları Türk halı sanatında çok önemli bir yere sahiptir. Eşrefoğlu Cami halıları renk, motif, kompozisyon ve teknik özellikleri açısından 13. yüzyıl halı sanatındaki gelişimi bizlere gösteren önemli örneklerdir.[63] Camide bulunan halı ve kilim örneklerinin bazıları Konya Etnografya Müzesi'nde sergilenmektedir.

R. M Riestahl 1930 yılında Beyşehir Eşrefoğlu Cami'de 13. yüzyıla tarihlendirilen üç adet halıdan bahsetmektedir. Bunlardan birincisi yünden dokunmuş ve üzerinde koçboynuzu, baklava dilimleri, sekiz köşeli yıldızlar ve geometrik şekillerde bezenmiştir. Renk olarak mavi, kırmızı ve sarı renk tercih edilmiştir. İkinci halı 1,70x2,54 cm boyutlarında olup üzerinde sekiz köşeli yıldızlarla süslenmiştir.

---

[60] Nigar Özhan, "Bergama'da Eski ve Yeni Halıcılık", *Dergi Park Akademi Sanat Dergisi, Türk Etnografya Dergisi,* Sayı: 62, 1969, s.123.
[61] Nurhan Atasoy, "Selçuklu Kıyafetleri Üzerine Bir Deneme", *Dergi Park Akademi Sanat Dergisi, Sanat Tarihi Yıllığı*, Sayı: 4, İstanbul 1971, s. 111-113.
[62] Oktay Aslanapa, *agm*, s. 103.
[63] Azize Aktaş Yasa, *agm*, s. 94.

Renk olarak koyu mavi ve kırmızı renkler kullanılmıştır.[64] Geometrik desenlerle süslenmiş olan bu halının bir köşe parçası bulunmaktadır ve uzunluğunun beş metre olduğu düşünülmektedir.

Beyşehir Eşrefoğlu Cami'de Osmanlı Döneminde ait 15. yüzyıla tarihlendirilen 1,80x1,15 cm boyutlarında yün kilim parçası bulunmaktadır ve 1954'te Konya Mevlâna Müzesine getirildiği bilinmektedir. Halıların bir kısmı 1932-3934 yıllarında Konya Etnografya Müzesine ve İstanbul Türk İslam Eserleri Müzesi'ne gönderilmiştir. Yurt dışına çıkarılmış parçalarda bulunmaktadır. Bu halı parçalarından biri Londra'da Edmund de Under koleksiyonunda diğer biri ise Paris'te Jean Pozzi Koleksiyonunda yer almaktadır.[65] Ayrıca Almanya, Amerika ve Mısır'da da halı parçaları olduğu bilinmektedir.

Beyşehir'de bulunan Kubadabad Sarayı çinileri üzerinde yer alan kıyafetler Anadolu Selçuklu dönemine ait dokuma sanatı ile ilgili bilgiler vermektedir. Kumaşlar üzerinde çiçek, rozet, damla benek ve yol motifleri görülmektedir.[66]

Anadolu Selçuklu Dönemi'nde dokuma sanatında gelişmeler devam etmiştir. Arap tarihçiler bu döneme ait dokumaları Diyar-ı Rum'un ipek kumaşları olarak adlandırmaktadır.[67] Fransa'da Lyon Tekstil Müzesi'nde Anadolu Selçuklu Devleti'nin hükümdarı Alaeddin Keykubad dönemine ait olan ve Alaeddin Ebül Fetih Keykubad bin Keyhusrev adının yer aldığı altın tellerle işlenmiş kırmızı renkte ipek kumaş parçası yer almaktadır. İpek kumaş üzerinde rozet içerisine alınmış sırıt sırta verilen aslan çifti, palmet, lotus ve dört köşeli yıldız motifleri bulunmaktadır.[68]

Yazılı kaynaklardan ulaşılan bilgiler doğrultusunda 1849 tarihli Feridun Bey'e ait olan "Münşatüsselatin" isimli kaynakta, Selçuklu Sultanı Alaeddin tarafından Osman Bey'e gönderilen hediyeler arasında Selçuklu Dibası anlamına gelen

[64] Rahmi Sivas, Türkiye Selçuklu ve Eşrefoğulları Döneminde Beyşehir, (Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Burdur 2021, s. 115-116.
[65] İsmail Efe, *Eşrefoğlu Cami ve Külliyesi Beyşehir*, 4. Baskı, Dokuz Yayınları, Konya 2014, s. 117
[66] Dilber Yıldız, *agm*, s.284.
[67] Ülkü Gezer, *agm*, s.470.
[68] Ülkü Gezer, *agm*, s.470.

"Dibayı Rumi" isimli bir kumaştan bahsedilmektedir. Bu kumaş Osmanlı Devletin' de 18. yüzyıla kadar uzun süre bir kullanılmıştır.[69]

Selçuklu Döneminde Anadolu'ya ziyaretlerde bulunan gezginlerin notlarından dokuma kumaşlar ile ilgili bilgilere ulaşılmaktadır. Dokunmuş olan kumaşların üzerinde geometrik, bitkisel ve hayvan figürlerinin yer aldığı motiflerden bahsedilmektedir.[70]

Anadolu topraklarında Selçuklu Devleti Döneminde varlığını göstermiş olan dokuma sanatı Moğolların bölgeyi istila etmesi ile bir süre kesintiye uğramıştır. Fakat sonrasında Beylikler Dönemine geçiş sağlanarak dokuma sanatı da kesintisiz biçimde devam etmiştir. Beylikler Döneminde üretilmiş olan dokumalar günümüze ulaşamadığı için bu konudaki bilgiler sınırlıdır. Fakat seyyahların anlatımları ve resmi kayıtlar incelendiğinde dokuma geleneğinin devam ettiği anlaşılmaktadır. Kaynaklardan ulaşılan bilgiler doğrultusunda dokumalar üzerindeki desenlerin büyük boyutlarda ve çok renkli oldukları, iri kozalaklar, çınar yaprakları ve nar motifleri ile süslendikleri anlaşılmaktadır. Kayıtlarda bu döneme ait olan dokuz adet kaftan tespit edildiği yazmaktadır. Bunlardan biri I. Osman'a ait olan beyaz zemin üzerine sarı renkte motiflerin yer aldığı kaftandır. Stilize edilmiş nar ve sümbül benzeri çiçekler ile süslenmiştir. [71]

Osmanlı Döneminde halı dokuma sanatında Selçuklu geleneğinin devam ettiği görülmektedir. Osmanlı Devleti'nin kurucusu Osman Bey'in otağının halı ve kilim dokuma yaptığı yazılı kaynaklarda kayıt altına alınmıştır. Hatta Osman Bey davet aldığı yerlere giderken hediye olarak halı ve kilim türevinde dokuma ürünler hediye ettiği bilinmektedir.[72]

---

[69] Fikri Salman, Türk Tarihi ve Kültür Araştırmaları, *"Başlangıcından Türkiye Selçuklularına Kadar Türklerde Tekstil ve Dokumacılık Sanatı",* https://www.altayli.net/baslangicindan-turkiye-selcuklularina-kadar-turklerde-tekstil-ve-dokumacilik-sanati.html, (30.11.2022)

[70] Dilber Yıldız, *agm*, s.286.

[71] Fikri Salman, "Tarihi Türk Kumaşlarında Desen ve Renk Arayışı", *Dergi Park Akademi Sanat Dergisi, Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, Sayı: 4, 1998, s. 146-147.

[72] Bekir Deniz, "Anadolu-Türk Halı Sanatının Kaynakları", *Sanat Tarihi Dergisi*, Sayı: 14-1, 2005, s. 84.

Osmanlı Devleti'nin kuruluşu ve yükseliş dönemine gelindiğinde ise devletin gelişimi ile dokuma sanatındaki gelişimde doğru orantılı olarak en üst seviyelere çıkmıştır.

Osmanlı Devleti için dokuma sanatı çok önemli bir yer tutmaktadır. Ticari alanda aktif rol oynamasından dolayı büyük gelir ve kar sağladığı için devlet kontrolünde devam etmiştir.[73] Osmanlı sarayı kontrolünde atölyelerde dokuma ürünler başta saray halkı olmak üzere birçok kesim tarafından tercih edilmiştir.

İpek, altın ve gümüş kullanılarak üretilen ekonomik değeri yüksek dokumaların yanı sıra pamuk, keten ve yün malzemenin de kullanıldığı üretimler Osmanlı Devleti'nin dokuma ihtiyacı karşılanmıştır. 15. yüzyıla gelindiğinde Fatih Sultan Mehmet ile birlikte devletin merkeziyetçi sisteme geçilmesi birçok sanat dalının bir arada saray bünyesinde toplanmasını ve desteklenmesini sağlamıştır. Saray bünyesinde birçok atölye kurularak devlet desteği ile üretimlere başlanmıştır. 15. yüzyılda üretilen dokumalar desen açısından incelendiğinde küçük motiflerden oluştuğu ve renk çeşitliliğinin arttığı görülmüştür. Selçuklu Döneminde kullanılmış olan rumi motifleri bu dönemde de etkinliğini korumuştur. Genel olarak değerlendirildiğinde rumi, lotus, palmet, hatai, kozalak, enginar, pars beneği, kaplan postu ve çintemani gibi bitkisel motiflerin kullanımı çok yaygın olmakla birlikte kuş ve kaplan gibi hayvan motiflerinin de kullanımı devam etmiştir.[74]

15. ve 16. yüzyılda Osmanlı Dönemi halı dokuma sanatı örneklerini Avrupalı ressamların tablolarında görmekteyiz. Bu halılar Avrupa'nın talebi üzerine üretilerek ihraç edilmiştir ve dört gruba ayrılarak isimlendirilmişlerdir. Birinci grup Hans Holbein tarafından resmedildiği için Holbein halıları olarak kabul edilmektedir. İkinci grup Lorenzo Lotto'nun tablolarında görülmektedir fakat onlarda Holbein halıları olarak adlandırılmaktadır.[75]

Holbein halılarının birinci ve ikinci grubu kompozisyon özellikleri açısından incelendiğinde zemin küçük karelere bölünerek içleri eşkenar dörtgen şeklinde

[73] Dilber Yıldız, *agm*, s.287.
[74] Ülkü Gezer, *agm*, s.471.
[75] Bekir Deniz, *agm*, s.85.

motiflerle doldurulmuştur. Yünden üretilen bu halılarda Türk düğümü tekniği kullanılmıştır. Uşak ve çevresinde üretildiği düşünülmektedir. Üçüncü ve dördüncü grup halılar incelendiğinde zeminleri eşit karelere bölünmüştür. Karelerin içerisine sekizgen formlar yerleştirilerek yüzeyi sekiz köşeli yıldızlar, bitkisel desenler ve stilize hayvan figürleri ile doldurulmuştur. Kenar süslemesinde kûfi yazı kuşağı kullanılmıştır. Bergama ve çevresinde dokunduğu düşünülmektedir.

16. yüzyıla gelindiğinde dokuma sanatının en parlak dönemi yaşanmıştır. Osmanlı Devleti'nin yükseliş devrinin başlamasıyla birlikte Türk dokuma sanatı tüm dünyaya tanıtılmıştır. Bu dönemde Klasik Osmanlı Devri halıları olarak adlandırılarak saray ve camilerin ihtiyaçlarına yönelik çok sayıda halı dokunmuştur. Klasik Osmanlı Devri halıları saray ve çevresinde dokunduğundan dolayı "Saray Halıları" olarak adlandırılmaya başlanmıştır. Sarayda kumaş ve halı deseni çalışan birçok sanatçının olduğu kaynaklarda geçmektedir. Üretimi yapılan halılarda ipek, yün ve pamuk ipler kullanılmakta olup teknik açıdan Türk düğümü yerine İran düğümü kullanımı görülmektedir.[76] Halıların üzerinde Osmanlı süsleme sanatını temsil eden desenler kullanılmıştır. Dokuma kumaşlar üzerinde bulunan nar, nar çiçeği, lale, karanfil, sümbül, çınar yaprakları, bahar dalları, kıvrık dalları, hançer yaprakları, üç benek, stilize bulut ve çintemani en çok tercih edilen motifler olarak karşımıza çıkmaktadır.[77]

17. yüzyılın ikinci yarısına gelindiğinde dokuma kumaşlar üzerindeki motiflerde Batı etkisi görülmeye başlamıştır. Klasik dönemde kullanılan motifler yerini nakkaşların hayal gücüne bırakmıştır. 17. yüzyıl Uşak halılarında Rönesans etkileri oldukça fark edilmektedir. Bu dönemde beyaz zemin ya da post zeminli halılar olarak yeni bir grup ortaya çıkmıştır. Zeminde beyaz renk tercih edilirken desende mor ve kırmızı renkler görülmektedir. Motiflerde ise benekler, kaplan postları ve kuş desenleri dikkat çekmektedir. Padişahların kaftanlarında da görülen bu desenler kumaş ve halı dokuma sanatında ortak kullanılmıştır.[78]

---

[76] Bekir Deniz, *agm*, s.85.
[77] Aynur Sarıca, *13-16. Yüzyıl Anadolu Türk Dokumalarında Geleneksel Desenlerin Analizi*, (Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sanat Tarihi Anabilim Dalı, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Edirne 2012, s.70-71.
[78] Bekir Deniz, *agm*, s.88.

18. ve 19. yüzyıllarda ise Osmanlı Devleti'nin gerileme döneminin başlamasıyla birlikte Avrupa etkileri artarak barok desenlerin çoğunlukta olduğu dokuma kumaşlar görülmeye başlamıştır. Bu dönemde ise ihracata yönelik halı dokumacılığına yönelim olmuştur. Üretimleri yapılan halılar sanatsal açıdan değerini kaybederken ekonomik olarak değeri artmıştır Avrupa'da dokuma üretiminin makineleşmesi ile birlikte seri üretime geçilmesi, dışarıdan getirtilen kumaşların daha fazla tercih edilmeye başlaması gibi sebeplerden dolayı Osmanlı dokumacılığı da olumsuz yönde etkilenmiştir.[79]

1844 yılında Sultan Abdülmecit dokuma sanatını desteklemek için Hereke'de kumaş üretimi yapacak atölye kurmuştur. 1881 yılında Sultan II. Abdülhamit 100 tane halı tezgâhı daha kurdurarak Hereke halısı üretimine destek vermek istemiştir. Ayrıca Konya, Kayseri, Sivas, Kırşehir, Isparta, Fethiye, Gördes, Milas, Çanakkale, Ezine, Kars, Erzurum, Van, Bitlis ve Siirt halı dokuma sanatının aktif olarak devam ettirildiği önemli merkezlerdir.[80]

Cumhuriyet dönemi halı dokumacılığında çoğunlukla dik tezgâhlar tercih edilirken Anadolu'da bazı bölgelerinde yatay ve duvara dayalı seyyar tezgâhlar da tercih edilmektedir. Bu dönemde makine halıcılığına yönelim artmıştır. Bu yönelimin sonucu olarak halı örneklerinin sanatsal değerinden çok ticari değeri önemsenerek üretimler yapılmaktadır.[81]

Dokumalardan üretilen ürünler Türk el sanatları içerisinde yüzyıllardır gelişim göstererek devam etmiştir. Göçebe yaşam süren ve hayvancılıkla geçimlerini sağlayan Türkler için günlük kullanım eşyalarının taşınabilir olması önemlidir. Bunlar arasında dokumalardan üretilen ürünler incelendiğinde çadır örtüleri, yaygı, kilim, halı, yorgan, yastık, minder, torba ve çuval gibi günlük kullanım eşyalarını görmekteyiz.[82] Malzeme açısından bakıldığında ise başlarda yün kullanımı görülürken yerleşik yaşama geçilmesiyle birlikte pamuk kullanımı da görülmeye başlamıştır.

---

[79] Dilber Yıldız, *agm*, s.288.
[80] Oktay Aslanapa, "Türk Dokuma Sanatının Tarihsel Gelişimi", *Arış Dergisi*, Sayı: 111, 1997, s. 24
[81] Bülent Yılmaz, *agm*, s.104.
[82] Ayşe Duvarcı, "Kaybolan Bir Kültür Yorgan ve Yorgancılık Halk Bilimsel Bir Yaklaşım", ICANAS 38. Uluslararası Kongresi, Cilt:2, Sayı: 2, Ankara 2007, s.508.

Geçmişten günümüze ulaşan yazılı kaynaklardan ulaşılan bilgiler doğrultusunda çeşitli meslek gruplarını görmekteyiz. Bunların arasında dokuma, hallaç ve hatta yorgancı esnafının da olduğu bilinmektedir.[83]

Osmanlı Döneminde savaşa gidilmeden önce, savaş sonrası kazanılan zafer şerefine ve şehzadelerin sünnet törenleri için çeşitli kutlamalar yapılmaktadır. Bu kutlamalar sırasında padişahın ve devlet büyüklerinin seyrettiği çeşitli esnaflar, mesleklerini tanıtacak geçiş törenleri düzenlemektedir.[84] Geçiş yapan esnaflar arasında ahşap, maden, çini, keramik, cam, deri, keçe, dokuma, kumaş, halı, kilim, hallaç ve yorgancı esnafları da görülmektedir.[85]

1582 yılında III. Murat'ın şehzadesi III. Mehmet'in sünnet düğünü için düzenlenen şenliklerde İstanbul At Meydanı'nda geçiş yapan esnaflar görülmektedir. Minyatürlerde resmedilen esnaflar arasında dokuma, hallaç ve yorgancılar detaylı olarak görülmektedir.[86]

Evliya Çelebi Seyahatnamesinde IV. Murat'ın 1637 yılında Bağdat Seferi'ne çıkmadan önce düzenlediği şenlikte geçiş töreni yapan esnaflar arasında dokuma, hallaç ve yorgancıların da olduğu kayıt altına alınmıştır.[87] Bu veriler doğrultusunda dönemin meslek grupları konusunda bilgilere ulaşılmaktadır.

Bu mesleklerden biri olan yorgancılığa bakıldığında el sanatları içerisinde önemli bir yere sahiptir ve kültürel miras olarak kabul edilmektedir.[88] İnsanların ihtiyacına yönelik üretilmiş ve zamanla zanaat haline gelmiştir.[89]

Yorgan sözcüğünün en eski kullanımı Uygur kaynaklarında geçer ve "yogurkan" şeklinde yer alır. Kaşgarlı Mahmut'un Divan-ı Lügat-ı Türk adlı eserinde

---

[83] Mustafa Duman, *Geleneksel Türk Yorgancılık Sanatı*, 1. Baskı, Heyamola Yayınları, İstanbul 2007, s. 11.
[84] Ayşegül Koyuncu Okca-Ayşegül Elibol Tüfekçi-Gizem Erten, "Kaybolmaya Yüz Tutmuş Kültürel Miras: Yorgancılık Mesleğinin Değişim ve Dönüşümü", *Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi*, Cilt: 7, Sayı: 3, 2020, s. 1765.
[85] Fatma Nilhan Özaltın-Filiz Nurhan Ölmez, "Osmanlı Dönemi Minyatürlerinde El Sanatlarından İzler", Süleyman Demirel Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Hakemli Dergisi, Sayı: 7, 2011, s. 26.
[86] Mustafa Duman, *age*, s. 12.
[87] Ayşe Duvarcı, *agm*, s. 512.
[88] Ayşe Duvarcı, *agm*, s. 511.
[89] Sema Kılıç Karatay, "Aksaray İli Yorgancılık Sanatı", SETSCI Bilimsel Yaklaşımlarda Yenilikçilik Sempozyumu, Cilt:2, Antalya 2018, s.449.

"yogurgan", İbni Mühenna Lügati ve Abu Heyyan Lügatinde ise günümüz kullanımı olan "yorgan" olarak kayıt altına alınmıştır.[90] Yorgan insanların soğuktan korunmak için kullandığı temel gereksinimlerden biridir. İlk yorgan örnekleri bitkisel malzemelerden üretilirken hayvancılığa geçilmesi ile yün malzemeden yapılan keçe ve dokuma ürünler yorgan olarak kullanılmıştır.[91]

Yorganlar kullanım alanlarına göre isimlendirilmektedir. Günlük kullanılanların dışında doğum, bebek, evlilik, çeyiz, sünnet ve yas gibi özel günler için hazırlanan yorganlar bulunmaktadır.[92] Yorgan yüzü olarak geçmişte yün ya da pamuk dokumalar kullanılırken günümüzde genellikle saten, ipek, kadife, basma, yazma gibi kumaşlar kullanılmaktadır. Kumaşların seçiminde terletmeyen, hava alabilen ve soğuktan koruyan türler tercih edilmektedir.[93] Son dönemlere gelindiğinde ise yorgancılık teknoloji ve sanayinin gelişimine yenik düşerek kalitesini kaybetmeye başlamıştır. Geleneksel yöntemlerle yün ve pamuk malzemeden üretilen yorganlar yerine elyaftan üretilen hazır yorganlar tercih edilmeye başlanmıştır.[94] Bu durum yorgancılık mesleğini olumsuz etkilemiş ve hatta kaybolma tehlikesi ile karşı karşıya getirmiştir.

Dokuma malzemeden üretilen yastık, minder ve çuvallar kullanım alanı en yaygın olan gruplar içiresinde yer alırlar. Yastıklar, yorgan ile kullanılmakla birlikte farklı kullanım alanları da bulunmaktadır. Kullanım şekline göre oturma, dayanma, yemek yeme, misafir ağırlama kültürü ile de bağlantısı bulunmaktadır.[95] Yerde oturma esnasında dayanma ihtiyacına yönelik ortaya çıkmış ve gelişim göstermiştir. Uzun dikdörtgen şeklindeki yastıklar minder ile birlikte kullanılmaktadır. Minder ve yastıkların ön yüzleri desenli olarak dokunurken arka yüzleri sade bir şekilde

---

[90] Sultan Ayan, *Kaybolan Bir Zanaat; Yorgancılık*, (İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Antropoloji Bölümü, Sosyal Antropoloji Anabilim Dalı, Basılmamış Lisans Bitirme Çalışması), İstanbul 2008, s. 11.

[91] Ayşegül Koyuncu Okca-Ayşegül Elibol Tüfekçi-Gizem Erten, *agm*, s. 1762.; Şerife Özdemir- Sema Kılıç Karatay, "Somut Olmayan Kültürel Miras Ögelerinde Yorgancılık "Bolvadin Örnekleri"", *Pearson Sosyal Bilimler ve Beşeri Bilimler Dergisi*, Cilt:8, Sayı:23, 2023, s. 9.

[92] Aylin Özcan, "Çanakkale'de Yorgan Sanatının İncelenmesi" *Atlas Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt:6, Sayı:25, 2020, s. 1-2.

[93] Ayşe Duvarcı, *agm*, s. 513.

[94] Ayşegül Koyuncu Okca-Ayşegül Elibol Tüfekçi-Gizem Erten, *agm*, s. 1763.

[95] Makbule Dengiz-Zeynep Erdoğan, "*Pişinik Yastık Halısı*", https://docplayer.biz.tr/10420896-Pisinik-yastik-halisi.html ,(28.02.2024)

astarlanmaktadır.[96] İçleri yün ya da pamuk malzemeler kullanılarak doldurulmaktadır. Ayrıca atık malzeme olan kırpıntı ipler ve bazen de sünger kullanımı görülmektedir.[97]

Çuvallar ise geçmişte görülen göçebe yaşamın getirdiği sürekli taşınma durumunda en çok kullanılan dokuma ürünlerden biridir. Çuvallar istenilen boyutlarda düz olarak dokumakta ve üç yönden dikilip ağız kısmı açık bırakılmaktadır. Daha sonra içerisine malzeme konulup ağız kısmı bağlanarak kapatılmaktadır. Çuvallar da kullanım alanlarına göre göç, yük, kıyafet ve erzak çuvalları olarak isimlendirilmektedir.[98]

Dokumalardan üretilen ürünler geçmişte oldukça tercih edilirken günümüzde gelişen teknoloji ve sanayi ile değerini kaybetmeye başlamıştır. Daha kolay ulaşılabilir olan fabrikasyon üretimler tercih edilmektedir. Köklü bir tarihe sahip olan dokuma sanatının unutulmaması ve gelecek kuşaklara aktarılması için çalışmalar yapılmalıdır.

[96] Hande Kılıçarslan, "Malatya İli Darende İlçesi Gökderen Köyünde Kullanılan Halı Yastık Dokumalar", *İdil Dergisi*, Cilt:6, Sayı: 35, 2017, s. 2127

[97] Songül Aral, "Malatya Yastık Halıları", *Arış Dergisi*, Say:9, 2013, s. 10.

[98] Meral Akan, "Anadolu Yörük Yaşamında Dokuma Geleneği", *Kalemişi Dergisi*, Cilt:4, Sayı:7, 2016, s. 48.

2. KIRKLARELİ İLİ, PINARHİSAR İLÇESİ, POYRALI KÖYÜ DOKUMALARI

Poyralı dokumaları, adını Kırklareli'nin Pınarhisar ilçesine bağlı olan Poyralı köyünden almakla birlikte Balkan coğrafyası ile bağlantıları olan köklü bir geçmişe sahiptir. Bu bölgeye yerleşmiş olan halkın köken araştırması yapıldığında Bulgaristan'ın Lofça kazası, Becenova köyüne bağlı Uğraçin (Ogarçin) mahallesinden 1877-1878 Osmanlı – Rus Savaşı sonrasında göç ettikleri yazılı kaynaklarda geçmektedir.[99] Lofça kazası dokuma sanatı açısından araştırıldığında ise Osmanlı Dönemi'nde önemli yünlü dokuma merkezleri arasında yer almaktadır.[100] Bu bilgiler doğrultusunda Poyralı'da varlığını gösteren dokuma sanatının kökleri çok eski tarihlere dayandığı görülmektedir. Dokuma sanatı geçmişteki bağlarını ve kültürel değerlerini kaybetmeden günümüzde Poyralı Kültür Evi bünyesinde devam etmektedir.

Dokumaların ana malzemesi bölgede yetiştirilen koyunlardan elde edilmektedir. Yılın belli zamanlarında kırkılarak yünleri ip üretimi için ham madde olarak kullanılmaktadır. Eğrilerek ip haline getirilen yünlerin renklendirilmesi konusunda da oldukça başarılı olunmuştur fakat günümüzde bu işlemleri bilen kalmamıştır. Dokumalar üzerinde görüldüğü üzere kompozisyon ve renk uyumları da oldukça üst düzeydedir.

Dokumalar çam, meşe ve kavak ağaçları kullanılarak üretilen yatay tezgâhlarda dokunmaktadır. Tezgâhlar çoğunlukla 2 ayak ve 2 gücülü olurken bunun yanında 4 ayak ve 4 gücülü tezgâhların kullanımı da görülmektedir. Dokumaların çözgü, atkı ve desen iplerinde kök boyalar ile renklendirilen yün ve pamuk ipler kullanılmaktadır.

Dokumaların zeminini oluşturan ve tezgâh üzerinde paralel olarak boyuna uzanan ip grubuna çözgü, dokumanın eni boyunca uzanan ip grubuna ise atkı denilmektedir. Desen ise çözgü ve atkı iplerinin dışında üçüncü bir ip kullanımı ile

---

[99] Nazif Karaçam, *age*., s.586.
[100] Kevser Gürcan Yardımcı, "Osmanlı Dönemi Dokuma Sanatı Ürünlerinden Örnekler", *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Çalışmalar Dergisi*, Cilt: 2, Sayı: 1, 2016, s.222.

gerçekleştirilmektedir. Geçmişte üretilen örnekler incelendiğinde çözgüde kullanılan ip türü yün ya da pamuk, atkı ve desende kullanılan iplerin türü ise yündür. Kullanılmış olan iplerin renklendirilmesinde kök boyalar tercih edilmektedir. Günümüz örneklerine gelindiğinde ise çözgüde pamuk ip kullanımı görülmekle birlikte atkı ve desende yün ip yerine sentetik boyalar ile renklendirilmiş orlon iplerin kullanıldığı görülmüştür.

Deseni daha iyi gösterdiği düşünüldüğü için çözgü ipinde genellikle siyah renk, atkı ve desen iplerinde ise canlı renkler kullanılmaktadır. Poyralı dokumalarında kullanılan çözgü iplerinde çoğunlukla siyah renk tercih edilmekle birlikte krem, beyaz ve kırmızı renkleri de karşımıza çıkar. Atkı iplerinde; siyah, krem, beyaz, kırmızı, bordo, mavi, lacivert, yeşil, yağ yeşili, sarı, hardal, turuncu, pembe, mor, mürdüm, lila, gri ve kahverengi renkleri tercih edilmiştir. Desen iplerinde; krem, beyaz, kırmızı, bordo, mavi, lacivert, yeşil, yağ yeşili, sarı, hardal, turuncu, pembe ve mor renklerinin kullanıldığı görülmüştür. Kenar temizleme iplerinde ise siyah, krem, beyaz, kırmızı, bordo, lacivert, yeşil, sarı, turuncu, pembe, mor, mürdüm, lila, gri ve kahverengi renkleri kullanılmıştır.

Dokumalarda kullanılan desenlerin nasıl ortaya çıktığı ve isimlerinin neler olduğu konusunda net bilgilere ulaşılamamaktadır. Fakat nasıl öğrenildiği sorusu yöneltildiğinde aile büyükleri tarafından nesilden nesle usta çırak ilişkisi ile aktarıldığı cevabına ulaşılmaktadır. Teknik ve desen isimleri bilinmemesine rağmen kültürel değerlerin aktarımı devam ederek günümüze kadar ulaşabilmiştir.

Dokumaların zemininde bezayağı ve dimi teknikleri kullanılırken desen oluşturmada ise cicim tekniğinin kullanıldığı görülmektedir. Koçboynuzu, göz, muska(nazarlık), saçbağı (kelebek), meşe dalı, yonca (yonca yaprağı), hayat ağacı, akrep, tarak, elibelinde, kurt ağzı (kurt izi, canavar ağzı), sirani (sıraniler), tahta kaldırma, civankaşı, sıçandişi, döşeme suyu (döşeme suyolu), suyolu, çengel ve kazayağı Poyralı dokumalarında kullanılan motiflerdir. Kullanılan motiflerin her birinin anlamları olup motifler bölümünde ayrıntılı olarak açıklamaları yapılmıştır.

Poyralı Kültür Evi'nde sergilenen dokuma ürünleri kullanım amaçlarına göre çeşitlilik göstermektedir. Bunlar; seccade, yer yagısı/kilim, araba çergesi, minder,

yastık, yorgan, torba ve çuval gibi çeşitli örneklere rastlanmaktadır. Çuval, torba ve heybe gibi dokuma örnekleri Poyralı dokumaları dışında Anadolu ve hatta Orta Asya'dan gelen Türk boylarında da var olan bir gelenektir.[101] Dokumalar teknik ve desen açısından incelendiğinde benzer oldukları görülmektedir.

Düz dokumalar Orta Asya'da Türklerin yaşadığı bölgelerde ortaya çıkarak ilk başlarda Anadolu ve Balkanlar olmak üzere tüm dünyaya yayılmıştır. Dokuma sanatı tarih boyunca her dönemde önemini koruyarak bir sanat ürünü olarak yerini korumuştur.[102]

Kırklareli İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü tarafından kültürel eğitim kursları kapsamında 2007 yılında Poyralı köyü ilkokul binasında "Poyralı Köyü Dokumaları" isimli kurs açılmıştır. Resmiye GÖKERBÜYÜK tarafından 21 kursiyere 250 saat süreli kurs verilmiştir.[103] Daha sonra 2008 yılında Poyralı Kültür Evi düzenlenerek bölgeye ait etnografik eserler ve dokuma ürünlerin sergilendiği bir müze kurulmuştur. Poyralı Kültür Evi'nin alt katında bir dokuma atölyesi bulunmakta ve Gülay KARAKULAK tarafından dokuma ürünler üretilerek satışa sunulmaktadır.

Kırklareli Olgunlaşma Enstitüsü bünyesinde ise 2018-2019 ve 2019-2020 eğitim öğretim yıllarında ''Kırklareli Poyralı Dokumaları'' ile ilgili Ar-Ge birimi tarafından detaylı araştırmalar yapılmıştır. Kırklareli Olgunlaşma Enstitüsü'nde 6 adet dokuma kursu açılarak toplamda 77 kursiyere eğitim verilmiştir. Bunun yanı sıra bünyesinde bulunan üç adet dokuma atölyesinde yün ipler kullanılarak ve orijinal desenlere sadık kalınarak üretimler yapılarak satışa sunulmaktadır.

---

[101] Sema Kılıç Karatay, "Aksaray Yöresi Halı ve Düz Dokuma Örnekleri", *Kalemişi Dergisi*, Cilt:7, Sayı: 14, 2019, s.63.

[102] Kezban Selçuk, "Nahcıvan Devlet Halı Müzesi'nde Sergilenen Kilim, Cicim ve Sumak Tekniği ile Yapılan Düz Dokuma Yaygılar", *Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, Sayı: 34, Erzurum 2015, s. 183.

[103] Zekeriya Kurtulmuş, "Kırklareli Poyralı Köyü Dokumaları", *Arcadia Vita Aylık Yaşam Dergisi*, Sayı: 30, Mart 2017, s. 37.

2.1. Dokuma Tezgâhı ve Bölümleri

Dokumacılığın tarihi çok eski dönemlere dayanmakla birlikte gelişimi tezgâhların gelişimi ile doğru orantılıdır.

Poyralı köyü dokumalarının üretiminde kullanılan tezgâhlar çam, meşe, kavak ve selvi ağaç türleri ile yapıdan, düzen adı verilen yatay tezgâhlardır (Fotoğraf 2). Kalite açısından değerlendirildiğinde en verimli olan tezgâhlar çam ağacından üretilmiş olanlardır.

Tezgâhların boyutları ile dokumaların boyutları doğru orantılıdır. Tezgâhın genişliği ile tezgâhtan çıkacak olan dokuma ürünlerin genişlikleri aynı ölçülerde olmak zorundadır. Dokumaların uzunlukları ise çözgü ipinin uzunluğuna göre değişebilmekte ve istenilen ölçülerde üretilebilmektedir. Poyralı köyünde bulunan dokuma tezgâhları incelendiğinde çoğunlukla 2 ayak ve 2 gücü kullanılırken bunun yanı sıra 4 ayak ve 4 gücü kullanımı da görülmektedir. Bahsettiğimiz ayak ve gücü sayıları tezgâh değişimi yapılmadan ekleme ve çıkartma işlemi yapılarak arttırılıp azaltılabilmektedir. Ayaklar ile gücüler birbirine bağlantılı olduğundan aynı sayıda olmaları gerekmektedir. [104]

Fotoğraf 2: Poyralı Köyü Dokuma Tezgâhı

[104] Gülay Karakulak, (Yaşı:56), (15 Ekim 2022 tarihinde yapılan mülakattan); Cevriye Karakulak, (Yaşı:83), (15 Ekim 2022 tarihinde yapılan mülakattan)

2.1.1. Krosna (Çözgü ve Sargı Levendi)

Krosna ya da çözgü ve sargı levendi olarak adlandırılan çözgü iplerinin ve dokunmuş olan kumaşın üzerine sarıldığı silindire verilen isimdir (Fotoğraf 3). Bir tezgâhta iki adet krosna (çözgü ve sargı levendi) bulunmaktadır. Birine çözgü ipleri sarılırken diğerine ise tezgâhta dokunmuş olan kumaş sarılmaktadır (Fotoğraf 4). Krosna (çözgü levendi) üzerinde en fazla 20 m ip sarılabilmektedir. Çözgü ipinin uzunluğu ile dokunacak olan kumaşın uzunluğu doğru orantılıdır.

Fotoğraf 3: Krosna (Çözgü Levendi)

Fotoğraf 4: Krosna (Sargı Levendi)

2.1.2. Ayak

Dokuma tezgâhının bölümlerinden biri olan ayaklar gücülere bağlı olarak konumlandırılmışlardır (Fotoğraf 5). Ayakların aşağı ve yukarı hareket ettirilmesi ile gücüler de hareket ederek çözü iplerini bir aşağı bir yukarı şekilde aralarında boşluk oluşturulmasını sağlamaktadır. Oluşturulmuş olan bu boşluktan mekik yardımı ile atkı ipleri geçirilerek dokuma kumaş üretilmektedir.

Poyralı köyünde dokuma tezgâhlarında çoğunlukla 2 ayak kullanılırken bunun yanı sıra 4 ayak kullanımı da görülmektedir. Ayak ve gücü sayıları tezgâh değişimi yapılmadan ekleme ve çıkartma yapılarak arttırılıp azaltılabilmektedir. Ayaklar ile gücüler birbirine bağlantılı olduğundan aynı sayıda olmaları gerekmektedir.

Fotoğraf 5: Ayak

2.1.3. Gücü

Dokuma tezgâhının bölümlerinden biri olan gücü alt ve üstte 2,5 cm çapında iki ahşap çubuğa özel bir sistem ile bağlanmış iplerden oluşturulan bir çerçevedir (Fotoğraf 6-7).

Poyralı köyünde dokuma tezgâhlarında çoğunlukla 2 gücü kullanımı tercih edilirken bunun yanı sıra 4 gücü kullanımı da görülebilmektedir. Gücü sayıları tezgâh değişimi yapılmadan ekleme ve çıkartma yapılarak arttırılıp azaltılabilmektedir. Gücüler ve ayaklar bir ip ve makaralar aracılığı ile birbirlerine bağlantılıdır ve aynı sayıda olmaları gerekmektedir. Sağ ayak ön gücüyü sol ayak ise arka gücüyü hareket ettirmektedir.

Fotoğraf 6: Gücü

Fotoğraf 7: Gücü

2.1.4. Makaralar

Dokuma tezgâhının bölümlerinden biri olan makaralar tezgâhın üst kısmında 2,5 cm çapında ahşap bir çubuğa sabitlenerek içerisinden çözgü ve ayakların bağlantısını sağlayan bir ip geçmektedir. Tezgâhta iki adet makara bulunmakta olup ayaklara basıldığında gücülerin rahat hareket etmelerini sağlamaktadır (Fotoğraf 8-9). Makaralar basılan ayağa bağlı olan gücüyü aşağı çekerken diğer gücüyü yukarı kaldırarak çözgü iplerini aralayarak mekiğin geçeceği boşluğu oluşturmaktadır.

Fotoğraf 8: Makaralar

Fotoğraf 9: Makaralar

2.1.5. Tefe ve Taraf

Dokuma tezgâhının bölümlerinden biri olan tefe ve tarak birbirine bağlantılı olan parçalardır. Tefe ortalama 7 cm boyutlarında alt ve üst olmak üzere iki adet ahşaptan oluşturulmuş bir çerçevedir (Fotoğraf 10). Tarak ise çok sayıda ince teller ile oluşturulan tefenin içerisinde yer alan bir parçadır (Fotoğraf 11). Tarak yapımında kullanılan malzemeler araştırıldığında geçmişte sazdan üretilmiş olan örnekler bulunmakla birlikte günümüzde sadece demir malzemeden üretilen taraklar kullanılmaktadır.

Fotoğraf 10: Tefe ve Tarak **Fotoğraf 11:** Tefe ve Tarak

2.1.6. Çımbar

Çımbar, dokuma tezgâhında üretilen kumaşın gergin durmasını sağlayan, iki parçadan oluşan, demir malzemeden üretilmiş çubuğa verile isimdir (Fotoğraf 12-13). Demir çubukların iki ucu tırnaklı olup ortada birleşen kısmı kemer gibi delikli ve tokalıdır. Kemer formunda olmasının sebebi dokumanın enine göre uzayıp kısalmasını sağlayabilmek içindir.

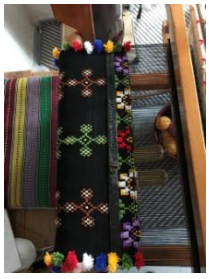

Fotoğraf 12: Çımbar **Fotoğraf 13:** Çımbar

2.1.7. Mekik ve Masura

Mekik, dokuma tezgâhında çözgü iplerinin arasından desen iplerinin geçirilmesini sağlayan elips şeklinde sert ağaç türlerinden üretilen bir malzemedir. Masura ise mekiğin içerisine yerleştirilebilecek boyutlarda plastik malzemeden üretilmiş, orta kısmı boşluk olan ve üzerine desen iplerinin sarıldığı bir parçadır (Fotoğraf 14).

Fotoğraf 14: Mekik ve Masura

2.1.8. Yan Sopa ve Gergi Sopası

Yan sopa, bir ucu çözgü iplerinin sarılı olduğu çözgü levendinin (krosna) bir kenarında bulunan deliğe yerleştirilmiş, diğer ucu ise dokuma yapan kişinin elinin ulaşabileceği uzunlukta 2,5 cm çapında ahşaptan üretilmiş uzun bir sopadır (Fotoğraf 15). Dokuma yapıldıkça çözgü levendi (krosna) üzerinde sarılı olan çözgü ipinin salınmasını sağlar. Gergi sopası ise sargı levendinin (krosna) bir kenarında bulunan deliğe yerleştirilmiş, diğer ucu ise dokuma yapan kişinin elinin ulaşabileceği uzunlukta 2,5 cm çapında ahşaptan üretilmiş kısa bir sopadır (Fotoğraf 16). Gergi sopası dokuma ilerledikçe dokunan kumaşın sarılmasını sağlamaktadır. Yan sopa ve gergi sopasının boyutları birbirinden farklıdır. Yan sopa, tezgâh uzunluğu boyutunda olup gergi sopası ise tezgâhın dokuyucusunun tarafında olduğundan çok daha kısa boyutlardadır.

Fotoğraf 15: Yan Sopa **Fotoğraf 16:** Gergi Sopası

2.2. Çözgü Hazırlama İşlemi ve Aşamaları

Dokumaya başlanmadan önce yapılan en zahmetli ve zor olan aşamadır. Geniş bir alanda elips şekli oluşturacak şekilde toprağa belli aralıklarla çıtalar çakılıyor. Çıtaların etrafında çözgü ipi ile belli bir düzende dönülerek çözgü hazırlanıyor. Hazırlanmış olan çözgü ipleri krosnaya (çözgü levendi) sarılarak tezgâha yerleştirilebilecek seviyeye getiriliyor (Fotoğraf 17-21).

Farklı bölgelerde yerde, duvarda ve dolapta çözgü hazırlama işlemi yapılabilmekte olup Poyralı' da sadece yerde çözgü hazırlama yöntemi kullanılmaktadır. Diğer yöntemler dışarıda çözgü hazırlanmasına uygun olmayan hava koşulları ve alan bulunamaması nedenlerinden dolayı tercih edilmektedir. Çözgü hazırlama yöntemleri incelendiğinde ise en sağlıklı yöntemin yerde hazırlanması sonucuna ulaşılmıştır.

Dokuma işleminin tezgâhta sorunsuz bir şekilde yapılabilmesi için çözgünün düzgün ve hatasız hazırlanması gerekiyor. Çözgünün hatalı yapılması durumunda dokunacak olan ürünler de tezgâhtan hatalı çıkıyor.

Çözgü hazırlama işlemi tek kişi ile yapılabildiği gibi daha fazla kişi ile de yapılabilmektedir. Kişi sayısının artması çözgünün hazırlanma süresini de hızlanmaktadır. Fakat fazla kişi ile hazırlanan çözgüde hata çıkma oranı daha yüksektir. Çözgüyü çözen kişilerin iplerin gerginliklerini aynı seviyede tutmaları gerekmektedir. Bu sebeplerden dolayı çözgü hazırlama işleminde oldukça titiz davranılmaktadır.

Fotoğraf 17: Çözgüde Çözülecek İpin Hazırlanması

Fotoğraf 18:

Fotoğraf 19:

Çözgünün Çözülmesi

Fotoğraf 20:

Fotoğraf 21:

Çözgünün Krosnaya Alınması

2.3. Dokuma İşlemi ve Aşamaları

Dokuma işlemine başlamadan önce hazırlanmış olan krosnaya sarılı çözgü tezgâha yerleştirilir. Çözgü ipleri gücülerden ve taraktan geçirilerek dokunacak kumaşın sarılacağı diğer krosnaya belli bir miktar sarılarak bağlanır.

Çözgü dışında kullanılacak ikinci ip olan atkı ipleri çözgü iplerinin aralarından geçirilir. Ayaklara basılarak hareket ettirilen gücüler, çözgü iplerinin aralarını açarak atkı iplerinin geçirileceği masura için ağızlık açılmasına yardımcı olur. Geçirilen her atkı ipi tarak ile sıkıştırılır. Desen için ise atkı iplerinin dışında üçüncü bir ip kullanılır. Desen ipleri planlanan motif ve desenler doğrultusunda belli bir düzen içerisinde atkı ipleri ile birlikte çözgü iplerinin arasından geçirilerek oluşturulur. Bu işlem dokuma tamamlanana kadar tekrar ettirilir.

Dokunması planlanan ürün tezgâhta istenilen boyutlara geldiğinde bitirme işlemi yapılarak tezgâhtan çıkarılır. Tezgâhtan çıkan dokumanın kenar temizlemeleri ve saçakları yapılır. Son aşama olarak arka yüzde olan ip fazlalıkları temizlenerek isteğe bağlı olarak astarlanıp temiz bir görüntü elde edilerek dokuma işlemi tamamlanır.

2.4. Kullanılan Teknikler

Poyralı Köyü dokumalarının üretiminde üç teknik kullanılmaktadır. Bunlardan ikisi zeminde kullanılan bezayağı ve dimi teknikleri, diğeri ise desende kullanılan cicim tekniğidir.

Dokumaların üretiminde kullanılan araç gereçler ve teknikler isimlendirilmelerinde etkili olmuştur. Bunlar mekikli dokumalar, kirkitli dokumalar ve çarpana dokumalar olarak gruplandırılmaktadır.[105] Poyralı dokumaları teknik açıdan incelendiğinde mekikli dokumalar grubuna dahil edilebilir. Diğer dokuma teknikleri geçmiş dönemlerde yapılıyorsa da günümüzde görülmemektedir. Poyralı

[105] Erhan Cepe, *Denizli İli Çal, Güney ve Serinhisar Düz Kirkitli Dokumacılığı ve Standart Özellikleri*, (Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, El Sanatları Eğitimi Dokuma ve Örgü Eğitimi Bilim Dalı, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2008, s. 16.

Kültür Evi'nde eski tarihlerden kalma kirkit örnekleri bulunmasına rağmen kirkit kullanarak üretilen dokuma örneklerine rastlanmamıştır.

2.4.1. Mekikli Dokuma Teknikleri

2.4.1.1. Bezayağı Dokuma Tekniği (Düz Dokuma)

Bezayağı dokuma ya da düz dokuma tekniği olarak adlandırılan teknik benzer kalınlıklardaki çözgü ve atkı iplerinden oluşturulur.[106] Dokuma sırasında atkı iplikleri, birbirini izleyen çözgü ipleri arasından bir alttan ve bir üstten eşit biçimde geçirilmesi ile oluşturulan basit bir dokuma tekniğidir.[107] Dokumaların en basit hali bezayağı tekniği ile oluşturulmaktadır.[108] Tez konumuz kapsamında incelediğimiz bölgedeki bezayağı dokuma tekniği ile Anadolu'da ve diğer bölgelerde kullanılan teknik aynıdır. Bezayağı dokuma tekniği ile ilgili örnekler aşağıda 22-27 numaralı fotoğraflar ile gösterilmiştir.

Fotoğraf 22:

Fotoğraf 23:

Fotoğraf 24:

Bezayağı Dokuma Tekniği Örnekleri

Fotoğraf 25:

Fotoğraf 26:

Fotoğraf 27:

[106] Pakize Kayadibi, *agm*, s. 102.
[107] Mustafa Yıldırım, "Konya Alaeddin Camii'nde Bulunan Zili Dokumalardan Örnekler", *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, Sayı: 31. 2012, s.298.; Bayram Demiral, Naile Rengin Oyman, "Isparta Müzesi'ndeki Düz Dokuma Çuvallar", *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Sayı: 26, 2016, s. 462.
[108] Kezban Selçuk, *agm*, s. 183.

Bezayağı Dokuma Tekniği Örnekleri

2.4.1.2. Dimi Dokuma Tekniği (Gabardin)

Dimi dokuma tekniğinde atkı ipliği bir ya da daha fazla çözgü ipliğinin altından geçirilmeden önce, en az iki çözgü ipliğinin üzerinden yürütülür. Bu teknik ile dokumanın yüzeyinde çapraz görünüm oluşur.

Dimi dokumalar çizgilerinin yönüne göre sağ dimi ve sol dimi olarak adlandırılır. Çizgiler soldan sağa doğru ilerliyorsa "sağ dimi", sağdan sola doğru ilerliyorsa "sol dimi" olarak isimlendirilirler. Dimi dokuma tekniği ile üretilen ürünler sık dokunduğundan dolayı dayanıklı ve uzun ömürlüdür.[109] Tez konumuz kapsamında incelediğimiz bölgedeki dimi dokuma tekniği ile Anadolu'da ve diğer bölgelerde kullanılan teknik aynıdır. Dimi dokuma tekniği ile ilgili örnekler aşağıda 28-33 numaralı fotoğraflar ile gösterilmiştir.

Fotoğraf 28: **Fotoğraf 29:** **Fotoğraf 30:**

Dimi Dokuma Tekniği Örnekleri

Fotoğraf 31: **Fotoğraf 32:** **Fotoğraf 33:**

Dimi Dokuma Tekniği Örnekleri

[109] Arzu Arslan, *agm*, s. 102.

2.4.1.3. Cicim Dokuma Tekniği

Cicim dokuma tekniği çözgü ve atkı ipleri dışında ek olarak üçüncü bir ip olan desen ipliği kullanılarak üretilmektedir. Dokumaların yüzeyinde ince çizgiler halinde motifler meydana gelecek şekilde dokunmaktadır.[110]

Cicim dokuma tekniği, atkı ve çözgü iplerinin dışında renkli desen iplerinin kullanıldığı çapraz, dikey ya da seyrek desenler halinde zemindeki dokumanın üzerinde kabartma şeklinde görülmektedir. [111] Cicim dokuma tekniği kullanılarak daha kalın dokumalar elde edilebilmektedir.[112] Özellikle dokumanın tüm yüzeyi kaplandığında ürünün kalınlığı ve sağlamlığı da artmaktadır. Tez konumuz kapsamında incelediğimiz bölgedeki cicim dokuma tekniği ile Anadolu'da ve diğer bölgelerde kullanılan teknik aynıdır. Cicim dokuma tekniği ile ilgili örnekler aşağıda 34-44 numaralı fotoğraflar ile gösterilmiştir.

Fotoğraf 34: **Fotoğraf 35:**

Zemin Bezayağı, Desen ise Cicim Tekniği ile Dokunan Örnek Ön ve Arka Yüz

[110] Serpil Özçelik, *agm,* s. 134.
[111] Mustafa Yıldırım, "Konya Alaeddin Camii'nde Bulunan Karapınar Yöresi Cicim Örnekleri", *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, Sayı: 29. 2011, s.520-521.; Mustafa Yıldırım, "Konya Alaeddin Camii'nde Bulunan Cicim Örnekleri", *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi,* Sayı: 30. 2011, s.548-459.; Bayram Demiral-Naile Rengin Oyman, *agm,* s. 463.
[112] Kezban Selçuk, *agm,* s. 194.

Fotoğraf 36: **Fotoğraf 37:**

Zemin Bezayağı, Desen ise Cicim Tekniği ile Dokunan Örnek Ön ve Arka Yüz

Fotoğraf 38: **Fotoğraf 39:**

Zemin Bezayağı, Desen ise Cicim Tekniği ile Dokunan Örnek Ön ve Arka Yüz

Fotoğraf 40: **Fotoğraf 41:**

Zemin Bezayağı, Desen ise Cicim Tekniği ile Dokunan Örnek Ön ve Arka Yüz

Fotoğraf 42: **Fotoğraf 43:** **Fotoğraf 44:**

Zemin Dimi, Desen ise Cicim Tekniği ile Dokunan Örnekler

2.5. Kırklareli İli, Pınarhisar İlçesi, Poyralı Köyü Dokuma Motifleri ve Süsleme Unsurları

Dokumalarda kullanılan motifler duygu ve düşüncelerin semboller ile ifade edilme şeklidir. Söz ile ifade edilemeyen duygular motifler ile anlatılmaktadır. Dokumalarda kullanılan her motifin farklı bir anlamı bulunmaktadır.

Kullanılan motiflerin yaşanılan bölge ve coğrafya ile doğrudan ilişkisi bulunmaktadır. Dokuyucular çevrelerinde gördükleri ve hissettiği duyguları dokumalara motif olarak yansıtmaktadır.[113]Aynı zamanda motifler kültürel değerleri gelecek nesillere aktarmakla birlikte önemli belge niteliği de taşımaktadır. Toplumların gelenek, görenek, örf, adet, zevk, anlayış ve inançlarını temsil etmektedir.[114]

Anadolu coğrafyasında yer alan dokumaların üzerindeki motifler ile Poyralı dokumaları üzerinde yer alan motifler benzerlik göstermektedir[115]. Özellikle koçboynuzu, göz, muska, saçbağı, hayat ağacı, tarak, elibelinde, kurt ağzı, suyolu, ve çengel motifleri birbirlerine çok yakındır.

---

[113] Ebru Ateşok, "Karakeçili İlçesinde Dokunan Kilimlerin Geleneksel Motif Özellikleri", *Kalemişi Dergisi*, Cilt 1, Sayı: 3, s. 27.
[114] Harun Ürer, "Emirdağ (Afyon) Yöresi Düz Dokuma Yaygı Geleneği ve Bindallı Motifli Kilimler", *Dergi Park Akademi Dergisi*, Cilt:10, Sayı: 30, 1999, s.651.; Ergün Yıldırım, *Adıyaman İli Halı Yastıklarında Kullanılan Motiflerin Tekstil Tasarımında Uygulanması*, (Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Tekstil Tasarımı Anabilim Dalı, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2021, s. 38.
[115] Bayram Demiral-Naile Rengin Oyman, *agm*, s. 463-469.

Tez çalışmamız kapsamında Poyralı Kültür Evi'nde sergilenen tarihi olarak kabul ettiğimiz 6 adet seccade, 2 adet yer yaygısı/kilim, 7 adet yer yaygısı/kilim/araba çergesi[116], 4 adet minder, 4 adet yastık, 3 adet yorgan, 11 adet torba ve 1 adet çuval ile toplamda 38 adet dokuma örneği incelenmiştir. Bunların dışında ince dokumalar olarak değerlendirdiğimiz uçkur ve peşkirler konuya dahil edilmemiştir. Bu bölümde incelediğimiz örnekler üzerinde yer alan koçboynuzu, göz, muska (nazarlık), saçbağı (kelebek), meşe dalı, yonca (yonca yaprağı), hayat ağacı, akrep, tarak, elibelinde, kurt ağzı (kurt izi, canavar ağzı), sirani (sıraniler), tahta kaldırma, civankaşı, sıçandişi, döşeme suyu (döşeme suyolu), suyolu, çengel ve kazayağı motifleri araştırılarak bilgileri paylaşılmıştır. Motiflerin isimlendirilmesi bölgede bilinenler dışında diğer bölgelerde kullanılan isimler referans alınarak yazılmıştır.

Kültür Evi'nin alt katında yer alan dokuma atölyesinde güncel üretimler üzerindeki motifler konuya dahil edilmemiştir. Kısaca isimlerinden bahsetmek gerekirse pıtrak, köpek ayağı, yıldız, kandil çiçeği, bahar dalları, lale, sümbül, gül ve üçgüller güncel örnekler üzerinde görülen motiflerdir. Aynı zamanda örneklerin genelinde süsleme unsuru olarak motiflerin dışında ponpon kullanımı önemli bir yere sahiptir.

2.5.1. Koçboynuzu Motifi

Koçboynuzu motifinin kökeni tarih öncesi dönemlere kadar dayanmaktadır. Güç, erkeklik, yiğitlik, mertlik, kahramanlık, doğruluk, çiftleşme, doğurganlık, üretkenlik, verimlilik, bolluk, bereket, hayat verme, kısmet, uğur, mutluluk, neşe, uzun ömür ve korunmanın sembolü olarak dokumalarda kullanılmaktadır.[117] Koçboynuzu motifi erkeklerin üremedeki etkisinin anlaşılmasıyla birlikte erkeklik ile bereket kavramları birlikte kullanılmaya başlanmıştır[118] (Fotoğraf 45-46).

---

[116] Araba çergesi: Poyralı'da dokuma kilim/yer yaygısına verilen isimdir. Bu bölgede, geçmiş dönemlere evlenecek olan kızların çeyizi at arabası ile taşınırmış. Bu arabanın içerisine kızın çeyizi yerleştirilip süslenerek, çadır gibi kapatılarak üzerine dokuma kilim/yer yaygısı serilirmiş. Daha sonrasında bu kilim/yer yaygısı yeni evlenen kızın evinde kullanılırmış.

[117] Derya Çakmak, *Yahyalı Halı Motiflerinin İncelenip İç Mimari De Bezeme Unsuru Olarak Kullanılması*, (Akdeniz Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Halı, Kilim ve Eski Kumaş Desenleri Anasanat Dalı Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Antalya 2019, s. 22.

[118] Buket İlmen, *Seçilmiş Türk Halı ve Kilim Motiflerinin Glıtch Sanat Yaklaşımıyla Dijital Yöntemler Kullanılarak Yeniden Yorumlanması*, (Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanat ve Tasarım Anasanat Dalı, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Gaziantep 2023, s. 40-42.

Poyralı dokumalarında görülen koçboynuzu motifi çoğunlukla seccadelerde kullanılmaktadır. Kompozisyon içerisinde incelendiğinde seccadelerin baş kısmında bordür olarak diğer motiflerle birlikte kullanıldığı görülmektedir.

Koçboynuzu motifi diğer bölgelerdeki üretimleri ile karşılaştırıldığında aynı coğrafyayı paylaştığı Ertuğrul köy ve Tekirdağ Karacakılavuz dokumalarındaki kullanımı ile benzerlik göstermektedir. Tek farkları ise Poyralı dokumalarının zemininde bezayağı dokuma tekniği kullanılırken Karacakılavuz dokumalarının zemininde dimi dokuma tekniğinin kullanılmasıdır.[119]

Fotoğraf 45: **Fotoğraf 46:**

Koçboynuzu Motifi

2.5.2. Göz Motifi

Dokumalarda sıklıkla karşılaşılan göz motifi farklı birçok şekilde kullanılmıştır. Dışarıdan gelebilecek kötü niyetli bakışların ve nazar değmesine karşı korunmanın sembolü olarak dokumalarda kullanılmaktadır. [120] Gözden gelecek olan kötü enerjinin etkisinden korunmanın en etkili şekli göz motifi olarak düşünülmektedir[121] (Fotoğraf 47-53).

---

[119] Gülay Şimşek, *agt*, s.27.

[120] Yunus An, *Geleneksel Kilim Motiflerinin Algoritma Destekli Tasarım Yaklaşımları İle Yeniden Yorumlanması*, (İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Bilişim Anabilim Dalı, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 2019, s. 13.

[121] Ayşe Yıldırım, *Tasarım Kültür İlişkisi İçinde Anadolu Motiflerinin Endüstriyel Ürüne Yansımaları*, (Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Disiplinlerarası Endüstriyel Tasarım Anabilim Dalı, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İzmir 2023, s. 19.

Poyralı dokumalarında görülen göz motifi çoğunlukla seccade ve yastıklarda kullanılmaktadır. Kompozisyon içerisinde incelendiğinde seccadelerin merkezinde ana motif olarak ya da baş ve ayak kısmında bordür olarak diğer motiflerle birlikte kullanıldığı görülmektedir. Yastıklarda ise tamamlayıcı motif olarak yüzeyde belli bir düzen içerisinde konumlandırılmaktadır.

Göz motifi diğer bölgelerdeki üretimleri ile karşılaştırıldığında aynı coğrafyayı paylaştığı Ertuğrul köy ve Tekirdağ Karacakılavuz dokumalarındaki kullanımı ile benzerlik göstermektedir. Tek farkları ise Poyralı dokumalarının zemininde bezayağı dokuma tekniği kullanılırken Karacakılavuz dokumalarının zemininde dimi dokuma tekniğinin kullanılmasıdır.[122]

Fotoğraf 47: Göz Motifi

Fotoğraf 48: Göz Motifi

Fotoğraf 49: Göz Motifi

Fotoğraf 50: Göz Motifi

[122] Gülay Şimşek, *agt*., s.27.

Fotoğraf 51: **Fotoğraf 52:** **Fotoğraf 53:**

Göz Motifi

2.5.3. Muska (Nazarlık) Motifi

Muska dinsel ya da büyüleyici gücün saklı olduğu düşünülen, taşıyan kişiyi koruduğuna inanılan yazılı kâğıdın bulunduğu üçgen formda bir nesnedir. Aynı zamanda inanç sistemi ile ilişkilendirilen sembolik bir figürdür. Dokumalarda farklı birçok formda görülmektedir. Muska motifi, kötülüklerden, kötü göz, kötü bakış ve nazardan korunmanın sembolü olarak dokumalarda kullanılmaktadır [123](Fotoğraf 54-62).

Poyralı dokumalarında görülen muska motifi çoğunlukla seccade, yastık ve yer yaygısı/kilimlerde kullanılmaktadır. Kompozisyon içerisinde incelendiğinde seccadelerin merkezinde ana motif olarak ya da baş ve ayak kısmında bordür olarak diğer motiflerle birlikte kullanıldığı görülmektedir. Yastıklarda, tamamlayıcı motif olarak yüzeyde belli bir düzen içerisinde konumlandırılmaktadır. Yer yaygısı/kilimlerde ise boşluk bırakmadan tüm yüzeyi kaplayacak şekilde kullanılmaktadır.

Muska motifi diğer bölgelerdeki üretimleri ile karşılaştırıldığında aynı coğrafyayı paylaştığı Ertuğrul köy ve Tekirdağ Karacakılavuz dokumalarındaki kullanımı ile benzerlik göstermektedir. Tek farkları ise Poyralı dokumalarının zemininde bezayağı dokuma tekniği kullanılırken Karacakılavuz dokumalarının zemininde dimi dokuma tekniğinin kullanılmasıdır.[124]

[123] Derya Çakmak, *agt.*, s. 26.
[124] Gülay Şimşek, *agt.*, s.27.

Fotoğraf 54: **Fotoğraf 55:** **Fotoğraf 56:**

Muska (Nazarlık) Motifi

Fotoğraf 57: **Fotoğraf 58:** **Fotoğraf 59:**

Muska (Nazarlık) Motifi

Fotoğraf 60: **Fotoğraf 61:** **Fotoğraf 62:**

Muska (Nazarlık) Motifi

2.5.4. Saçbağı (Kelebek) Motifi

Saçbağı motifi, yaşamı, yaşamayı, canlılığı, düğünü ve genç kızların evlilik isteğinin sembolü olarak dokumalarda kullanılmaktadır[125] (Fotoğraf 63-65).

Poyralı dokumalarında görülen saçbağı (kelebek) motifi çoğunlukla seccade ve yastıklarda kullanılmaktadır. Kompozisyon içerisinde incelendiğinde seccade ve

[125] Buket İlmen, *agt.*, s. 44.

yastıkların baş ve ayak kısmında bordür olarak diğer motiflerle birlikte kullanılmaktadır.

Saçbağı motifi diğer bölgelerdeki üretimleri ile karşılaştırıldığında aynı coğrafyayı paylaştığı Ertuğrul köy ve Tekirdağ Karacakılavuz dokumalarındaki kullanımı ile benzerlik göstermektedir. Tek farkları ise Poyralı dokumalarının zemininde bezayağı dokuma tekniği kullanılırken Karacakılavuz dokumalarının zemininde dimi dokuma tekniğinin kullanılmasıdır.[126]

Fotoğraf 63: **Fotoğraf 64:** **Fotoğraf 65:**

Saçbağı (Kelebek) Motifi

2.5.5. Meşe Dalı Motifi

Meşe dalı motifi, nazara karşı kötülüklerden korunmak için dokumalarda kullanılmaktadır (Fotoğraf 66-67). Ayrıca meşe palamutları ufalanarak keselere konularak evlere asılarak bereket getireceğine inanılmaktadır.[127]

Poyralı dokumalarında görülen meşe dalı motifi çoğunlukla seccade ve yastıklarda kullanılmaktadır. Kompozisyon içerisinde incelendiğinde seccadelerin yüzeyinde tamamlayıcı motif olarak belli bir düzen içerisinde kullanıldığı görülmektedir. Yastıklarda ise boşluk bırakmadan tüm yüzeyi kaplayacak şekilde konumlandırılmaktadır.

Meşe dalı motifi diğer bölgelerdeki üretimleri ile karşılaştırıldığında aynı coğrafyayı paylaştığı Ertuğrul köy ve Tekirdağ Karacakılavuz dokumalarındaki kullanımı ile benzerlik göstermektedir. Tek farkları ise Poyralı dokumalarının

[126] Gülay Şimşek, *agt*., s.27.
[127] Dilber Yıldız, *agt*, s. 126.

zemininde bezayağı dokuma tekniği kullanılırken Karacakılavuz dokumalarının zemininde dimi dokuma tekniğinin kullanılmasıdır.[128]

Fotoğraf 66: **Fotoğraf 67:**

Meşe Dalı Motifi

2.5.6. Yonca (Yonca Yaprağı) Motifi

Yonca, şans anlamına gelen bir bitkidir. Dokumalarda yonca motifinin kullanılması kişiye ve çevresindekilere şans getireceğine inanılmaktadır (Fotoğraf 68-70).

Poyralı dokumalarında görülen yonca motifi çoğunlukla yastık ve torbalarda kullanılmaktadır. Kompozisyon içerisinde incelendiğinde yastık ve torbaların tüm yüzeyinde boşluk bırakmadan kaplayacak şekilde kullanıldığı görülmektedir.

Yonca motifi diğer bölgelerdeki üretimleri ile karşılaştırıldığında aynı coğrafyayı paylaştığı Ertuğrul köy ve Tekirdağ Karacakılavuz dokumalarındaki kullanımı ile benzerlik göstermektedir. Tek farkları ise Poyralı dokumalarının zemininde bezayağı dokuma tekniği kullanılırken Karacakılavuz dokumalarının zemininde dimi dokuma tekniğinin kullanılmasıdır.[129]

[128] Gülay Şimşek, *agt*., s.27.
[129] Gülay Şimşek, *agt*., s.27.

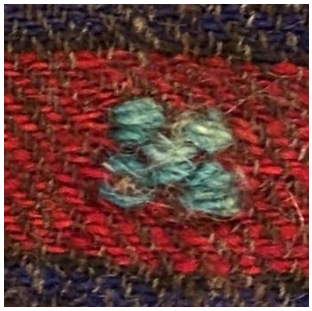

Fotoğraf 68: **Fotoğraf 69:** **Fotoğraf 70:**

Yonca (Yonca Yaprağı) Motifi

2.5.7. Hayat Ağacı Motifi

Ağaç kültü insanların ilk çağlarından beri önemli bir yere sahiptir. Hayat ağacı motifi de bununla bağlantılı olarak kullanılmaktadır. Kökleri, gövdesi ve dalları ile evrenin üç bölümünü birbirine bağlayarak dünyanın eksenini temsil etmektedir.

Hayat ağacı motifi sürekli değişim ve gelişim gösteren evrenin sembolü olarak görülmektedir. Yeraltına uzanan kökleri, yeryüzüne uzanan gövdesi, dalları ve yaprakları ile yeryüzü ve cennet arasında bağ kurduğuna inanılmaktadır[130] (Fotoğraf 71). Kökleri yer altını, gövdesi toprağı, üst dalları ise yaşamı ifade etmektedir. Türklerin inancına göre üzerinde bulunan yaprak sayısı kadar dünyada insan bulunduğu, her yaprakta bir insanın kaderinin yazılı olduğu ve yapraklar döküldüğünde o kişilerin öleceğine inanılmaktadır.[131] Bu sebeple kutsal kabul edilerek dokumalarda motif olarak yer almaktadır.

Hayat ağacı motifi yaradılış, doğum, üretkenlik, sonsuzluk, ölümsüzlük, güç, iktidar ve gençliğin sembolü olarak dokumalarda kullanılmaktadır. Servi, sedir, incir,

---

[130] Arzu Önder Kıray, *Batı Anadolu Halıcılığına Yön Veren Bir Aile: Önder Ailesi*, (Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Moda Tasarımı Anabilim Dalı, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İzmir 2023, s. 16.

[131] İlayda Çatalkaya, *El Dokuması Halılarda Bereket Anlamı Taşıyan Motiflerin İncelenmesi ve Tekstil Tasarımında Kullanımı*, (Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Tekstil Tasarımı Anabilim Dalı, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2021, s. 50-51.

zeytin, asma, hurma, palmiye, kayın, nar, meşe gibi ağaç türleri hayat ağacının simgeleri olarak kabul edilmektedir.[132]

Poyralı dokumalarında görülen hayat ağacı motifi çoğunlukla yastıklarda kullanılmaktadır. Kompozisyon içerisinde incelendiğinde yastıkların ve torbaların tüm yüzeyinde diğer motiflerle birlikte kullanıldığı görülmektedir.

Hayat ağacı motifi diğer bölgelerdeki üretimleri ile karşılaştırıldığında aynı coğrafyayı paylaştığı Ertuğrul köy ve Tekirdağ Karacakılavuz dokumalarındaki kullanımı ile benzerlik göstermektedir. Tek farkları ise Poyralı dokumalarının zemininde bezayağı dokuma tekniği kullanılırken Karacakılavuz dokumalarının zemininde dimi dokuma tekniğinin kullanılmasıdır.[133]

Fotoğraf 71: Hayat Ağacı Motifi

2.5.8. Akrep Motifi

Akrep her coğrafyada yaşayabilen tehlikeli bir canlıdır. Dokuma yüzeylerde ilerleyemediği fark edildiğinde yaşam alanlarında dokuma eşyaların kullanım artmıştır. Aynı zamanda motif olarak ta tercih edilmiştir. Kendi kendini zehirleyebilme özelliğinden dolayı kahramanlığın simgesi olarak görülmüştür. Aynı zamanda şeytanın ruhunu temsil ettiğine inanılmaktadır.[134] Yer altı güçleri, kötülük, korku, korunma, ölüm, hastalık, acı ve kederin sembolü olarak dokumalarda kullanılmaktadır[135] (Fotoğraf 72).

---

[132] Fatma Nur Taylan, *Uşak Halı Motiflerinin Seramik Yüzeylerde Uygulanabilirliği ve Kişisel Uygulamalar*, (Uşak Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Güzel Sanatlar Fakültesi Seramik Ana Sanat Dalı, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Uşak 2013, s. 91.
[133] Gülay Şimşek, *agt*., s.27.
[134] Hatice Ebru Açıkkol, *Ege Bölgesi Kilimlerinde Yer Alan Motiflerin Sembolik Anlamları*, (Atatürk Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Geleneksel Türk Sanatları Ana Bilim Dalı, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Erzurum 2021, s. 30.
[135] Nuray Kayabaşı-Hilal Bozkurt-Begül Özkoca, "Çorum El Sanatlarında Kullanılan Motifler ve Anlamları", *Hitit Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 9, Sayı:1, 2016, s. 55.

Poyralı dokumalarında görülen akrep motifi çoğunlukla seccadelerde kullanılmaktadır. Kompozisyon içerisinde incelendiğinde seccadelerin yüzeyinde bordür olarak diğer motiflerle birlikte kullanıldığı görülmektedir.

Akrep motifi diğer bölgelerdeki üretimleri ile karşılaştırıldığında aynı coğrafyayı paylaştığı Ertuğrul köy ve Tekirdağ Karacakılavuz dokumalarındaki kullanımı ile benzerlik göstermektedir. Tek farkları ise Poyralı dokumalarının zemininde bezayağı dokuma tekniği kullanılırken Karacakılavuz dokumalarının zemininde dimi dokuma tekniğinin kullanılmasıdır.[136]

Fotoğraf 72: Akrep Motifi

2.5.9. Tarak Motifi

Tarak motifi; kuvvet, kudret, hükmetme gücü, verimlilik, üretkenlik, evlilik, doğum, kötü gözlerden ve nazardan korunmanın sembolü olarak dokumalarda kullanılmaktadır [137](Fotoğraf 73-74).

Poyralı dokumalarında görülen tarak motifi çoğunlukla seccade ve yastıklarda kullanılmaktadır. Kompozisyon içerisinde incelendiğinde seccadelerin tüm yüzeyinde diğer motiflerle birlikte kullanıldığı görülmektedir. Yastıklarda ise bordür olarak diğer motiflerle birlikte konumlandırılmaktadır.

Tarak motifi diğer bölgelerdeki üretimleri ile karşılaştırıldığında aynı coğrafyayı paylaştığı Ertuğrul köy ve Tekirdağ Karacakılavuz dokumalarındaki kullanımı ile benzerlik göstermektedir. Tek farkları ise Poyralı dokumalarının

[136] Gülay Şimşek, *agt*., s.27.
[137] Naile Rengin Oyman, "Bazı Anadolu Kilim Motiflerinin Sembolik Çözümlemesi", Arış Halı, *Dokuma ve İşleme Sanatları Dergisi*, Sayı: 14, 2019, s. 16.

zemininde bezayağı dokuma tekniği kullanılırken Karacakılavuz dokumalarının zemininde dimi dokuma tekniğinin kullanılmasıdır.[138]

Fotoğraf 73: **Fotoğraf 74:**

Tarak Motifi

2.5.10. Elibelinde Motifi

Elibelinde motifi Anadolu inançlarında yaşamı ve ölümü birbirinden ayırmayan bir kavramdır. Doğum ana rahminden ayrılarak dünyaya gelmek, ölüm ise dünyadan ayrılarak toprağa dönmektir.[139] Aynı zamanda ana tanrıça kültünün sembolize edilmiş halidir. Dişilik, üretkenlik, evlilik, doğurganlık, hamilelik, çocuk sahibi olmak, analık, bereket, neşe, mutluluk, uğur, şans, aşk ve nazara karşı korunmanın sembolü olarak dokumalarda kullanılmaktadır[140] (Fotoğraf 75).

Poyralı dokumalarında görülen elibelinde motifi çoğunlukla seccadelerde kullanılmaktadır. Kompozisyon içerisinde incelendiğinde seccadelerin yüzeyinde bordür olarak diğer motiflerle birlikte kullanıldığı görülmektedir.

Elibelinde motifi diğer bölgelerdeki üretimleri ile karşılaştırıldığında aynı coğrafyayı paylaştığı Ertuğrul köy ve Tekirdağ Karacakılavuz dokumalarındaki kullanımı ile benzerlik göstermektedir. Tek farkları ise Poyralı dokumalarının

---

[138] Gülay Şimşek, *agt*., s.27.
[139] Münevver Bağır, *Anadolu'daki Kilim Dokumacılığında Kullanılan Motiflerin Seramik Sanatında Rölyef ve Sıraltı Fırça Dekoru Olarak Uygulanması ile Yeniden Yorumlanması*, (Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Birleşik Sanatlar Anabilim Dalı, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Kütahya 2019, s.18.
[140] Ebru Ateşok, *agm*, s. 31.

zemininde bezayağı dokuma tekniği kullanılırken Karacakılavuz dokumalarının zemininde dimi dokuma tekniğinin kullanılmasıdır.[141]

Fotoğraf 75: Elibelinde Motifi

2.5.11. Kurt Ağzı (Kurt İzi, Canavar Ağzı) Motifi

Eski çağlardan günümüze kadar kurt kutsal kabul edilen bir hayvandır. Hayvancılık ile geçimini sağlayan bölgelerde sürülerine saldırmasından dolayı canavar olarak bahsedilip korkulmaktadır. Dokumalarda kurt ağzı, kurt izi, canavar olarak isimlendirilerek korunma amacıyla motif olarak kullanılmıştır[142] (Fotoğraf 76).

Kurt karanlıkta görebilme yeteneğinden dolayı yol gösterme, ışık tutma ve güneşi simgelemektedir.[143] Aynı zamanda korunma, üretkenlik ve gücün sembolü olarak dokumalarda kullanılmaktadır. Dokumalarda bu motifin yer alması dokuyucunun mutlu olduğu anlamına da gelmektedir.[144]

Poyralı dokumalarında görülen kurt ağzı motifi çoğunlukla seccadelerde kullanılmaktadır. Kompozisyon içerisinde incelendiğinde seccadelerin merkezinde yer alan motifin çevresinde kullanıldığı görülmektedir.

Kurt ağzı motifi diğer bölgelerdeki üretimleri ile karşılaştırıldığında aynı coğrafyayı paylaştığı Ertuğrul köy ve Tekirdağ Karacakılavuz dokumalarındaki kullanımı ile benzerlik göstermektedir. Tek farkları ise Poyralı dokumalarının

---

[141] Gülay Şimşek, *agt.*, s.27.
[142] Arzu Önder Kıray, *agt.*, s. 15.
[143] Esin Sarıoğlu – Dilber Yıldız, "Karacakılavuz Dokumalarının Günümüz Tekstiline Uyarlanması", *İdil Dergisi*, Cilt: 6, Sayı:31, 2017, s. 1101.
[144] Nuray Kayabaşı-Hilal Bozkurt-Begül Özkoca, *agm,* s. 50.

zemininde bezayağı dokuma tekniği kullanılırken Karacakılavuz dokumalarının zemininde dimi dokuma tekniğinin kullanılmasıdır.[145]

Fotoğraf 76: Kurt Ağzı (Kurt İzi, Canavar Ağzı) Motifi

2.5.12. Sirani (Sıraniler) Motifi

Sirani; ekmek teknelerinde kalan hamurları kazımak için kullanılan aletin ismidir. Motif sıraniye benzetildiğinden dolayı bu ismi almıştır (Fotoğraf 77-78).

Poyralı dokumalarında görülen sirani motifi çoğunlukla seccadelerde kullanılmaktadır. Kompozisyon içerisinde incelendiğinde seccadelerin baş kısmında bordür olarak diğer motiflerle birlikte kullanıldığı görülmektedir.

Sirani motifi diğer bölgelerdeki üretimleri ile karşılaştırıldığında aynı coğrafyayı paylaştığı Ertuğrul köy ve Tekirdağ Karacakılavuz dokumalarındaki kullanımı ile benzerlik göstermektedir. Tek farkları ise Poyralı dokumalarının zemininde bezayağı dokuma tekniği kullanılırken Karacakılavuz dokumalarının zemininde dimi dokuma tekniğinin kullanılmasıdır.[146]

Fotoğraf 77:

Fotoğraf 78:

[145] Gülay Şimşek, *agt.*, s.27.
[146] Gülay Şimşek, *agt.*, s.27.

Sirani (Sıraniler) Motifi

2.5.13. Tahta Kaldırma Motifi

Tahta kaldırma motifi dokuma tezgâhında desen oluşturmak için kullanılan tahtanın kaldırılıp arasından ip geçirilmesiyle oluşturulmaktadır. Bu sebeple bu ismi almıştır (Fotoğraf 79-84). Dokumalarsa sıklıkla karşılaşılan bir motiftir. Tekli, ikili ve üçlü gibi birçok formda kullanıldığı görülmektedir.

Poyralı dokumalarında görülen tahta kaldırma motifi çoğunlukla seccade, yer yaygısı/kilim, yastık ve yorganlarda kullanılmaktadır. Kompozisyon içerisinde incelendiğinde seccade, yer yaygısı/kilim, yastık ve yorganların yüzeyinde bordür olarak diğer motiflerle birlikte ya da tek olarak kullanıldığı görülmektedir.

Tahta kaldırma motifi diğer bölgelerdeki üretimleri ile karşılaştırıldığında aynı coğrafyayı paylaştığı Ertuğrul köy ve Tekirdağ Karacakılavuz dokumalarındaki kullanımı ile benzerlik göstermektedir. Tek farkları ise Poyralı dokumalarının zemininde bezayağı dokuma tekniği kullanılırken Karacakılavuz dokumalarının zemininde dimi dokuma tekniğinin kullanılmasıdır.[147]

Fotoğraf 79: Tahta Kaldırma Motifi

Fotoğraf 80: Tahta Kaldırma Motifi

Fotoğraf 81: Tahta Kaldırma Motifi

[147] Gülay Şimşek, *agt*., s.27.

Fotoğraf 82: Tahta Kaldırma Motifi

Fotoğraf 83: Tahta Kaldırma Motifi

Fotoğraf 84: Tahta Kaldırma Motifi

2.5.14. Civankaşı Motifi

Civankaşı motifi dokumalarda özellikle uç ve bordür kısımlarında su yolu olarak kullanılmaktadır. Motifin görüntüsü halk arasında kaşa benzetildiğinden dolayı bu ismi almıştır (Fotoğraf 85-86).

Poyralı dokumalarında görülen civankaşı motifi çoğunlukla seccadelerde kullanılmaktadır. Kompozisyon içerisinde incelendiğinde seccadelerin baş ve ayak kısmında bordür olarak diğer motiflerle birlikte kullanıldığı görülmektedir.

Civankaşı motifi diğer bölgelerdeki üretimleri ile karşılaştırıldığında aynı coğrafyayı paylaştığı Ertuğrul köy ve Tekirdağ Karacakılavuz dokumalarındaki kullanımı ile benzerlik göstermektedir. Tek farkları ise Poyralı dokumalarının zemininde bezayağı dokuma tekniği kullanılırken Karacakılavuz dokumalarının zemininde dimi dokuma tekniğinin kullanılmasıdır.[148]

Fotoğraf 85: Civankaşı Motifi

[148] Gülay Şimşek, *agt*., s.27.

Fotoğraf 86: Civankaşı Motifi

2.5.15. Sıçandişi Motifi

Sıçandişi motifi dokumalarda özellikle uç ve bordür kısımlarında su yolu olarak kullanılmaktadır. Motifin görüntüsü halk arasında sıçan dişine benzetildiğinden dolayı bu ismi almıştır (Fotoğraf 87-88).

Poyralı dokumalarında görülen sıçandişi motifi çoğunlukla seccade, yastık ve torbalarda kullanılmaktadır. Kompozisyon içerisinde incelendiğinde seccade yastık ve torbaların yüzeyinde bordür olarak diğer motiflerle birlikte kullanıldığı görülmektedir.

Sıçandişi motifi diğer bölgelerdeki üretimleri ile karşılaştırıldığında aynı coğrafyayı paylaştığı Ertuğrul köy ve Tekirdağ Karacakılavuz dokumalarındaki kullanımı ile benzerlik göstermektedir. Tek farkları ise Poyralı dokumalarının zemininde bezayağı dokuma tekniği kullanılırken Karacakılavuz dokumalarının zemininde dimi dokuma tekniğinin kullanılmasıdır.[149]

Fotoğraf 87: Sıçandişi Motifi

Fotoğraf 88: Sıçandişi Motifi

2.5.16. Döşeme Suyu (Döşeme Suyolu) Motifi

Yeniden doğuş, ruhsal ve bedensel temizlik, yaşamın akışı ve sürekliliği, bereket, soyluluk, bilgelik, saflık ve erdemin sembolü olarak dokumalarda kullanılmaktadır[150] (Fotoğraf 89).

Poyralı dokumalarında görülen döşeme suyu motifi çoğunlukla yastıklarda kullanılmaktadır. Kompozisyon içerisinde incelendiğinde yastıkların yüzeyinde bordür olarak diğer motiflerle birlikte kullanıldığı görülmektedir.

Döşeme suyu motifi diğer bölgelerdeki üretimleri ile karşılaştırıldığında aynı coğrafyayı paylaştığı Ertuğrul köy ve Tekirdağ Karacakılavuz dokumalarındaki

[149] Gülay Şimşek, *agt.*, s.27.
[150] Dilber Yıldız, *agt.*,. s. 115.

kullanımı ile benzerlik göstermektedir. Tek farkları ise Poyralı dokumalarının zemininde bezayağı dokuma tekniği kullanılırken Karacakılavuz dokumalarının zemininde dimi dokuma tekniğinin kullanılmasıdır.[151]

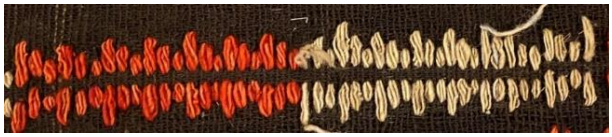

Fotoğraf 89: Döşeme Suyu (Döşeme Suyolu) Motifi

2.5.17. Suyolu Motifi

Günlük yaşamın her alanında gereksinim duyulan su dokuma motiflerine de yansımıştır. Suyolu motifi; yeniden doğuş, yaşamın akışı, soyluluk, bilgelik, saflık, olgunluk, erdem, bereket, ruhsal ve bedensel yenilenme, tehlikeleri önleme ve korunmanın sembolü olarak dokumalarda kullanılmaktadır[152] (Fotoğraf 90).

Poyralı dokumalarında görülen suyolu motifi çoğunlukla seccadelerde kullanılmaktadır. Kompozisyon içerisinde incelendiğinde seccadelerin yüzeyinde bordür olarak diğer motiflerle birlikte kullanıldığı görülmektedir.

Suyolu motifi diğer bölgelerdeki üretimleri ile karşılaştırıldığında aynı coğrafyayı paylaştığı Ertuğrul köy ve Tekirdağ Karacakılavuz dokumalarındaki kullanımı ile benzerlik göstermektedir. Tek farkları ise Poyralı dokumalarının zemininde bezayağı dokuma tekniği kullanılırken Karacakılavuz dokumalarının zemininde dimi dokuma tekniğinin kullanılmasıdır.[153]

Fotoğraf 90: Suyolu Motifi

2.5.18. Çengel Motifi

---

[151] Gülay Şimşek, *agt.*, s.27.
[152] Cuma Tokat, *Isparta Düz Dokumalarında Görülen Bazı Geometrik Yanışların Giyilebilir Sanata Uygulanabilirliği*, (Süleyman Demirel Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü Sanat ve Tasarım Anasanat Dalı, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Isparta 2019,
s. 15.
[153] Gülay Şimşek, *agt.*, s.27.

Çengel motifi; nazara karşı ve kötü gözlerden korunmanın, kadın ve erkek arasındaki bağın, evlilik ve bereketin sembolü olarak dokumalarda kullanılmaktadır[154] (Fotoğraf 91-92). Dokumalarda dikey ya da yatay konumda stilize ederek kullanıldığı görülmektedir.

Poyralı dokumalarında görülen çengel motifi çoğunlukla seccadelerde kullanılmaktadır. Kompozisyon içerisinde incelendiğinde seccadelerin yüzeyinde bordür olarak diğer motiflerle birlikte kullanıldığı görülmektedir.

Çengel motifi diğer bölgelerdeki üretimleri ile karşılaştırıldığında aynı coğrafyayı paylaştığı Ertuğrul köy ve Tekirdağ Karacakılavuz dokumalarındaki kullanımı ile benzerlik göstermektedir. Tek farkları ise Poyralı dokumalarının zemininde bezayağı dokuma tekniği kullanılırken Karacakılavuz dokumalarının zemininde dimi dokuma tekniğinin kullanılmasıdır.[155]

Fotoğraf 91: Çengel Motifi

Fotoğraf 92: Çengel Motifi

2.5.19. Kazayağı Motifi

Kazayağı motifi; özgürlük ve yenilenmenin sembolü olarak dokumalarda kullanılmaktadır (Fotoğraf 93). Kazların göç etmeleri özgürlük ile bağdaştırılmıştır.[156]

Poyralı dokumalarında görülen kazayağı motifi çoğunlukla yer yaygısı/kilimlerde kullanılmaktadır. Kompozisyon içerisinde incelendiğinde yer yaygısı/kilimlerin uç kısımlarında bordür olarak diğer motiflerle birlikte kullanıldığı görülmektedir.

---

[154] Ergün Yıldırım, *agt.*, s. 39.
[155] Gülay Şimşek, *agt.*, s.27.
[156] Hatice Ebru Açıkkol, *agt.*, s. 36.

Kazayağı motifi diğer bölgelerdeki üretimleri ile karşılaştırıldığında aynı coğrafyayı paylaştığı Ertuğrul köy ve Tekirdağ Karacakılavuz dokumalarındaki kullanımı ile benzerlik göstermektedir. Tek farkları ise Poyralı dokumalarının zemininde bezayağı dokuma tekniği kullanılırken Karacakılavuz dokumalarının zemininde dimi dokuma tekniğinin kullanılmasıdır.[157]

Fotoğraf 93: Kazayağı Motifi

2.5.20. İsmi Bilinmeyen Motif

Poyralı dokumalarında yer alan bu motifin ismi bilinmemektedir. Dokumalarında görülen ismi bilinmeyen bu motif çoğunlukla seccadelerde kullanılmaktadır (Fotoğraf 94). Kompozisyon içerisinde incelendiğinde seccadelerin yüzeyinde bordür olarak diğer motiflerle birlikte kullanıldığı görülmektedir.

Fotoğraf 94: İsmi Bilinmeyen Motif

[157] Gülay Şimşek, *agt*., s.27.

2.5.21. Poyralı Dokumalarındaki Ponpon ve Püskül Detayları

Poyralı dokumları desen ve motiflerinin dışında en dikkat çekici özelliklerinden biri de ponpon ve püskül detaylarıdır. Dokuma ürünlerin çoğunluğunda zeminin belli bir bölümünü ya da yüzeyin büyük çoğunluğunu kaplayan rengarenk ponponları görmekteyiz. Süsleme unsuru olarak kullanılan bu detaylar Poyralı dokumasını diğer bölgelerden ayıran en belirgin özelliği olarak kabul edilebilir. İncelenen örnekler arasından analizleri yapıldığında minder ve torbalarda görülürken en fazla seccadelerde süsleme unsuru olarak kullanıldığı görülmektedir. Ponpon ve püsküllerin kullanıldığı örnekler aşağıda 95 ve 115 arasında numaralandırılan fotoğraflar ile gösterilmiştir.

Fotoğraf 95: **Fotoğraf 96:** **Fotoğraf 97:**

Poyralı Köyü Dokuma Seccadelerinde Yer Alan Püskül-Ponpon Detayları

Fotoğraf 98: **Fotoğraf 99:** **Fotoğraf 100:**

Poyralı Köyü Dokuma Seccadelerinde Yer Alan Püskül-Ponpon Detayları

Fotoğraf 101: **Fotoğraf 102:** **Fotoğraf 103:**

Poyralı Köyü Dokuma Seccadelerinde Yer Alan Püskül-Ponpon Detayları

Fotoğraf 104: **Fotoğraf 105:** **Fotoğraf 106:**

Poyralı Köyü Dokuma Minderlerinde Yer Alan Püskül-Ponpon Detayları

Fotoğraf 107: **Fotoğraf 108:** **Fotoğraf 109:**

Poyralı Köyü Dokuma Torbalarında Yer Alan Püskül-Ponpon Detayları

Fotoğraf 110: **Fotoğraf 111:** **Fotoğraf 112:**

Poyralı Köyü Dokuma Torbalarında Yer Alan Püskül-Ponpon Detayları

Fotoğraf 113: **Fotoğraf 114:** **Fotoğraf 115:**

Poyralı Köyü Dokuma Torbalarında Yer Alan Püskül-Ponpon Detayları

3. KATALOG

3.1. Seccadeler

BİLGİ FORMU			
Katalog No	**:**	1	
Fotoğraf No	**:**	116-127	
İncelenme Tarihi	**:**	15.10.2022 Cumartesi	
Bulunduğu Yer	**:**	Poyralı Kültür Evi	
Bulunduğu Yere Geliş Tarihi	**:**	2018	
Bulunduğu Yere Geliş Biçimi/Şekli:		Bağış	
Tarihlendirme/Dokunduğu Yıl	**:**	1913	
Onarım Durumu	**:**	Onarım görmüş fakat deformasyon devam etmiştir.	
Dokumanın Sahibi	**:**	Ayşe Pehlivan	
Dokuyucunun Adı	**:**	Bilinmiyor	
Dokumanın Türü/ Kullanım Amacı:		Seccade	
Kullanılan Araç Gereçler	**:**	Tezgâh, Krosna (Çözgü ve Sargı Levendi), Ayak, Gücü, Tefe, Tarak, Makaralar, Çımbar, Mekik, Masura, Yan Sopa, Gergi Sopaları, Makas, Pamuk ve Yün İp	
Kullanılan Teknikler	**:**	**Zeminde :**	Bezayağı
		Desende :	Cicim
		Kenar Temizleme:	Saçak Bırakma
İplik Türü ve Özelliği	**:**	**Çözgü :**	Yün
		Atkı :	Yün
		Desen :	Yün
		Kenar Temizleme:	Yün
İplik Boyama Yöntemi	**:**	**Pamuk :**	Kök Boya
		Yün :	Kök Boya
		Orlon :	-
Kullanılan Renkler	**:**	**Çözgü :**	Siyah
		Atkı :	Siyah, Beyaz, Sarı ve Kırmızı
		Desen :	Beyaz, Yeşil, Sarı, Kırmızı, Mor ve Pembe
		Kenar Temizleme:	Siyah
Boyutları	**:**	**En :**	61 cm
		Boy :	120 cm
		Püskül :	**Baş :** 6 cm
			Ayak : 4 cm
		Kalınlık :	1 mm
Kullanılan Motifler	**:**	Saçbağı (kelebek), göz, muska (nazarlık) ve sıçandişi	

Kompozisyon/Değerlendirme :	Poyralı Kültür Evi'ne bağış yolu ile gelen dokuma seccadenin sahibi Ayşe Pehlivan olarak belirtilmiş ve 1913 yılında dokunduğu bilgisi paylaşılmıştır. Bezayağı ve cicim dokuma teknikleri birlikte kullanılmıştır. Çözgü, atkı, desen ve kenar temizlemede kök boyalarla renklendirilen yün ip kullanımı görülmüştür. Çözgü ve kenar temizlemede siyah; atkıda siyah, beyaz, sarı ve kırmızı, desende ise beyaz, yeşil, sarı, kırmızı, mor ve pembe renkleri kullanılmıştır. Dokumanın eni 61 cm, boyu 120 cm, baş kısmındaki püskülü 6 cm, ayak kısmındaki püskülü 4 cm ve kalınlığı 1 mm ölçülerinde üretilmiştir. Motifleri incelendiğinde saçbağı (kelebek), göz, muska (nazarlık) ve sıçandişi motiflerinin kullanıldığı görülmüştür. Seccadenin orta kısmında deformasyon görülmüş fakat onarım görmesine rağmen deformasyon giderilememiştir. Kompozisyon olarak değerlendirildiğinde ise seccadenin ayak kısmında şerit halinde saçbağı (kelebek) ve göz motiflerinin sıralandığı görülmüştür. Seccadenin orta kısmı siyah ve beyaz renklerden oluşan şeritler ile süslenmiştir. Seccadenin baş kısmı ise saçbağı (kelebek), göz, muska (nazarlık) ve sıçandişi motiflerinin yoğunlaştığı, yüzeyi tamamen kaplayan ponpon ve desenler ile bezenirken renk uyumlarına da özen gösterilmiştir.

Fotoğraf 116: Seccade Ön Yüz

Fotoğraf 117: Seccade Arka Yüz

Fotoğraf 118:

Fotoğraf 119:

Seccade Ön Yüz ve Arka Yüz Detay

Fotoğraf 120: Seccade Ön Yüz Orta Kısım Detay

Fotoğraf 121: Seccade Ön Yüz Baş Kısım Detay

Fotoğraf 122: Seccade Ön Yüz Ayak Kısım Detay

Fotoğraf 123: **Fotoğraf 124:**

Seccade Saçbağı (Kelebek) Motifi

Fotoğraf 125: **Fotoğraf 126:**

Seccade Göz Motifi

Fotoğraf 127: Seccade Muska (Nazarlık) Motifi

BİLGİ FORMU			
Katalog No	**:**	2	
Fotoğraf No	**:**	128-142	
İncelenme Tarihi	**:**	15.10.2022 Cumartesi	
Bulunduğu Yer	**:**	Poyralı Kültür Evi	
Bulunduğu Yere Geliş Tarihi	**:**	2008-2010	
Bulunduğu Yere Geliş Biçimi/Şekli:		Bağış	
Tarihlendirme/Dokunduğu Yıl	**:**	1950	
Onarım Durumu	**:**	Onarım Görmemiş	
Dokumanın Sahibi	**:**	Ayşe Becel Bayraktar	
Dokuyucunun Adı	**:**	Ayşe Becel Bayraktar'ın annesi ya da kayınvalidesi	
Dokumanın Türü/ Kullanım Amacı:		Seccade	
Kullanılan Araç Gereçler	**:**	Tezgâh, Krosna (Çözgü ve Sargı Levendi), Ayak, Gücü, Tefe, Tarak, Makaralar, Çımbar, Mekik, Masura, Yan Sopa, Gergi Sopaları, Makas, Pamuk ve Yün İp	
Kullanılan Teknikler	**:**	**Zeminde :**	Bezayağı
		Desende :	Cicim
		Kenar Temizleme:	Saçak Bırakma
İplik Türü ve Özelliği	**:**	**Çözgü :**	Yün
		Atkı :	Yün
		Desen :	Yün
		Kenar Temizleme:	Yün
İplik Boyama Yöntemi	**:**	**Pamuk :**	-
		Yün :	Kök Boya
		Orlon :	-
Kullanılan Renkler	**:**	**Çözgü :**	Siyah
		Atkı :	Siyah ve Hardal
		Desen :	Mor, Sarı, Yeşil, Yağ Yeşili, Pembe, Kırmızı ve Beyaz
		Kenar Temizleme:	Siyah
Boyutları	**:**	**En :**	59 cm
		Boy :	130 cm
		Püskül :	**Baş :** 17 cm
			Ayak : 15 cm
		Kalınlık :	2 mm
Kullanılan Motifler	**:**	Suyolu, sıçandişi, civankaşı, muska (nazarlık), kurt ağzı (kurt izi, Canavar Ağzı), göz, sirani (sıraniler) ve koçboynuzu.	
Kompozisyon/Değerlendirme	**:**	Poyralı Kültür Evi'ne bağış yolu ile gelen dokuma seccadenin sahibi Ayşe Becel	

	Bayraktar olarak belirtilmiş ve 1950 yılında dokunduğu bilgisi paylaşılmıştır. Bezayağı ve cicim dokuma teknikleri birlikte kullanılmıştır. Çözgü, atkı, desen ve kenar temizlemede kök boyalarla renklendirilen yün ip kullanımı görülmüştür. Çözgü, atkı ve kenar temizlemede siyah; desende ise mor, sarı, yeşil, yağ yeşili, pembe, kırmızı ve beyaz renkleri kullanılmıştır. Dokumanın eni 59cm, boyu 130cm, baş kısmındaki püskülü 17cm, ayak kısmındaki püskülü 15cm ve kalınlığı 2mm ölçülerinde üretilmiştir. Motifleri incelendiğinde suyolu, sıçandişi, civankaşı, muska (nazarlık), kurt ağzı (kurt izi, Canavar Ağzı), sirani (sıraniler) ve koç boynuzu motifleri görülmüştür. Kompozisyon olarak değerlendirildiğinde ise seccadenin ayak kısmında, şeritler halinde suyolu, sıçandişi, civankaşı ve muska motiflerinin sıralandığı görülmüştür. Seccadenin orta kısmı suyolları ve ponponlardan oluşan şeritler ile süslenmiştir. Seccadenin baş kısmı ise kurt ağzı (kurt izi, Canavar Ağzı), muska (nazarlık), göz, suyolu, sıçandişi, civankaşı, sirani (sıraniler) ve koç boynuzu motiflerinin yoğunlaştığı, yüzeyi tamamen kaplayan ponpon ve desenler ile bezenirken renk uyumlarına da özen gösterilmiştir.

Fotoğraf 128: Seccade Ön Yüz

Fotoğraf 129: Seccade Arka Yüz

Fotoğraf 130:

Fotoğraf 131:

Seccade Ön Yüz ve Arka Yüz Detay

Fotoğraf 132: Seccade Ön Yüz Orta Kısım Detay

Fotoğraf 133: Seccade Ön Yüz Baş Kısım Detay

Fotoğraf 134: Seccade Ön Yüz Ayak Kısım Detay

Fotoğraf 135: **Fotoğraf 136:**

Seccade Göz ve Kurt Ağzı (Kurt İzi, Canavar Ağzı) Motifleri

Fotoğraf 137: **Fotoğraf 138:** **Fotoğraf 139:**

Seccade Koçboynuzu, Muska (Nazarlık) ve Sirani (Sıraniler) Motifleri

Fotoğraf 140: Seccade Civankaşı Motifi

Fotoğraf 141: Seccade Sıçandişi Motifi

Fotoğraf 142: Seccade Suyolu Motifi

BİLGİ FORMU			
Katalog No	**:**	3	
Fotoğraf No	**:**	143-156	
İncelenme Tarihi	**:**	15.10.2022 Cumartesi	
Bulunduğu Yer	**:**	Poyralı Kültür Evi	
Bulunduğu Yere Geliş Tarihi	**:**	2008-2010	
Bulunduğu Yere Geliş Biçimi/Şekli:		Bağış	
Tarihlendirme/Dokunduğu Yıl	**:**	1951	
Onarım Durumu	**:**	Onarım Görmemiş	
Dokumanın Sahibi	**:**	Mürvet Sevinç	
Dokuyucunun Adı	**:**	Bilinmiyor	
Dokumanın Türü/ Kullanım Amacı:		Seccade	
Kullanılan Araç Gereçler	**:**	Tezgâh, Krosna (Çözgü ve Sargı Levendi), Ayak, Gücü, Tefe, Tarak, Makaralar, Çımbar, Mekik, Masura, Yan Sopa, Gergi Sopaları, Makas, Pamuk ve Yün İp	
Kullanılan Teknikler	**:**	**Zeminde :**	Bezayağı
		Desende :	Cicim
		Kenar Temizleme:	Saçak Bırakma
İplik Türü ve Özelliği	**:**	**Çözgü :**	Pamuk
		Atkı :	Yün
		Desen :	Yün
		Kenar Temizleme:	Pamuk
İplik Boyama Yöntemi	**:**	**Pamuk :**	Kök Boya
		Yün :	Kök Boya
		Orlon :	-
Kullanılan Renkler	**:**	**Çözgü :**	Siyah
		Atkı :	Siyah ve Beyaz
		Desen :	Mor, Pembe, Yeşil, Hardal, Bordo ve Beyaz
		Kenar Temizleme:	Siyah
Boyutları	**:**	**En :**	70 cm
		Boy :	124 cm
		Püskül :	**Baş :** 15 cm
			Ayak : 7 cm
		Kalınlık :	1 mm
Kullanılan Motifler	**:**	Muska (nazarlık), sıçandişi, civankaşı, suyolu, göz, koçboynuzu ve sirani (sıraniler)	
Kompozisyon/Değerlendirme	**:**	Poyralı Kültür Evi'ne bağış yolu ile gelen dokuma seccadenin sahibi Mürvet Sevinç olarak belirtilmiş ve 1951 yılında dokunduğu bilgisi paylaşılmıştır.	

	Bezayağı ve cicim dokuma teknikleri birlikte kullanılmıştır. Çözgü, atkı, desen ve kenar temizlemede kök boyalarla renklendirilen yün ip kullanımı görülmüştür. Çözgü ve kenar temizlemede siyah; atkıda siyah ve beyaz, desende ise mor, pembe, yeşil, hardal, bordo ve beyaz renkleri kullanılmıştır. Dokumanın eni 70 cm, boyu 124 cm, baş kısmındaki püskülü 15 cm, ayak kısmındaki püskülü 7 cm ve kalınlığı 1 mm ölçülerinde üretilmiştir. Püskülleri kelebek bağlama yönteminde yapılmıştır. Motifleri incelendiğinde muska (nazarlık), sıçandişi, civankaşı, suyolu, göz, koçboynuzu ve sirani (sıraniler) motiflerinin kullanıldığı görülmüştür. Seccadenin orta kısmında deformasyon görülmüş fakat onarım görmemiştir. Kompozisyon olarak değerlendirildiğinde ise seccadenin ayak kısmında, şerit halinde muska motiflerinin sıralandığı görülmüştür. Seccadenin orta kısmı siyah ve beyaz renklerden oluşan şeritler ile süslenmiştir. Seccadenin baş kısmı ise muska (nazarlık), sıçandişi, civankaşı, suyolu, göz, koçboynuzu ve sirani (sıraniler) motiflerinin yoğunlaştığı, yüzeyi tamamen kaplayan ponpon ve desenler ile bezenirken renk uyumlarına da özen gösterilmiştir.

Fotoğraf 143: Seccade Ön Yüz

Fotoğraf 144: Seccade Arka Yüz

Fotoğraf 145:

Fotoğraf 146:

Seccade Ön Yüz ve Arka Yüz Detay

Fotoğraf 147: Seccade Ön Yüz Orta Kısım Detay

Fotoğraf 148: Seccade Ön Yüz Baş Kısım Detay

Fotoğraf 149: Seccade Ön Yüz Ayak Kısım Detay

Fotoğraf 150: **Fotoğraf 151:**

Seccade Muska (Nazarlık) Motifleri

Fotoğraf 152:

Fotoğraf 153:

Seccade Göz ve Koçboynuzu Motifleri

Fotoğraf 154: Seccade Sirani (Sıraniler) Motifi

Fotoğraf 155: Seccade Civankaşı Motifi

Fotoğraf 156: Seccade Sıçandişi Motifi

BİLGİ FORMU			
Katalog No	**:**	4	
Fotoğraf No	**:**	157-168	
İncelenme Tarihi	**:**	15.10.2022 Cumartesi	
Bulunduğu Yer	**:**	Poyralı Kültür Evi	
Bulunduğu Yere Geliş Tarihi	**:**	2008-2010	
Bulunduğu Yere Geliş Biçimi/Şekli:		Bağış	
Tarihlendirme/Dokunduğu Yıl	**:**	Bilinmiyor	
Onarım Durumu	**:**	Onarım Görmemiş	
Dokumanın Sahibi	**:**	Bilinmiyor	
Dokuyucunun Adı	**:**	Bilinmiyor	
Dokumanın Türü/ Kullanım Amacı:		Seccade	
Kullanılan Araç Gereçler	**:**	Tezgâh, Krosna (Çözgü ve Sargı Levendi), Ayak, Gücü, Tefe, Tarak, Makaralar, Çımbar, Mekik, Masura, Yan Sopa, Gergi Sopaları, Makas, Pamuk ve Yün İp	
Kullanılan Teknikler	**:**	**Zeminde :**	Bezayağı
		Desende :	Cicim
		Kenar Temizleme:	Saçak Bırakma
İplik Türü ve Özelliği	**:**	**Çözgü :**	Pamuk
		Atkı :	Yün
		Desen :	Yün ve orlon
		Kenar Temizleme:	Pamuk
İplik Boyama Yöntemi	**:**	**Pamuk :**	Kök Boya
		Yün :	Kök Boya
		Orlon :	Sentetik Boya
Kullanılan Renkler	**:**	**Çözgü :**	Siyah
		Atkı :	Siyah ve Hardal
		Desen :	Mavi, Lacivert, Pembe, Mor, Sarı, Hardal, Yeşil, Kırmızı, Bordo ve Beyaz
		Kenar Temizleme:	Siyah
Boyutları	**:**	**En :**	80 cm
		Boy :	133 cm
		Püskül :	**Baş :** 20 cm
			Ayak : 14 cm
		Kalınlık :	2 mm
Kullanılan Motifler	**:**	Muska (nazarlık), göz, saçbağı (kelebek) ve kazayağı	
Kompozisyon/Değerlendirme	**:**	Poyralı Kültür Evi'ne bağış yolu ile gelen dokuma seccadenin sahibi ve dokunduğu yıl bilinmiyor.	

	Tarihlendirme olarak değerlendirildiğinde yeni üretim değil eski tarihli bir üretim olduğu düşünülmüştür. Bezayağı ve cicim dokuma teknikleri birlikte kullanılarak üretilmiştir. Çözgü ve kenar temizlemede pamuk; atkıda yün, desende ise yün ve orlon iplerin birlikte kullanımı görülmüştür. İplerin renklendirilmesinde kök ve sentetik boyalar tercih edilmiştir. Çözgü ve kenar temizlemede siyah; atkıda siyah ve hardal, desende ise mavi, lacivert, pembe, mor, sarı, hardal, yeşil, kırmızı, bordo ve beyaz renkleri kullanılmıştır. Dokumanın eni 80cm, boyu 133cm, baş kısmındaki püskülü 20cm, ayak kısmındaki püskülü 14cm ve kalınlığı 2mm ölçülerinde üretilmiştir. Püskülleri kelebek bağlama yönteminde yapılmıştır. Motifleri incelendiğinde isimleri bilinmeyen motifler olmakla birlikte muska(nazarlık), saçbağı (kelebek), kazayağı ve göz motifleri kullanılmıştır. Kompozisyon olarak değerlendirildiğinde ise seccadenin ayak kısmında, şerit halinde muska motiflerinin sıralandığı görülmüştür. Seccadenin orta kısmı siyah ve sarı renklerden oluşan şeritler ile süslenmiştir. Seccadenin baş kısmı ise göz, saçbağı (kelebek), muska (nazarlık) ve kazayağı motiflerinin yoğunlaştığı, yüzeyi tamamen kaplayan ponpon ve desenler ile bezenirken renk uyumlarına da özen gösterilmiştir.

Fotoğraf 157: Seccade Ön Yüz

Fotoğraf 158: Seccade Arka Yüz

Fotoğraf 159:

Fotoğraf 160:

Seccade Ön Yüz ve Arka Yüz Detay

Fotoğraf 161: Seccade Ön Yüz Orta Kısım Detay

Fotoğraf 162: Seccade Ön Yüz Baş Kısım Detay

Fotoğraf 163: Seccade Ön Yüz Ayak Kısım Detay

Fotoğraf 164:

Fotoğraf 165:

Seccade Göz Motifleri

Fotoğraf 166:

Fotoğraf 167:

Seccade Saçbağı (Kelebek) ve Muska (Nazarlık) Motifleri

Fotoğraf 168: Seccade Kazayağı Motif

BİLGİ FORMU			
Katalog No	**:**	5	
Fotoğraf No	**:**	169-178	
İncelenme Tarihi	**:**	15.10.2022 Cumartesi	
Bulunduğu Yer	**:**	Poyralı Kültür Evi	
Bulunduğu Yere Geliş Tarihi	**:**	2018	
Bulunduğu Yere Geliş Biçimi/Şekli:		Bağış	
Tarihlendirme/Dokunduğu Yıl	**:**	Bilinmiyor	
Onarım Durumu	**:**	Onarım Görmemiş	
Dokumanın Sahibi	**:**	Bilinmiyor	
Dokuyucunun Adı	**:**	Bilinmiyor	
Dokumanın Türü/ Kullanım Amacı:		Seccade	
Kullanılan Araç Gereçler	**:**	Tezgâh, Krosna (Çözgü ve Sargı Levendi), Ayak, Gücü, Tefe, Tarak, Makaralar, Çımbar, Mekik, Masura, Yan Sopa, Gergi Sopaları, Makas, Pamuk ve Yün İp	
Kullanılan Teknikler	**:**	**Zeminde :**	Bezayağı
		Desende :	Cicim
		Kenar Temizleme:	Saçak Bırakma
İplik Türü ve Özelliği	**:**	**Çözgü :**	Pamuk
		Atkı :	Pamuk
		Desen :	Pamuk ve Yün
		Kenar Temizleme:	Pamuk
İplik Boyama Yöntemi	**:**	**Pamuk :**	Köy Boya
		Yün :	Kök Boya
		Orlon :	-
Kullanılan Renkler	**:**	**Çözgü :**	Beyaz
		Atkı :	Beyaz
		Desen :	Mavi, Turuncu, Sarı, Kırmızı, Pembe, Yağ Yeşili
		Kenar Temizleme:	Beyaz
Boyutları	**:**	**En :**	65 cm
		Boy :	122 cm
		Püskül :	**Baş :** 5 cm
			Ayak : 5 cm
		Kalınlık :	3 mm
Kullanılan Motifler	**:**	İsimleri bilinmeyen motifler olmakla birlikte, tarak, akrep, elibelinde ve çengel isimleri bilinen motiflerdir.	
Kompozisyon/Değerlendirme	**:**	Poyralı Kültür Evi'ne bağış yolu ile gelen dokuma seccadenin sahibi ve dokunduğu yıl bilinmiyor.	

	Tarihlendirme olarak değerlendirildiğinde yeni üretim değil eski tarihli bir üretim olduğu düşünülmüştür. Bezayağı ve cicim dokuma teknikleri birlikte kullanılmıştır. Çözgü, atkı ve kenar temizlemede pamuk; atkı ve desende ise pamuk ve yün ipler kök boyalar ile renklendirilerek kullanımı görülmüştür. Çözgü, atkı ve kenar temizlemede beyaz; desende ise mavi, turuncu, sarı, kırmızı, pembe ve yağ yeşili renkleri kullanılmıştır. Dokumanın eni 65cm, boyu 122cm, püskülü 5cm ve kalınlığı 3mm ölçülerinde üretilmiştir. Motifleri incelendiğinde isimleri bilinmeyen motifler olmakla birlikte tarak, akrep, elibelinde ve çengel motifleri kullanılmıştır. Kompozisyon olarak değerlendirildiğinde ise desenler dokumanın tüm yüzeyini kaplayacak şekilde sıralı bir biçimde yerleştirilirken renk uyumlarına da özen gösterilmiştir.

Fotoğraf 169: Seccade Ön Yüz

Fotoğraf 170: Seccade Arka Yüz

Fotoğraf 171:

Fotoğraf 172:

Seccade Ön Yüz ve Arka Yüz Detay

Fotoğraf 173:

Fotoğraf 174:

Fotoğraf 175:

Seccade Akrep, Tarak ve Elibelinde Motifleri

Fotoğraf 176: Seccade Motif İsmi Bilinmiyor

Fotoğraf 177: Seccade Çengel Motifi

Fotoğraf 178: Seccade Çengel Motifi

BİLGİ FORMU			
Katalog No	**:**	6	
Fotoğraf No	**:**	179-185	
İncelenme Tarihi	**:**	15.10.2022 Cumartesi	
Bulunduğu Yer	**:**	Poyralı Kültür Evi	
Bulunduğu Yere Geliş Tarihi	**:**	2008-2010	
Bulunduğu Yere Geliş Biçimi/Şekli:		Bağış	
Tarihlendirme/Dokunduğu Yıl	**:**	-	
Onarım Durumu	**:**	Onarım Görmemiş	
Dokumanın Sahibi	**:**	Becer Kara/Ümmügül Kara	
Dokuyucunun Adı	**:**	Bilinmiyor	
Dokumanın Türü/ Kullanım Amacı:		Seccade	
Kullanılan Araç Gereçler	**:**	Tezgâh, Krosna (Çözgü ve Sargı Levendi), Ayak, Gücü, Tefe, Tarak, Makaralar, Çımbar, Mekik, Masura, Yan Sopa, Gergi Sopaları, Makas, Pamuk ve Yün İp	
Kullanılan Teknikler	**:**	**Zeminde :**	Bezayağı
		Desende :	Cicim
		Kenar Temizleme:	Saçak Bırakma
İplik Türü ve Özelliği	**:**	**Çözgü :**	Pamuk
		Atkı :	Yün
		Desen :	Yün
		Kenar Temizleme:	Pamuk
İplik Boyama Yöntemi	**:**	**Pamuk :**	Kök Boya
		Yün :	Kök Boya
		Orlon :	-
Kullanılan Renkler	**:**	**Çözgü :**	Siyah
		Atkı :	Mavi, Bordo, Sarı ve Beyaz
		Desen :	Sarı
		Kenar Temizleme:	Siyah
Boyutları	**:**	**En :**	63 cm
		Boy :	117 cm
		Püskül :	**Baş :** 7 cm
			Ayak : 17 cm
		Kalınlık :	1 mm
Kullanılan Motifler	**:**	Tahta Kaldırma	
Kompozisyon/Değerlendirme	**:**	Poyralı Kültür Evi'ne bağış yolu ile gelen dokuma seccadenin sahibi Becer Kara ve Ümmügül Kara olarak belirtilmiştir fakat dokunduğu yıl bilinmiyor. Tarihlendirme olarak değerlendirildiğinde yeni üretim değil eski tarihli bir üretim olduğu düşünülmüştür.	

	Bezayağı ve cicim dokuma teknikleri birlikte kullanılmıştır. Çözgü ve kenar temizlemede pamuk, atkı ve desende ise yün ipler kök boyalar ile renklendirilerek kullanımı görülmüştür. Çözgü ve kenar temizlemede siyah; atkıda mavi, bordo, sarı ve beyaz, desende ise sarı renkleri kullanılmıştır. Dokumanın eni 63 cm, boyu 117 cm, baş kısmındaki püskülü 7 cm, ayak kısmındaki püskülü 17 cm ve kalınlığı 1 mm ölçülerinde üretilmiştir. Motifleri incelendiğinde tahta kaldırma motifinin kullanıldığı görülmüştür. Seccadenin baş kısmında güneşten kaynaklı deformasyon görülmüş fakat onarım görmemiştir. Kompozisyon olarak değerlendirildiğinde ise seccadenin ayak ve orta kısmı mavi ve bordo renklerden oluşan şeritler ile süslenmiştir. Seccadenin baş kısmı ise tahta kaldırma motifi ile bezenirken renk uyumlarına da özen gösterilmiştir.

Fotoğraf 179: Seccade Ön Yüz

Fotoğraf 180: Seccade Arka Yüz

Fotoğraf 181:

Fotoğraf 182:

Seccade Ön Yüz ve Arka Yüz Detay

Fotoğraf 183: Seccade Ön Yüz Orta Kısım Detay

Fotoğraf 184: Seccade Ön Yüz Baş Kısım Detay

Fotoğraf 185: Seccade Tahta Kaldırma Motifi

3.2. Yer Yaygısı/Kilimler

BİLGİ FORMU			
Katalog No	**:**	7	
Fotoğraf No	**:**	186-196	
İncelenme Tarihi	**:**	15.10.2022 Cumartesi	
Bulunduğu Yer	**:**	Poyralı Kültür Evi	
Bulunduğu Yere Geliş Tarihi	**:**	2008-2010	
Bulunduğu Yere Geliş Biçimi/Şekli:		Bağış	
Tarihlendirme/Dokunduğu Yıl	**:**	1820	
Onarım Durumu	**:**	Onarım Görmemiş	
Dokumanın Sahibi	**:**	Ali Osman Karakulak/Hüseyin Karakulak/Sabiha Karakulak	
Dokuyucunun Adı	**:**	Bilinmiyor	
Dokumanın Türü/ Kullanım Amacı:		Yer Yaygısı/Kilim	
Kullanılan Araç Gereçler	**:**	Tezgâh, Krosna(Çözgü ve Sargı Levendi), Ayak, Gücü, Tefe, Tarak, Makaralar, Çımbar, Mekik, Masura, Yan Sopa, Gergi Sopaları, Makas, Pamuk ve Yün İp	
Kullanılan Teknikler	**:**	**Zeminde :**	Bezayağı
		Desende :	Cicim
		Kenar Temizleme:	-
İplik Türü ve Özelliği	**:**	**Çözgü :**	Yün
		Atkı :	Yün
		Desen :	Yün
		Kenar Temizleme:	-
İplik Boyama Yöntemi	**:**	**Pamuk :**	-
		Yün :	Kök Boya
		Orlon :	-
Kullanılan Renkler	**:**	**Çözgü :**	Siyah
		Atkı :	Siyah
		Desen :	Sarı, Krem(Beyaz), Mor, Pembe, Lacivert ve Bordo
		Kenar Temizleme:	-
Boyutları	**:**	**En :**	104 cm
		Boy :	146 cm
		Püskül :	**Baş :** -
			Ayak : -
		Kalınlık :	3,5 mm
Kullanılan Motifler	**:**	Muska (nazarlık) ve kazayağı	
Kompozisyon/Değerlendirme	**:**	Poyralı Kültür Evi'ne bağış yolu ile gelen dokuma yer yaygısı/kilimin sahibi Ali Osman Karakulak'ın oğlu Hüseyin Karakulak ve onun eşi Sabiha Karakulak'	

	a ait olduğu belirtilmiş ve 1820 yılında dokunduğu bilgisi paylaşılmıştır. Bezayağı ve cicim dokuma teknikleri birlikte kullanılmıştır. Çözgü, atkı ve desende kök boyalar ile renklendirilen yün ip kullanımı görülmüştür. Çözgü ve atkıda siyah; desende ise sarı, krem (beyaz), mor, pembe, lacivert ve bordo renkleri kullanılmıştır. Dokumanın eni 104 cm, boyu 146 cm ve kalınlığı 3,5 mm ölçülerinde üretilmiştir. Motifleri incelendiğinde muska (nazarlık) ve kazayağı motiflerinin kullanıldığı görülmüştür. Kompozisyon olarak değerlendirildiğinde ise yer yaygısı/kilimin tüm yüzeyini kaplayacak şekilde isimleri bilinen, muska (nazarlık) ve kazayağı motifleri sıralı bir biçimde serpme olarak yerleştirilirken, renk uyumlarına da özen gösterilmiştir. Dokuma yer yaygısı/kilimin arka yüzü incelendiğimde desensiz olarak üretilen dokumanın siyah zemin üzerine beyaz ve kahverengi renklerinden oluşan şeritler yerleştirilmiştir. Dokuma yer yaygısı/kilimin ön ve arka yüzleri ikişer parça olarak dokunmuş ve daha sonra birleştirilerek kullanılmıştır.

Fotoğraf 186: Yer Yaygısı/Kilim Ön Yüz

Fotoğraf 187: Yer Yaygısı/Kilim Arka Yüz

Fotoğraf 188: **Fotoğraf 189:**

Yer Yaygısı/Kilim Ön Yüz ve Arka Yüz Detay

Fotoğraf 190: **Fotoğraf 191:**

Yer Yaygısı/Kilim Ön Yüz Orta Kısım Detay

Fotoğraf 192: **Fotoğraf 193:**

Yer Yaygısı/Kilim Muska (Nazarlık) Motifi

Fotoğraf 194: Yer Yaygısı/Kilim Muska (Nazarlık) Motifli Bordür

Fotoğraf 195: Yer Yaygısı/Kilim Kazayağı Motifli Bordür

Fotoğraf 196: Yer Yaygısı/Kilim Kazayağı Motifi

BİLGİ FORMU			
Katalog No	**:**	8	
Fotoğraf No	**:**	197-201	
İncelenme Tarihi	**:**	15.10.2022 Cumartesi	
Bulunduğu Yer	**:**	Poyralı Kültür Evi	
Bulunduğu Yere Geliş Tarihi	**:**	2008-2010	
Bulunduğu Yere Geliş Biçimi/Şekli:		Bağış	
Tarihlendirme/Dokunduğu Yıl	**:**	Bilinmiyor	
Onarım Durumu	**:**	Onarım Görmemiş	
Dokumanın Sahibi	**:**	Bilinmiyor	
Dokuyucunun Adı	**:**	Bilinmiyor	
Dokumanın Türü/ Kullanım Amacı:		Yer Yaygısı/Kilim	
Kullanılan Araç Gereçler	**:**	Tezgâh, Krosna (Çözgü ve Sargı Levendi), Ayak, Gücü, Tefe, Tarak, Makaralar, Çımbar, Mekik, Masura, Yan Sopa, Gergi Sopaları, Makas, Pamuk ve Yün İp	
Kullanılan Teknikler	**:**	**Zeminde :**	Dimi
		Desende :	-
		Kenar Temizleme:	Düz Saçaksız
İplik Türü ve Özelliği	**:**	**Çözgü :**	Pamuk
		Atkı :	Yün
		Desen :	-
		Kenar Temizleme:	-
İplik Boyama Yöntemi	**:**	**Pamuk :**	Köy Boya
		Yün :	Kök Boya
		Orlon :	-
Kullanılan Renkler	**:**	**Çözgü :**	Siyah
		Atkı :	Siyah, Bordo, Beyaz, Hardal ve Mor
		Desen :	-
		Kenar Temizleme:	-
Boyutları	**:**	**En :**	69 cm
		Boy :	194 cm
		Püskül :	**Baş :** -
			Ayak : -
		Kalınlık :	2 mm
Kullanılan Motifler	**:**	Motif kullanılmamıştır fakat atkı iplerinde renkler kullanılarak şeritler oluşturulmuştur.	
Kompozisyon/Değerlendirme	**:**	Poyralı Kültür Evi'ne bağış yolu ile gelen dokuma yer yaygısı/kilimin sahibi ve dokunduğu yıl bilinmiyor.	

	Tarihlendirme olarak değerlendirildiğinde yeni üretim değil eski tarihli bir üretim olduğu düşünülmüştür. Dimi dokuma tekniği kullanılarak üretilmiştir. Çözgüde pamuk, atkıda ise kök boyalarla renklendirilen yün ip kullanımı görülmüştür. Çözgüde siyah; atkıda ise siyah, bordo, beyaz, hardal ve mor renkleri kullanılmıştır. Dokumanın eni 69cm, boyu 194cm ve kalınlığı 3mm ölçülerinde üretilmiştir. Motif kullanılmamıştır. Kompozisyon olarak değerlendirildiğinde ise desensiz olarak üretilen dokumanın tüm yüzeyini kaplayacak şekilde sıralı bir biçimde renkler kullanılarak şeritler yerleştirilirken, renk uyumlarına da özen gösterilmiştir.

Fotoğraf 197: Yer Yaygısı/Kilim Ön Yüz

Fotoğraf 198: Yer Yaygısı/Kilim Arka Yüz

Fotoğraf 199: **Fotoğraf 200:** **Fotoğraf 201:**

Yer Yaygısı/Kilim Ön Yüz Orta Kısım Detay

3.3. Yer Yaygısı/Kilim/Araba Çergeleri

BİLGİ FORMU			
Katalog No	**:**	9	
Fotoğraf No	**:**	202-206	
İncelenme Tarihi	**:**	22.10.2022 Cumartesi	
Bulunduğu Yer	**:**	Poyralı Kültür Evi	
Bulunduğu Yere Geliş Tarihi	**:**	2008-2010	
Bulunduğu Yere Geliş Biçimi/Şekli:		Bağış	
Tarihlendirme/Dokunduğu Yıl	**:**	1890	
Onarım Durumu	**:**	Onarım Görmemiş	
Dokumanın Sahibi	**:**	Tozaklı'dan Mehmet Ağa'nın kızı Nazmiye Kurtçu Çelik	
Dokuyucunun Adı	**:**	Bilinmiyor	
Dokumanın Türü/ Kullanım Amacı:		Yer Yaygısı/Kilim/Araba Çergesi	
Kullanılan Araç Gereçler	**:**	Tezgâh, Krosna (Çözgü ve Sargı Levendi), Ayak, Gücü, Tefe, Tarak, Makaralar, Çımbar, Mekik, Masura, Yan Sopa, Gergi Sopaları, Makas, Pamuk ve Yün İp	
Kullanılan Teknikler	**:**	**Zeminde :**	Dimi
		Desende :	-
		Kenar Temizleme:	-
İplik Türü ve Özelliği	**:**	**Çözgü :**	Pamuk
		Atkı :	Yün
		Desen :	-
		Kenar Temizleme:	-
İplik Boyama Yöntemi	**:**	**Pamuk :**	Kök Boya
		Yün :	Kök Boya
		Orlon :	-
Kullanılan Renkler	**:**	**Çözgü :**	Siyah
		Atkı :	Siyah, Kırmızı, Krem, Hardal ve Lacivert
		Desen :	-
		Kenar Temizleme:	-
Boyutları	**:**	**En :**	134 cm
		Boy :	193 cm
		Püskül :	**Baş :** -
			Ayak : -
		Kalınlık :	3 mm
Kullanılan Motifler	**:**	Motif kullanılmamıştır fakat atkı iplerinde renkler kullanılarak şeritler oluşturulmuştur.	
Kompozisyon/Değerlendirme	**:**	Poyralı Kültür Evi'ne bağış yolu ile gelen dokuma yer yaygısı/kilim/araba	

	çergesinin sahibi Tozaklı'dan Mehmet Ağa'nın kızı Nazmiye Kurtçu Çelik olarak belirtilmiş ve 1890 yılında dokunduğu bilgisi paylaşılmıştır. Dimi dokuma tekniği kullanılarak üretilmiştir. Çözgüde pamuk, atkıda ise kök boyalarla renklendirilen yün ip kullanımı görülmüştür. Çözgüde siyah; atkıda ise siyah, kırmızı, krem, hardal ve lacivert renkleri kullanılmıştır. Dokumanın eni 67 cm olarak iki parça halinde toplamda 134 cm, boyu 193 cm ve kalınlığı 3 mm ölçülerinde üretilmiştir. Motif kullanılmamıştır Kompozisyon olarak değerlendirildiğinde ise desensiz olarak üretilen dokumanın tüm yüzeyini kaplayacak şekilde sıralı bir biçimde renkler kullanılarak şeritler yerleştirilirken, renk uyumlarına da özen gösterilmiştir.

Fotoğraf 202: Yer Yaygısı/Kilim/Araba Çergesi Ön Yüz

Fotoğraf 203: Yer Yaygısı/Kilim/Araba Çergesi Ön Yüz

Fotoğraf 204:

Fotoğraf 205:

Fotoğraf 206:

Yer Yaygısı/Kilim/Araba Çergesi Ön Yüz Orta Kısım Detay

BİLGİ FORMU			
Katalog No	**:**	10	
Fotoğraf No	**:**	207-211	
İncelenme Tarihi	**:**	22.10.2022 Cumartesi	
Bulunduğu Yer	**:**	Poyralı Kültür Evi	
Bulunduğu Yere Geliş Tarihi	**:**	2008-2010	
Bulunduğu Yere Geliş Biçimi/Şekli:		Bağış	
Tarihlendirme/Dokunduğu Yıl	**:**	1935	
Onarım Durumu	**:**	Onarım Görmemiş	
Dokumanın Sahibi	**:**	Hatice Yalçıntaş	
Dokuyucunun Adı	**:**	Bilinmiyor	
Dokumanın Türü/ Kullanım Amacı:		Yer Yaygısı/Kilim/Araba Çergesi	
Kullanılan Araç Gereçler	**:**	Tezgâh, Krosna (Çözgü Levendi), Ayak, Gücü, Tefe, Tarak, Makaralar, Çımbar, Mekik, Masura, Yan Sopa, Gergi Sopaları, Makas, Pamuk ve Yün İp	
Kullanılan Teknikler	**:**	**Zeminde :**	Bezayağı
		Desende :	-
		Kenar Temizleme:	-
İplik Türü ve Özelliği	**:**	**Çözgü :**	Pamuk
		Atkı :	Yün
		Desen :	-
		Kenar Temizleme:	-
İplik Boyama Yöntemi	**:**	**Pamuk :**	Kök Boya
		Yün :	Kök Boya
		Orlon :	-
Kullanılan Renkler	**:**	**Çözgü :**	Siyah
		Atkı :	Siyah, Lacivert, Krem, Hardal ve Kırmızı
		Desen :	-
		Kenar Temizleme:	-
Boyutları	**:**	**En :**	158 cm
		Boy :	208 cm
		Püskül :	**Baş :** -
			Ayak : -
		Kalınlık :	2 mm
Kullanılan Motifler	**:**	Motif kullanılmamıştır fakat atkı iplerinde renkler kullanılarak şeritler oluşturulmuştur.	
Kompozisyon/Değerlendirme	**:**	Poyralı Kültür Evi'ne bağış yolu ile gelen dokuma yer yaygısı/kilim/araba çergesinin sahibi Hatice Yalçıntaş olarak belirtilmiş ve 1935 yılında dokunduğu bilgisi paylaşılmıştır.	

	Bezayağı dokuma tekniği kullanılarak üretilmiştir. Çözgüde pamuk, atkıda ise kök boyalarla renklendirilen yün ip kullanımı görülmüştür. Çözgüde siyah; atkıda ise siyah, lacivert, krem, hardal ve kırmızı renkleri kullanılmıştır. Dokumanın eni 79 cm olarak iki parça halinde toplamda 158 cm, boyu 208 cm ve kalınlığı 2 mm ölçülerinde üretilmiştir. Motif kullanılmamıştır. Kompozisyon olarak değerlendirildiğinde ise desensiz olarak üretilen dokumanın tüm yüzeyini kaplayacak şekilde sıralı bir biçimde renkler kullanılarak şeritler yerleştirilirken, renk uyumlarına da özen gösterilmiştir.

Fotoğraf 207: Yer Yaygısı/Kilim/Araba Çergesi Ön Yüz

Fotoğraf 208: Yer Yaygısı/Kilim/Araba Çergesi Ön Yüz

Fotoğraf 209:

Fotoğraf 210:

Fotoğraf 211:

Yer Yaygısı/Kilim/Araba Çergesi Ön Yüz Orta Kısım Detay

BİLGİ FORMU			
Katalog No	**:**	11	
Fotoğraf No	**:**	212-216	
İncelenme Tarihi	**:**	15.10.2022 Cumartesi	
Bulunduğu Yer	**:**	Poyralı Kültür Evi	
Bulunduğu Yere Geliş Tarihi	**:**	2010	
Bulunduğu Yere Geliş Biçimi/Şekli:		Bağış	
Tarihlendirme/Dokunduğu Yıl	**:**	1942	
Onarım Durumu	**:**	Onarım Görmemiş	
Dokumanın Sahibi	**:**	Fatma Papin/Hüsniye Sarıoğlu	
Dokuyucunun Adı	**:**	Bilinmiyor	
Dokumanın Türü/ Kullanım Amacı:		Yer Yaygısı/Kilim/Araba Çergesi	
Kullanılan Araç Gereçler	**:**	Tezgâh, Krosna (Çözgü ve Sargı Levendi), Ayak, Gücü, Tefe, Tarak, Makaralar, Çımbar, Mekik, Masura, Yan Sopa, Gergi Sopaları, Makas, Pamuk ve Yün İp	
Kullanılan Teknikler	**:**	**Zeminde :**	Dimi
		Desende :	-
		Kenar Temizleme:	-
İplik Türü ve Özelliği	**:**	**Çözgü :**	Pamuk
		Atkı :	Yün
		Desen :	-
		Kenar Temizleme:	-
İplik Boyama Yöntemi	**:**	**Pamuk :**	Kök Boya
		Yün :	Kök Boya
		Orlon :	-
Kullanılan Renkler	**:**	**Çözgü :**	Siyah
		Atkı :	Siyah, Krem, Mavi, Hardal ve Bordo
		Desen :	-
		Kenar Temizleme:	-
Boyutları	**:**	**En :**	335 cm
		Boy :	256 cm
		Püskül :	**Baş :** -
			Ayak : -
		Kalınlık :	2 mm
Kullanılan Motifler	**:**	Motif kullanılmamıştır fakat atkı iplerinde renkler kullanılarak şeritler oluşturulmuştur.	
Kompozisyon/Değerlendirme	**:**	Poyralı Kültür Evi'ne bağış yolu ile gelen dokuma yer yaygısı/kilim/araba çergesinin sahibi Fatma Papin ve kızı Hüsniye Sarıoğlu olarak belirtilmiş ve 1942 yılında dokunduğu bilgisi paylaşılmıştır.	

	Dimi dokuma tekniği kullanılarak üretilmiştir. Çözgüde pamuk, atkı ve desende ise kök boyalarla renklendirilen yün ip kullanımı görülmüştür. Çözgüde siyah; atkıda siyah, krem, mavi, hardal ve bordo renkleri kullanılmıştır. Dokumanın eni 167,5 cm olarak iki parça halinde toplamda 335 cm, boyu 256 cm ve kalınlığı 2 mm ölçülerinde üretilmiştir. Motif kullanılmamıştır. Kompozisyon olarak değerlendirildiğinde ise desensiz olarak üretilen dokumanın tüm yüzeyini kaplayacak şekilde sıralı bir biçimde renkler kullanılarak şeritler yerleştirilirken, renk uyumlarına da özen gösterilmiştir.

Fotoğraf 212: Yer Yaygısı/Kilim/Araba Çergesi Ön Yüz

Fotoğraf 213: Yer Yaygısı/Kilim/Araba Çergesi Arka Yüz

Fotoğraf 214:

Fotoğraf 215:

Fotoğraf 216:

Yer Yaygısı/Kilim/Araba Çergesi Ön Yüz Orta Kısım Detay

BİLGİ FORMU			
Katalog No	**:**	12	
Fotoğraf No	**:**	217-221	
İncelenme Tarihi	**:**	22.10.2022 Cumartesi	
Bulunduğu Yer	**:**	Poyralı Kültür Evi	
Bulunduğu Yere Geliş Tarihi	**:**	2008-2010	
Bulunduğu Yere Geliş Biçimi/Şekli:		Bağış	
Tarihlendirme/Dokunduğu Yıl	**:**	1944	
Onarım Durumu	**:**	Onarım Görmemiş	
Dokumanın Sahibi	**:**	Emine Karagöz (Vize-Küçükyayla Köyü)	
Dokuyucunun Adı	**:**	Ayşe Ekkazan (Emine Karagöz'ün anneannesi)	
Dokumanın Türü/ Kullanım Amacı:		Yer Yaygısı/Kilim/Araba Çergesi	
Kullanılan Araç Gereçler	**:**	Tezgâh, Krosna (Çözgü ve Sargı Levendi), Ayak, Gücü, Tefe, Tarak, Makaralar, Çımbar, Mekik, Masura, Yan Sopa, Gergi Sopaları, Makas, Pamuk ve Yün İp	
Kullanılan Teknikler	**:**	**Zeminde :**	Bezayağı
		Desende :	-
		Kenar Temizleme:	-
İplik Türü ve Özelliği	**:**	**Çözgü :**	Pamuk
		Atkı :	Yün
		Desen :	-
		Kenar Temizleme:	-
İplik Boyama Yöntemi	**:**	**Pamuk :**	Kök Boya
		Yün :	Kök Boya
		Orlon :	-
Kullanılan Renkler	**:**	**Çözgü :**	Krem
		Atkı :	Kırmızı, Krem, Siyah, Yeşil, Turuncu, Mavi ve Mor
		Desen :	-
		Kenar Temizleme:	-
Boyutları	**:**	**En :**	124 cm
		Boy :	279 cm
		Püskül :	**Baş :** -
			Ayak : -
		Kalınlık :	3 mm
Kullanılan Motifler	**:**	Motif kullanılmamıştır fakat atkı iplerinde renkler kullanılarak şeritler oluşturulmuştur.	
Kompozisyon/Değerlendirme	**:**	Poyralı Kültür Evi'ne bağış yolu ile gelen dokuma yer yaygısı/kilim/araba çergesinin sahibi Emine Karagöz olarak	

	belirtilmiş ve 1944 yılında dokunduğu bilgisi paylaşılmıştır. Bezayağı dokuma tekniği kullanılarak üretilmiştir. Çözgüde pamuk, atkıda ise kök boyalarla renklendirilen yün ip kullanımı görülmüştür. Çözgüde krem; atkıda ise kırmızı, krem, siyah, yeşil, turuncu, mavi ve mor renkleri kullanılmıştır. Dokumanın eni 62 cm olarak iki parça halinde toplamda 124 cm, boyu 279 cm ve kalınlığı 3 mm ölçülerinde üretilmiştir. Motif kullanılmamıştır. Kompozisyon olarak değerlendirildiğinde ise desensiz olarak üretilen dokumanın tüm yüzeyini kaplayacak şekilde sıralı bir biçimde renkler kullanılarak şeritler yerleştirilirken, renk uyumlarına da özen gösterilmiştir.

Fotoğraf 217: Yer Yaygısı/Kilim/Araba Çergesi Ön Yüz

Fotoğraf 218: Yer Yaygısı/Kilim/Araba Çergesi Ön Yüz

Fotoğraf 219:

Fotoğraf 220:

Fotoğraf 221:

Yer Yaygısı/Kilim/Araba Çergesi Ön Yüz Orta Kısım Detay

BİLGİ FORMU			
Katalog No	**:**	13	
Fotoğraf No	**:**	222-226	
İncelenme Tarihi	**:**	22.10.2022 Cumartesi	
Bulunduğu Yer	**:**	Poyralı Kültür Evi	
Bulunduğu Yere Geliş Tarihi	**:**	2008-2010	
Bulunduğu Yere Geliş Biçimi/Şekli:		Bağış	
Tarihlendirme/Dokunduğu Yıl	**:**	1944	
Onarım Durumu	**:**	Onarım Görmemiş	
Dokumanın Sahibi	**:**	Emine Karagöz (Vize-Küçükyayla Köyü)	
Dokuyucunun Adı	**:**	Ayşe Ekkazan (Emine Karagöz'ün anneannesi)	
Dokumanın Türü/ Kullanım Amacı:		Yer Yaygısı/Kilim/Araba Çergesi	
Kullanılan Araç Gereçler	**:**	Tezgâh, Krosna (Çözgü ve Sargı Levendi), Ayak, Gücü, Tefe, Tarak, Makaralar, Çımbar, Mekik, Masura, Yan Sopa, Gergi Sopaları, Makas, Pamuk ve Yün İp	
Kullanılan Teknikler	**:**	**Zeminde :**	Bezayağı
		Desende :	-
		Kenar Temizleme:	-
İplik Türü ve Özelliği	**:**	**Çözgü :**	Pamuk
		Atkı :	Yün
		Desen :	-
		Kenar Temizleme:	-
İplik Boyama Yöntemi	**:**	**Pamuk :**	Kök Boya
		Yün :	Kök Boya
		Orlon :	-
Kullanılan Renkler	**:**	**Çözgü :**	Krem
		Atkı :	Kırmızı, Krem, Siyah, Yeşil, Turuncu, Mavi ve Mor
		Desen :	-
		Kenar Temizleme:	-
Boyutları	**:**	**En :**	177 cm
		Boy :	132 cm
		Püskül :	**Baş :** -
			Ayak : -
		Kalınlık :	3 mm
Kullanılan Motifler	**:**	Motif kullanılmamıştır fakat atkı iplerinde renkler kullanılarak şeritler oluşturulmuştur.	
Kompozisyon/Değerlendirme	**:**	Poyralı Kültür Evi'ne bağış yolu ile gelen dokuma yer yaygısı/kilim/araba çergesinin sahibi Emine Karagöz olarak	

	belirtilmiş ve 1944 yılında dokunduğu bilgisi paylaşılmıştır. Bezayağı dokuma tekniği kullanılarak üretilmiştir. Çözgüde pamuk, atkıda ise kök boyalarla renklendirilen yün ip kullanımı görülmüştür. Çözgüde krem; atkıda ise kırmızı, krem, siyah, yeşil, turuncu, mavi ve mor renkleri kullanılmıştır. Dokumanın eni 59 cm olarak üç parça halinde toplamda 177 cm, boyu 132 cm ve kalınlığı 3 mm ölçülerinde üretilmiştir. Motif kullanılmamıştır. Kompozisyon olarak değerlendirildiğinde ise desensiz olarak üretilen dokumanın tüm yüzeyini kaplayacak şekilde sıralı bir biçimde renkler kullanılarak şeritler yerleştirilirken, renk uyumlarına da özen gösterilmiştir.

Fotoğraf 222: Yer Yaygısı/Kilim/Araba Çergesi Ön Yüz

Fotoğraf 223: Yer Yaygısı/Kilim/Araba Çergesi Ön Yüz

Fotoğraf 224: **Fotoğraf 225:** **Fotoğraf 226:**

Yer Yaygısı/Kilim/Araba Çergesi Ön Yüz Orta Kısım Detay

BİLGİ FORMU			
Katalog No	**:**	14	
Fotoğraf No	**:**	227-231	
İncelenme Tarihi	**:**	22.10.2022 Cumartesi	
Bulunduğu Yer	**:**	Poyralı Kültür Evi	
Bulunduğu Yere Geliş Tarihi	**:**	2008-2010	
Bulunduğu Yere Geliş Biçimi/Şekli:		Bağış	
Tarihlendirme/Dokunduğu Yıl	**:**	Bilinmiyor	
Onarım Durumu	**:**	Onarım Görmemiş	
Dokumanın Sahibi	**:**	Bilinmiyor	
Dokuyucunun Adı	**:**	Bilinmiyor	
Dokumanın Türü/ Kullanım Amacı:		Yer Yaygısı/Kilim/Araba Çergesi	
Kullanılan Araç Gereçler	**:**	Tezgâh, Krosna (Çözgü ve Sargı Levendi), Ayak, Gücü, Tefe, Tarak, Makaralar, Çımbar, Mekik, Masura, Yan Sopa, Gergi Sopaları, Makas, Pamuk ve Yün İp	
Kullanılan Teknikler	**:**	**Zeminde :**	Dimi
		Desende :	-
		Kenar Temizleme:	-
İplik Türü ve Özelliği	**:**	**Çözgü :**	Pamuk
		Atkı :	Yün
		Desen :	-
		Kenar Temizleme:	-
İplik Boyama Yöntemi	**:**	**Pamuk :**	Kök Boya
		Yün :	Kök Boya
		Orlon :	-
Kullanılan Renkler	**:**	**Çözgü :**	Siyah
		Atkı :	Siyah, Krem, Lacivert, Kırmızı ve Hardal
		Desen :	-
		Kenar Temizleme:	-
Boyutları	**:**	**En :**	186 cm
		Boy :	229 cm
		Püskül :	**Baş :** -
			Ayak : -
		Kalınlık :	2 mm
Kullanılan Motifler	**:**	Motif kullanılmamıştır fakat atkı iplerinde renkler kullanılarak şeritler oluşturulmuştur.	
Kompozisyon/Değerlendirme	**:**	Poyralı Kültür Evi'ne bağış yolu ile gelen dokuma yer yaygısı/kilim/araba çergesinin sahibi ve dokunduğu yıl bilinmiyor.	

	Tarihlendirme olarak değerlendirildiğinde yeni üretim değil eski tarihli bir üretim olduğu düşünülmüştür. Dimi dokuma tekniği kullanılarak üretilmiştir. Çözgüde pamuk, atkı da ise kök boyalarla renklendirilen yün ip kullanımı görülmüştür. Çözgüde siyah; atkıda ise siyah, krem, lacivert, kırmızı ve hardal renkleri kullanılmıştır. Dokumanın eni 62 cm olarak üç parça halinde toplamda 186 cm, boyu 229 cm ve kalınlığı 2 mm ölçülerinde üretilmiştir. Motif kullanılmamıştır. Kompozisyon olarak değerlendirildiğinde ise desensiz olarak üretilen dokumanın tüm yüzeyini kaplayacak şekilde sıralı bir biçimde renkler kullanılarak şeritler yerleştirilirken, renk uyumlarına da özen gösterilmiştir.

Fotoğraf 227: Yer Yaygısı/Kilim/Araba Çergesi Ön Yüz

Fotoğraf 228: Yer Yaygısı/Kilim/Araba Çergesi Ön Yüz

Fotoğraf 229:

Fotoğraf 230:

Fotoğraf 231:

Yer Yaygısı/Kilim/Araba Çergesi Ön Yüz Orta Kısım Detay

BİLGİ FORMU			
Katalog No	**:**	15	
Fotoğraf No	**:**	232-236	
İncelenme Tarihi	**:**	22.10.2022 Cumartesi	
Bulunduğu Yer	**:**	Poyralı Kültür Evi	
Bulunduğu Yere Geliş Tarihi	**:**	2008-2010	
Bulunduğu Yere Geliş Biçimi/Şekli:		Bağış	
Tarihlendirme/Dokunduğu Yıl	**:**	Bilinmiyor	
Onarım Durumu	**:**	Onarım Görmemiş	
Dokumanın Sahibi	**:**	Melahat Köprülü (Ahmetbey Köyü)	
Dokuyucunun Adı	**:**	Bilinmiyor	
Dokumanın Türü/ Kullanım Amacı:		Yer Yaygısı/Kilim/Araba Çergesi	
Kullanılan Araç Gereçler	**:**	Tezgâh, Krosna (Çözgü ve Sargı Levendi), Ayak, Gücü, Tefe, Tarak, Makaralar, Çımbar, Mekik, Masura, Yan Sopa, Gergi Sopaları, Makas, Pamuk ve Yün İp	
Kullanılan Teknikler	**:**	**Zeminde :**	Dimi
		Desende :	-
		Kenar Temizleme:	-
İplik Türü ve Özelliği	**:**	**Çözgü :**	Pamuk
		Atkı :	Yün
		Desen :	-
		Kenar Temizleme:	-
İplik Boyama Yöntemi	**:**	**Pamuk :**	Kök Boya
		Yün :	Kök Boya
		Orlon :	-
Kullanılan Renkler	**:**	**Çözgü :**	Siyah
		Atkı :	Siyah, Kırmızı ve Turuncu
		Desen :	-
		Kenar Temizleme:	-
Boyutları	**:**	**En :**	183 cm
		Boy :	305 cm
		Püskül :	**Baş :** -
			Ayak : -
		Kalınlık :	4 mm
Kullanılan Motifler	**:**	Motif kullanılmamıştır fakat atkı iplerinde renkler kullanılarak şeritler oluşturulmuştur.	
Kompozisyon/Değerlendirme	**:**	Poyralı Kültür Evi'ne bağış yolu ile gelen dokuma yer yaygısı/kilim/araba çergesinin sahibi Melahat Köprülü olarak belirtilmiştir. Fakat dokunduğu yıl bilinmiyor.	

	Tarihlendirme olarak değerlendirildiğinde yeni üretim değil eski tarihli bir üretim olduğu düşünülmüştür. Dimi dokuma tekniği kullanılarak üretilmiştir. Çözgüde pamuk, atkı da ise kök boyalarla renklendirilen yün ip kullanımı görülmüştür. Çözgüde siyah; atkıda ise siyah, kırmızı ve turuncu renkleri kullanılmıştır. Dokumanın eni 61 cm olarak üç parça halinde toplamda 183 cm, boyu 305 cm ve kalınlığı 3 mm ölçülerinde üretilmiştir. Motif kullanılmamıştır. Kompozisyon olarak değerlendirildiğinde ise desensiz olarak üretilen dokumanın tüm yüzeyini kaplayacak şekilde sıralı bir biçimde renkler kullanılarak şeritler yerleştirilirken, renk uyumlarına da özen gösterilmiştir.

Fotoğraf 232: Yer Yaygısı/Kilim/Araba Çergesi Ön Yüz

Fotoğraf 233: Yer Yaygısı/Kilim/Araba Çergesi Kenar Temizleme Detay

Fotoğraf 234:

Fotoğraf 235:

Fotoğraf 236:

Yer Yaygısı/Kilim/Araba Çergesi Ön Yüz Orta Kısım Detay

3.4. Minderler

BİLGİ FORMU			
Katalog No	**:**	16	
Fotoğraf No	**:**	237-341	
İncelenme Tarihi	**:**	22.10.2022 Cumartesi	
Bulunduğu Yer	**:**	Poyralı Kültür Evi	
Bulunduğu Yere Geliş Tarihi	**:**	2008-2010	
Bulunduğu Yere Geliş Biçimi/Şekli:		Bağış	
Tarihlendirme/Dokunduğu Yıl	**:**	Bilinmiyor	
Onarım Durumu	**:**	Onarım Görmemiş	
Dokumanın Sahibi	**:**	Bilinmiyor	
Dokuyucunun Adı	**:**	Bilinmiyor	
Dokumanın Türü/ Kullanım Amacı:		Minder	
Kullanılan Araç Gereçler	**:**	Tezgâh, Krosna (Çözgü ve Sargı Levendi), Ayak, Gücü, Tefe, Tarak, Makaralar, Çımbar, Mekik, Masura, Yan Sopa, Gergi Sopaları, Makas, Pamuk ve Yün İp	
Kullanılan Teknikler	**:**	**Zeminde :**	Dimi
		Desende :	-
		Kenar Temizleme:	Tığ Oyası
İplik Türü ve Özelliği	**:**	**Çözgü :**	Pamuk
		Atkı :	Yün
		Desen :	-
		Kenar Temizleme:	Orlon
İplik Boyama Yöntemi	**:**	**Pamuk :**	Kök Boya
		Yün :	Kök Boya
		Orlon :	Sentetik
Kullanılan Renkler	**:**	**Çözgü :**	Siyah
		Atkı :	Siyah, Mor, Krem, Turuncu, Sarı ve Kırmızı
		Desen :	-
		Kenar Temizleme:	Lacivert
Boyutları	**:**	**En :**	80 cm
		Boy :	161 cm
		Püskül :	**Baş :** -
			Ayak : -
		Kalınlık :	7 mm
Kullanılan Motifler	**:**	Motif kullanılmamıştır fakat atkı iplerinde renkler kullanılarak şeritler oluşturulmuştur.	
Kompozisyon/Değerlendirme	**:**	Poyralı Kültür Evi'ne bağış yolu ile gelen dokuma minderin sahibi ve dokunduğu yıl bilinmiyor.	

	Tarihlendirme olarak değerlendirildiğinde yeni üretim değil eski tarihli bir üretim olduğu düşünülmüştür. Dimi dokuma tekniği kullanılarak üretilmiştir. Çözgüde pamuk, atkıda yün, kenar temizlemede ise orlon ip türleri kullanılmıştır. İpliklerin renklendirilmesinde kök ve sentetik boyalar tercih edilmiştir. Çözgüde siyah; atkıda siyah, mor, krem, turuncu, sarı ve kırmızı, kenar temizlemede ise lacivert renkleri kullanılmıştır. Dokumanın eni 80 cm boyu 161 cm ve kalınlığı 7 mm ölçülerinde üretilmiştir. Motif kullanılmamıştır. Kompozisyon olarak değerlendirildiğinde ise desensiz olarak üretilen dokumanın tüm yüzeyini kaplayacak şekilde sıralı bir biçimde renkler kullanılarak şeritler yerleştirilirken, renk uyumlarına da özen gösterilmiştir. Dokuma minderin arka yüzü incelendiğinde ise desensiz olarak üretilen dokumanın kırmızı zemin üzerine kırmızı ve krem renklerinden oluşan şeritler yerleştirilmiştir. İki parça olarak üretilen dokumanın orta ve kenar kısmı deformasyona uğradığı için pamuk kumaş ile yama yapılarak onarılmıştır.

Fotoğraf 237: Minder Ön Yüz

Fotoğraf 238: Minder Arka Yüz

Fotoğraf 239:

Fotoğraf 240:

Fotoğraf 241:

Minder Ön ve Arka Yüz Orta Kısım Detay

BİLGİ FORMU			
Katalog No	**:**	17	
Fotoğraf No	**:**	242-246	
İncelenme Tarihi	**:**	22.10.2022 Cumartesi	
Bulunduğu Yer	**:**	Poyralı Kültür Evi	
Bulunduğu Yere Geliş Tarihi	**:**	2008-2010	
Bulunduğu Yere Geliş Biçimi/Şekli:		Bağış	
Tarihlendirme/Dokunduğu Yıl	**:**	Bilinmiyor	
Onarım Durumu	**:**	Onarım Görmemiş	
Dokumanın Sahibi	**:**	Bilinmiyor	
Dokuyucunun Adı	**:**	Bilinmiyor	
Dokumanın Türü/ Kullanım Amacı:		Minder	
Kullanılan Araç Gereçler	**:**	Tezgâh, Krosna (Çözgü ve Sargı Levendi), Ayak, Gücü, Tefe, Tarak, Makaralar, Çımbar, Mekik, Masura, Yan Sopa, Gergi Sopaları, Makas, Pamuk ve Yün İp	
Kullanılan Teknikler	**:**	**Zeminde :**	Bezayağı
		Desende :	-
		Kenar Temizleme:	Tığ Oyası
İplik Türü ve Özelliği	**:**	**Çözgü :**	Pamuk
		Atkı :	Yün
		Desen :	-
		Kenar Temizleme:	Yün
İplik Boyama Yöntemi	**:**	**Pamuk :**	Kök Boya
		Yün :	Kök Boya
		Orlon :	-
Kullanılan Renkler	**:**	**Çözgü :**	Siyah
		Atkı :	Siyah, Krem ve Kırmızı
		Desen :	-
		Kenar Temizleme:	Siyah
Boyutları	**:**	**En :**	51 cm
		Boy :	78 cm
		Püskül :	**Baş :** -
			Ayak : -
		Kalınlık :	12 cm
Kullanılan Motifler	**:**	Motif kullanılmamıştır fakat atkı iplerinde renkler kullanılarak şeritler ve kareler oluşturulmuştur.	
Kompozisyon/Değerlendirme	**:**	Poyralı Kültür Evi'ne bağış yolu ile gelen dokuma minderin sahibi ve dokunduğu yıl bilinmiyor. Tarihlendirme olarak değerlendirildiğinde yeni üretim değil eski tarihli bir üretim olduğu düşünülmüştür.	

	Bezayağı dokuma tekniği kullanılarak üretilmiştir. Çözgüde pamuk, atkı ve kenar temizleme de ise kök boyalarla renklendirilen yün ip kullanımı görülmüştür. Çözgü ve kenar temizlemede siyah, atkıda ise siyah, krem ve kırmızı renkleri kullanılmıştır. Dokumanın eni 51 cm boyu 78 cm ve kalınlığı 12 cm ölçülerinde üretilmiştir. Motif kullanılmamıştır. Kompozisyon olarak değerlendirildiğinde ise desensiz olarak üretilen dokumanın tüm yüzeyini kaplayacak şekilde sıralı bir biçimde renkler kullanılarak şeritler yerleştirilerek kare formlar oluşturulmuştur. Ayrıca renk uyumlarına da özen gösterilmiştir. Dokuma minderin arka yüzü incelendiğinde ise ön yüz ile aynı olduğu görülmüştür.

Fotoğraf 242: Minder Ön Yüz

Fotoğraf 243: Minder Kenar Temizleme Detay

Fotoğraf 244:

Fotoğraf 245:

Fotoğraf 246:

Minder Ön Yüz ve Kenar Temizleme Detay

BİLGİ FORMU			
Katalog No	**:**	18	
Fotoğraf No	**:**	247-251	
İncelenme Tarihi	**:**	22.10.2022 Cumartesi	
Bulunduğu Yer	**:**	Poyralı Kültür Evi	
Bulunduğu Yere Geliş Tarihi	**:**	2008-2010	
Bulunduğu Yere Geliş Biçimi/Şekli:		Bağış	
Tarihlendirme/Dokunduğu Yıl	**:**	Bilinmiyor	
Onarım Durumu	**:**	Onarım Görmemiş	
Dokumanın Sahibi	**:**	Bilinmiyor	
Dokuyucunun Adı	**:**	Bilinmiyor	
Dokumanın Türü/ Kullanım Amacı:		Minder	
Kullanılan Araç Gereçler	**:**	Tezgâh, Krosna (Çözgü ve Sargı Levendi), Ayak, Gücü, Tefe, Tarak, Makaralar, Çımbar, Mekik, Masura, Yan Sopa, Gergi Sopaları, Makas, Pamuk ve Yün İp	
Kullanılan Teknikler	**:**	**Zeminde :**	Bezayağı
		Desende :	-
		Kenar Temizleme:	Tığ Oyası
İplik Türü ve Özelliği	**:**	**Çözgü :**	Pamuk
		Atkı :	Yün
		Desen :	-
		Kenar Temizleme:	Yün
İplik Boyama Yöntemi	**:**	**Pamuk :**	Kök Boya
		Yün :	Kök Boya
		Orlon :	-
Kullanılan Renkler	**:**	**Çözgü :**	Kırmızı
		Atkı :	Kırmızı ve Turuncu
		Desen :	-
		Kenar Temizleme:	Lacivert
Boyutları	**:**	**En :**	106 cm
		Boy :	132 cm
		Püskül :	**Baş :** -
			Ayak : -
		Kalınlık :	2 cm
Kullanılan Motifler	**:**	Motif kullanılmamıştır fakat atkı iplerinde renkler kullanılarak şeritler ve kareler oluşturulmuştur.	
Kompozisyon/Değerlendirme	**:**	Poyralı Kültür Evi'ne bağış yolu ile gelen dokuma minderin sahibi ve dokunduğu yıl bilinmiyor. Tarihlendirme olarak değerlendirildiğinde yeni üretim değil eski tarihli bir üretim olduğu düşünülmüştür.	

	Bezayağı dokuma tekniği kullanılarak üretilmiştir. Çözgüde pamuk, atkı ve kenar temizleme de ise kök boyalarla renklendirilen yün ip kullanımı görülmüştür. Çözgüde siyah; atkıda kırmızı ve turuncu, kenar temizlemede ise lacivert renkleri kullanılmıştır. Dokumanın eni 106 cm boyu 66 cm olarak iki parça halinde toplamda 132 cm ve kalınlığı 2 cm ölçülerinde üretilmiştir. Motif kullanılmamıştır. Kompozisyon olarak değerlendirildiğinde ise desensiz olarak üretilen dokumanın tüm yüzeyini kaplayacak şekilde sıralı bir biçimde renkler kullanılarak şeritler yerleştirilerek kare formlar oluşturulmuştur. Ayrıca renk uyumlarına da özen gösterilmiştir. Dokuma minderin arka yüzü incelendiğinde ise ön yüz ile aynı olduğu görülmüştür. Dokuma minderin ön ve arka yüzünde deformasyonlar mevcut olup herhangi bir onarım görmemiştir.

Fotoğraf 247: Minder Ön Yüz

Fotoğraf 248: Minder Ön Yüz

Fotoğraf 249: **Fotoğraf 250:** **Fotoğraf 251:**

Minder Ön Yüz ve Kenar Temizleme Detay

BİLGİ FORMU			
Katalog No	**:**	19	
Fotoğraf No	**:**	252-256	
İncelenme Tarihi	**:**	22.10.2022 Cumartesi	
Bulunduğu Yer	**:**	Poyralı Kültür Evi	
Bulunduğu Yere Geliş Tarihi	**:**	2008-2010	
Bulunduğu Yere Geliş Biçimi/Şekli:		Bağış	
Tarihlendirme/Dokunduğu Yıl	**:**	Bilinmiyor	
Onarım Durumu	**:**	Onarım Görmemiş	
Dokumanın Sahibi	**:**	Bilinmiyor	
Dokuyucunun Adı	**:**	Bilinmiyor	
Dokumanın Türü/ Kullanım Amacı:		Minder	
Kullanılan Araç Gereçler	**:**	Tezgâh, Krosna (Çözgü ve Sargı Levendi), Ayak, Gücü, Tefe, Tarak, Makaralar, Çımbar, Mekik, Masura, Yan Sopa, Gergi Sopaları, Makas, Pamuk ve Yün İp	
Kullanılan Teknikler	**:**	**Zeminde :**	Bezayağı
		Desende :	-
		Kenar Temizleme:	Tığ Oyası
İplik Türü ve Özelliği	**:**	**Çözgü :**	Pamuk
		Atkı :	Yün
		Desen :	-
		Kenar Temizleme:	Orlon
İplik Boyama Yöntemi	**:**	**Pamuk :**	Kök Boya
		Yün :	Kök Boya
		Orlon :	Sentetik
Kullanılan Renkler	**:**	**Çözgü :**	Siyah
		Atkı :	Siyah, Sarı ve Bordo
		Desen :	-
		Kenar Temizleme:	Sarı
Boyutları	**:**	**En :**	60 cm
		Boy :	80 cm
		Püskül :	**Baş :** -
			Ayak : -
		Kalınlık :	2 cm
Kullanılan Motifler	**:**	Motif kullanılmamıştır fakat atkı iplerinde renkler kullanılarak şeritler ve kareler oluşturulmuştur.	
Kompozisyon/Değerlendirme	**:**	Poyralı Kültür Evi'ne bağış yolu ile gelen dokuma minderin sahibi ve dokunduğu yıl bilinmiyor. Tarihlendirme olarak değerlendirildiğinde yeni üretim değil eski tarihli bir üretim olduğu düşünülmüştür.	

	Bezayağı dokuma tekniği kullanılarak üretilmiştir. Çözgüde pamuk, atkıda yün, kenar temizleme de ise orlon, ip türleri kullanılmıştır. İpliklerin renklendirilmesinde kök ve sentetik boyalar tercih edilmiştir. Çözgüde siyah; atkıda siyah, sarı ve bordo, kenar temizlemede ise sarı renkleri kullanılmıştır. Dokumanın eni 60 cm boyu 80 cm ve kalınlığı 2 cm ölçülerinde üretilmiştir. Motif kullanılmamıştır. Kompozisyon olarak değerlendirildiğinde ise desensiz olarak üretilen dokumanın tüm yüzeyini kaplayacak şekilde sıralı bir biçimde renkler kullanılarak şeritler yerleştirilerek kare formlar oluşturulmuştur. Ayrıca renk uyumlarına da özen gösterilmiştir. Dokuma minderin arka yüzü incelendiğinde ise desensiz olarak, siyah pamuk iple üretilen düz bir kumaş ile astarlandığı görülmektedir.

Fotoğraf 252: Minder Ön Yüz

Fotoğraf 253: Minder Arka Yüz

Fotoğraf 254:

Fotoğraf 255:

Fotoğraf 256:

Minder Ön ve Arka Yüz Orta Kısım Detay

3.5. Yastıklar

BİLGİ FORMU			
Katalog No	**:**	20	
Fotoğraf No	**:**	257-263	
İncelenme Tarihi	**:**	22.10.2022 Cumartesi	
Bulunduğu Yer	**:**	Poyralı Kültür Evi	
Bulunduğu Yere Geliş Tarihi	**:**	2008-2010	
Bulunduğu Yere Geliş Biçimi/Şekli:		Bağış	
Tarihlendirme/Dokunduğu Yıl	**:**	1930	
Onarım Durumu	**:**	Onarım Görmemiş	
Dokumanın Sahibi	**:**	Fatma İnan	
Dokuyucunun Adı	**:**	Bilinmiyor	
Dokumanın Türü/ Kullanım Amacı:		Yastık	
Kullanılan Araç Gereçler	**:**	Tezgâh, Krosna (Çözgü ve Sargı Levendi), Ayak, Gücü, Tefe, Tarak, Makaralar, Çımbar, Mekik, Masura, Yan Sopa, Gergi Sopaları, Makas, Pamuk ve Yün İp	
Kullanılan Teknikler	**:**	**Zeminde :**	Bezayağı
		Desende :	Cicim
		Kenar Temizleme:	-
İplik Türü ve Özelliği	**:**	**Çözgü :**	Yün
		Atkı :	Yün
		Desen :	Yün
		Kenar Temizleme:	-
İplik Boyama Yöntemi	**:**	**Pamuk :**	-
		Yün :	Kök Boya
		Orlon :	-
Kullanılan Renkler	**:**	**Çözgü :**	Siyah
		Atkı :	Siyah, Sarı ve Kırmızı
		Desen :	Lacivert, Sarı, Kırmızı, Yeşil ve Krem
		Kenar Temizleme:	-
Boyutları	**:**	**En :**	42 cm
		Boy :	99 cm
		Püskül :	**Baş :** -
			Ayak : -
		Kalınlık :	5 cm
Kullanılan Motifler	**:**	İsimleri bilinmeyen motifler olmakla birlikte, meşe dalı, muska (nazarlık), göz ve sıçandişi isimleri bilinen motiflerdir.	
Kompozisyon/Değerlendirme	**:**	Poyralı Kültür Evi'ne bağış yolu ile gelen dokuma yastığın sahibi Fatma İnan olarak	

	belirtilmiş ve 1930 yılında dokunduğu bilgisi paylaşılmıştır. Bezayağı ve cicim dokuma teknikleri birlikte kullanılarak üretilmiştir. Çözgü, atkı ve desende kök boyalarla renklendirilen yün ip kullanımı görülmüştür. Çözgüde siyah; atkıda Siyah, sarı ve kırmızı, desende ise lacivert, sarı, kırmızı, yeşil ve krem renkleri kullanılmıştır. Dokumanın eni 42 cm, boyu 97 cm ve kalınlığı 5 mm ölçülerinde üretilmiştir. Motifleri incelendiğinde isimleri bilinmeyen motifler olmakla birlikte meşe dalı, muska (nazarlık), göz ve sıçandişi motifleri tercih edilmiştir. Kompozisyon olarak değerlendirildiğinde yastığın tüm yüzeyini kaplayacak şekilde isimleri bilinen, meşe dalı, muska (nazarlık), göz ve sıçandişi motifleri sıralı bir biçimde serpme olarak yerleştirilirken, renk uyumlarına da özen gösterilmiştir.

Fotoğraf 257: Yastık Ön Yüz

Fotoğraf 258:

Fotoğraf 259:

Yastık Ön Yüz Orta Kısım Detay

Fotoğraf 260:

Fotoğraf 261:

Fotoğraf 262:

Yastık Muska (Nazarlık), Göz ve Meşe Dalı Motifleri

Fotoğraf 263: Yastık Sıçandişi Motifi

BİLGİ FORMU			
Katalog No	**:**	21	
Fotoğraf No	**:**	264-273	
İncelenme Tarihi	**:**	15.10.2022 Cumartesi	
Bulunduğu Yer	**:**	Poyralı Kültür Evi	
Bulunduğu Yere Geliş Tarihi	**:**	2018	
Bulunduğu Yere Geliş Biçimi/Şekli:		Bağış	
Tarihlendirme/Dokunduğu Yıl	**:**	Bilinmiyor	
Onarım Durumu	**:**	Onarım Görmemiş	
Dokumanın Sahibi	**:**	Bilinmiyor	
Dokuyucunun Adı	**:**	Bilinmiyor	
Dokumanın Türü/ Kullanım Amacı:		Yastık	
Kullanılan Araç Gereçler	**:**	Tezgâh, Krosna (Çözgü ve Sargı Levendi), Ayak, Gücü, Tefe, Tarak, Makaralar, Çımbar, Mekik, Masura, Yan Sopa, Gergi Sopaları, Makas, Pamuk ve Yün İp	
Kullanılan Teknikler	**:**	**Zeminde :**	Bezayağı
		Desende :	Cicim
		Kenar Temizleme:	-
İplik Türü ve Özelliği	**:**	**Çözgü :**	Yün
		Atkı :	Yün
		Desen :	Yün
		Kenar Temizleme:	-
İplik Boyama Yöntemi	**:**	**Pamuk :**	-
		Yün :	Kök Boya
		Orlon :	-
Kullanılan Renkler	**:**	**Çözgü :**	Siyah
		Atkı :	Siyah, Krem ve Kırmızı
		Desen :	Krem, Kırmızı, Mor ve Sarı
		Kenar Temizleme:	-
Boyutları	**:**	**En :**	38 cm
		Boy :	96 cm
		Püskül :	**Baş :** -
			Ayak : -
		Kalınlık :	10 cm
Kullanılan Motifler	**:**	İsimleri bilinmeyen motifler olmakla birlikte, hayat ağacı, suyolu, muska (nazarlık), döşeme suyu (döşeme suyolu) ve tahta kaldırma isimleri bilinen motiflerdir.	
Kompozisyon/Değerlendirme	**:**	Poyralı Kültür Evi'ne bağış yolu ile gelen dokuma yastığın sahibi ve dokunduğu yıl bilinmiyor.	

	Tarihlendirme olarak değerlendirildiğinde yeni üretim değil eski tarihli bir üretim olduğu düşünülmüştür. Bezayağı ve cicim dokuma teknikleri birlikte kullanılmıştır. Çözgü, atkı ve desende kök boyalarla renklendirilen yün ip kullanımı görülmüştür. Çözgüde siyah; atkıda siyah, krem ve kırmızı, desende ise krem, kırmızı, mor ve sarı renkleri kullanılmıştır. Dokumanın eni 38 cm, boyu 96 cm ve kalınlığı 10 cm ölçülerinde üretilmiştir. Motifleri incelendiğinde isimleri bilinmeyen motifler olmakla birlikte hayat ağacı, suyolu, muska (nazarlık), döşeme suyu (döşeme suyolu) ve tahta kaldırma motifleri tercih edilmiştir. Kompozisyon olarak değerlendirildiğinde yastığın tüm yüzeyini kaplayacak şekilde isimleri bilinen, hayat ağacı, suyolu, muska (nazarlık), döşeme suyu (döşeme suyolu) ve tahta kaldırma motifleri sıralı bir biçimde serpme olarak yerleştirilirken, renk uyumlarına da özen gösterilmiştir. Dokuma yastığın arka yüzü incelendiğimde ise desensiz olarak üretilen dokumanın krem zemin üzerine siyah, beyaz ve mor renklerinden oluşan şeritler yerleştirilmiştir. Zamanla kullanımdan kaynaklı deformasyonlar olup belli bir bölümüne yama yapıldığı da gözlemlenmiştir.

Fotoğraf 264: Yastık Ön Yüz

Fotoğraf 265: Yastık Arka Yüz

Fotoğraf 266:

Fotoğraf 267:

Yastık Ön ve Arka Yüz Orta Kısım Detay

Fotoğraf 268: **Fotoğraf 269:** **Fotoğraf 270:**

Yastık Hayat Ağacı, Tarak ve Muska (Nazarlık) Motifleri

Fotoğraf 271: Yastık Muska (Nazarlık) Motifi

Fotoğraf 272: Yastık Tahta Kaldırma Motifi

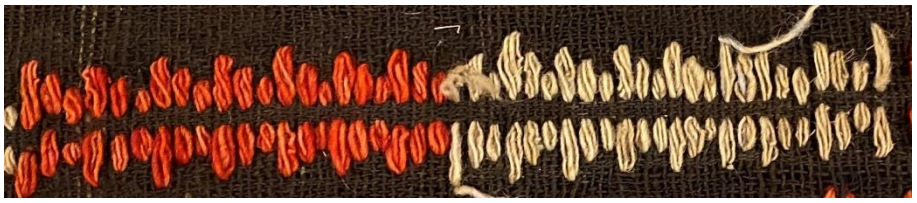

Fotoğraf 273: Yastık Döşeme Suyu (Döşeme Suyolu) Motifi

BİLGİ FORMU			
Katalog No	**:**	22	
Fotoğraf No	**:**	274-280	
İncelenme Tarihi	**:**	15.10.2022 Cumartesi	
Bulunduğu Yer	**:**	Poyralı Kültür Evi	
Bulunduğu Yere Geliş Tarihi	**:**	2018	
Bulunduğu Yere Geliş Biçimi/Şekli:		Bağış	
Tarihlendirme/Dokunduğu Yıl	**:**	Bilinmiyor	
Onarım Durumu	**:**	Onarım Görmemiş	
Dokumanın Sahibi	**:**	Bilinmiyor	
Dokuyucunun Adı	**:**	Bilinmiyor	
Dokumanın Türü/ Kullanım Amacı:		Yastık	
Kullanılan Araç Gereçler	**:**	Tezgâh, Krosna (Çözgü ve Sargı Levendi), Ayak, Gücü, Tefe, Tarak, Makaralar, Çımbar, Mekik, Masura, Yan Sopa, Gergi Sopaları, Makas, Pamuk ve Yün İp	
Kullanılan Teknikler	**:**	**Zeminde :**	Bezayağı
		Desende :	Cicim
		Kenar Temizleme:	Tığ Oyası
İplik Türü ve Özelliği	**:**	**Çözgü :**	Yün
		Atkı :	Yün
		Desen :	Yün
		Kenar Temizleme:	Yün
İplik Boyama Yöntemi	**:**	**Pamuk :**	-
		Yün :	Kök Boya
		Orlon :	-
Kullanılan Renkler	**:**	**Çözgü :**	Siyah
		Atkı :	Siyah, Krem ve Kırmızı
		Desen :	Krem, Kırmızı, Mor ve Sarı
		Kenar Temizleme:	Krem, Kırmızı ve Sarı
Boyutları	**:**	**En :**	40 cm
		Boy :	95 cm
		Püskül :	**Baş :** -
			Ayak : -
		Kalınlık :	10 cm
Kullanılan Motifler	**:**	İsimleri bilinmeyen motifler olmakla birlikte, yonca (yonca yaprağı), saçbağı (kelebek) ve tahta kaldırma isimleri bilinen motiflerdir.	
Kompozisyon/Değerlendirme	**:**	Poyralı Kültür Evi'ne bağış yolu ile gelen dokuma yastığın sahibi ve dokunduğu yıl bilinmiyor.	

	Tarihlendirme olarak değerlendirildiğinde yeni üretim değil eski tarihli bir üretim olduğu düşünülmüştür. Bezayağı ve cicim dokuma teknikleri birlikte kullanılmıştır. Çözgü, atkı, desen ve kenar temizlemede kök boyalarla renklendirilen yün ip kullanımı görülmüştür. Çözgüde siyah; atkıda siyah, krem ve kırmızı, desen krem, kırmızı, mor ve sarı, kenar temizlemede ise krem, kırmızı ve sarı renkleri kullanılmıştır. Dokumanın eni 40 cm, boyu 95 cm ve kalınlığı 10 cm ölçülerinde üretilmiştir. Motifleri incelendiğinde isimleri bilinmeyen motifler olmakla birlikte yonca yaprağı, kelebek ve tahta kaldırma motifleri tercih edilmiştir. Kompozisyon olarak değerlendirildiğinde yastığın tüm yüzeyini kaplayacak şekilde isimleri bilinen, yonca (yonca yaprağı), saçbağı (kelebek) ve tahta kaldırma motifleri sıralı bir biçimde serpme olarak yerleştirilirken, renk uyumlarına da özen gösterilmiştir. Dokuma yastığın arka yüzü incelendiğimde ise desensiz olarak üretilen dokumanın krem zemin üzerine siyah, krem, bordo ve kahve renklerinden oluşan şeritler yerleştirilmiştir. Zamanla kullanımdan kaynaklı deformasyonlar olup belli bir bölümüne farklı kumaşlar ile yama yapıldığı da gözlemlenmiştir.

Fotoğraf 274: Yastık Ön Yüz

Fotoğraf 275: Yastık Arka Yüz

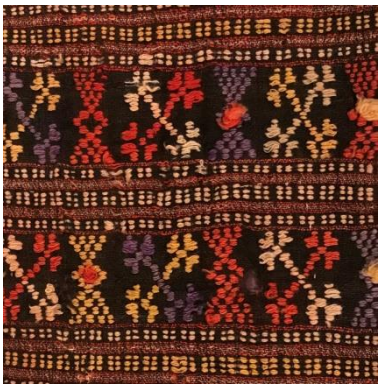

Fotoğraf 276:

Fotoğraf 277:

Yastık Ön ve Arka Yüz Orta Kısım Detay

Fotoğraf 278: **Fotoğraf 279:**

Yastık Saçbağı (Kelebek) ve Yonca (Yonca Yaprağı) Motifleri

Fotoğraf 280: Yastık Tahta Kaldırma Motifi

BİLGİ FORMU			
Katalog No	**:**	23	
Fotoğraf No	**:**	281-288	
İncelenme Tarihi	**:**	15.10.2022 Cumartesi	
Bulunduğu Yer	**:**	Poyralı Kültür Evi	
Bulunduğu Yere Geliş Tarihi	**:**	2018	
Bulunduğu Yere Geliş Biçimi/Şekli:		Bağış	
Tarihlendirme/Dokunduğu Yıl	**:**	Bilinmiyor	
Onarım Durumu	**:**	Onarım Görmemiş	
Dokumanın Sahibi	**:**	Bilinmiyor	
Dokuyucunun Adı	**:**	Bilinmiyor	
Dokumanın Türü/ Kullanım Amacı:		Yastık	
Kullanılan Araç Gereçler	**:**	Tezgâh, Krosna (Çözgü ve Sargı Levendi), Ayak, Gücü, Tefe, Tarak, Makaralar, Çımbar, Mekik, Masura, Yan Sopa, Gergi Sopaları, Makas, Pamuk ve Yün İp	
Kullanılan Teknikler	**:**	**Zeminde :**	Bezayağı
		Desende :	Cicim
		Kenar Temizleme:	Tığ Oyası
İplik Türü ve Özelliği	**:**	**Çözgü :**	Yün
		Atkı :	Yün
		Desen :	Yün
		Kenar Temizleme:	Yün
İplik Boyama Yöntemi	**:**	**Pamuk :**	-
		Yün :	Kök Boya
		Orlon :	-
Kullanılan Renkler	**:**	**Çözgü :**	Siyah
		Atkı :	Siyah, Krem ve Kırmızı
		Desen :	Krem, Kırmızı, Mor ve Sarı
		Kenar Temizleme:	Pembe
Boyutları	**:**	**En :**	39 cm
		Boy :	96 cm
		Püskül :	**Baş :** -
			Ayak : -
		Kalınlık :	8 cm
Kullanılan Motifler	**:**	İsimleri bilinmeyen motifler olmakla birlikte, yonca (yonca yaprağı), muska (nazarlık) ve tahta kaldırma isimleri bilinen motiflerdir.	
Kompozisyon/Değerlendirme	**:**	Poyralı Kültür Evi'ne bağış yolu ile gelen dokuma yastığın sahibi ve dokunduğu yıl bilinmiyor.	

	Tarihlendirme olarak değerlendirildiğinde yeni üretim değil eski tarihli bir üretim olduğu düşünülmüştür. Bezayağı ve cicim dokuma teknikleri birlikte kullanılmıştır. Çözgü, atkı, desen ve kenar temizlemede kök boyalarla renklendirilen yün ip kullanımı görülmüştür. Çözgüde siyah; atkıda siyah, krem ve kırmızı, desen krem, kırmızı, mor ve sarı, kenar temizlemede ise pembe renkleri kullanılmıştır. Dokumanın eni 39 cm, boyu 96 cm ve kalınlığı 8 cm ölçülerinde üretilmiştir. Motifleri incelendiğinde isimleri bilinmeyen motifler olmakla birlikte yonca (yonca yaprağı), muska (nazarlık) ve tahta kaldırma motifleri tercih edilmiştir. Kompozisyon olarak değerlendirildiğinde yastığın tüm yüzeyini kaplayacak şekilde isimleri bilinen, yonca (yonca yaprağı), muska (nazarlık) ve tahta kaldırma motifleri sıralı bir biçimde serpme olarak yerleştirilirken, renk uyumlarına da özen gösterilmiştir. Dokuma yastığın arka yüzü incelendiğimde ise desensiz olarak üretilen dokumanın krem zemin üzerine siyah, krem ve bordo renklerinden oluşan şeritler yerleştirilmiştir. Zamanla kullanımdan kaynaklı deformasyonlar olup belli bir bölümüne farklı kumaşlar ile yama yapıldığı da gözlemlenmiştir.

Fotoğraf 281: Yastık Ön Yüz

Fotoğraf 282: Yastık Arka Yüz

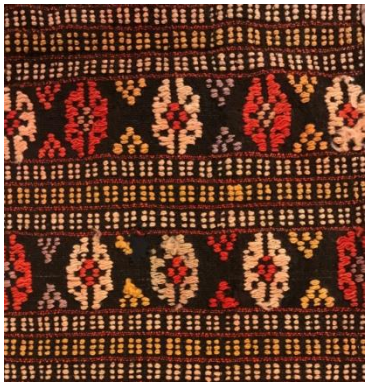

Fotoğraf 283:

Fotoğraf 284:

Yastık Ön ve Arka Yüz Orta Kısım Detay

Fotoğraf 285: **Fotoğraf 286:**

Yastık Yonca (Yonca Yaprağı) ve Muska (Nazarlık) Motifleri

Fotoğraf 287: Yastık Muska (Nazarlık) Motifi

Fotoğraf 288: Yastık Tahta Kaldırma Motifi

3.6. Yorganlar

BİLGİ FORMU			
Katalog No	**:**	24	
Fotoğraf No	**:**	289-296	
İncelenme Tarihi	**:**	22.10.2022 Cumartesi	
Bulunduğu Yer	**:**	Poyralı Kültür Evi	
Bulunduğu Yere Geliş Tarihi	**:**	2008-2010	
Bulunduğu Yere Geliş Biçimi/Şekli:		Bağış	
Tarihlendirme/Dokunduğu Yıl	**:**	1980	
Onarım Durumu	**:**	Onarım Görmemiş	
Dokumanın Sahibi	**:**	Selime Çetin	
Dokuyucunun Adı	**:**	Bilinmiyor	
Dokumanın Türü/ Kullanım Amacı:		Bebek Yoranı	
Kullanılan Araç Gereçler	**:**	Tezgâh, Krosna (Çözgü ve Sargı Levendi), Ayak, Gücü, Tefe, Tarak, Makaralar, Çımbar, Mekik, Masura, Yan Sopa, Gergi Sopaları, Makas, Pamuk ve Yün İp	
Kullanılan Teknikler	**:**	**Zeminde :**	Bezayağı
		Desende :	Cicim
		Kenar Temizleme:	-
İplik Türü ve Özelliği	**:**	**Çözgü :**	Pamuk
		Atkı :	Yün
		Desen :	Yün
		Kenar Temizleme:	-
İplik Boyama Yöntemi	**:**	**Pamuk :**	Kök Boya
		Yün :	Kök Boya
		Orlon :	-
Kullanılan Renkler	**:**	**Çözgü :**	Siyah
		Atkı :	Siyah, Yeşil, Turuncu, Mor, Kırmızı ve Krem
		Desen :	Krem ve Turuncu
		Kenar Temizleme:	-
Boyutları	**:**	**En :**	72 cm
		Boy :	82 cm
		Püskül :	**Baş :** -
			Ayak : -
		Kalınlık :	1 cm
Kullanılan Motifler	**:**	Tahta Kaldırma	
Kompozisyon/Değerlendirme	**:**	Poyralı Kültür Evi'ne bağış yolu ile gelen dokuma bebek yorganının sahibi Selime Çetin olarak belirtilmiş ve 1980 yılında dokunduğu bilgisi paylaşılmıştır.	

	Bezayağı ve cicim dokuma teknikleri birlikte kullanılmıştır. Çözgüde pamuk, atkı ve desende ise kök boyalarla renklendirilen yün ip kullanımı görülmüştür. Çözgüde siyah; atkıda siyah, yeşil, turuncu, mor, kırmızı ve krem, desende ise krem ve turuncu renkleri kullanılmıştır. Dokumanın eni 72 cm boyu 82 cm ve kalınlığı 1 cm ölçülerinde üretilmiştir. Tahta kaldırma motifi tercih edilmiştir. Kompozisyon olarak değerlendirildiğinde ise bebek yorganının tüm yüzeyinde tahta kaldırma motifi ve sıralı bir biçimde renkler kullanılarak şeritler yerleştirilirken, renk uyumlarına da özen gösterilmiştir. Dokuma bebek yorganının arka yüzü incelendiğinde ise desensiz olarak, beyaz pamuk iple üretilen düz bir kumaş ile astarlandığı görülmüştür.

Fotoğraf 289: Bebek Yorganı Ön Yüz

Fotoğraf 290: Bebek Yorganı Arka Yüz

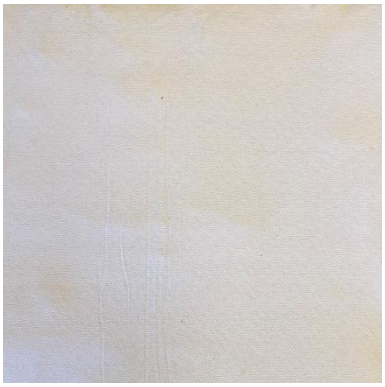

Fotoğraf 291: **Fotoğraf 292:**

Bebek Yorganı Ön ve Arka Yüz Orta Kısım Detay

Fotoğraf 293: **Fotoğraf 294:**

Bebek Yorganı Ön Yüz Orta Kısım Detay

Fotoğraf 295: Bebek Yorganı Tahta Kaldırma Motifi

Fotoğraf 296: Bebek Yorganı Tahta Kaldırma Motifi

BİLGİ FORMU			
Katalog No	**:**	25	
Fotoğraf No	**:**	297-305	
İncelenme Tarihi	**:**	22.10.2022 Cumartesi	
Bulunduğu Yer	**:**	Poyralı Kültür Evi	
Bulunduğu Yere Geliş Tarihi	**:**	2008-2010	
Bulunduğu Yere Geliş Biçimi/Şekli:		Bağış	
Tarihlendirme/Dokunduğu Yıl	**:**	1913	
Onarım Durumu	**:**	Onarım Görmemiş	
Dokumanın Sahibi	**:**	Ayşe Pehlivan	
Dokuyucunun Adı	**:**	Bilinmiyor	
Dokumanın Türü/ Kullanım Amacı:		Yoran	
Kullanılan Araç Gereçler	**:**	Tezgâh, Krosna (Çözgü ve Sargı Levendi), Ayak, Gücü, Tefe, Tarak, Makaralar, Çımbar, Mekik, Masura, Yan Sopa, Gergi Sopaları, Makas, Pamuk ve Yün İp	
Kullanılan Teknikler	**:**	**Zeminde :**	Bezayağı
		Desende :	Cicim
		Kenar Temizleme:	-
İplik Türü ve Özelliği	**:**	**Çözgü :**	Pamuk
		Atkı :	Yün
		Desen :	Yün
		Kenar Temizleme:	-
İplik Boyama Yöntemi	**:**	**Pamuk :**	Kök Boya
		Yün :	Kök Boya
		Orlon :	-
Kullanılan Renkler	**:**	**Çözgü :**	Siyah
		Atkı :	Lacivert, Kırmızı, Krem, Mor ve Yağ Yeşili
		Desen :	Krem ve Sarı
		Kenar Temizleme:	-
Boyutları	**:**	**En :**	178 cm
		Boy :	226 cm
		Püskül :	**Baş :** -
			Ayak : -
		Kalınlık :	6 mm
Kullanılan Motifler	**:**	Tahta Kaldırma	
Kompozisyon/Değerlendirme	**:**	Poyralı Kültür Evi'ne bağış yolu ile gelen dokuma yorganın sahibi Ayşe Pehlivan olarak belirtilmiş ve 1913 yılında dokunduğu bilgisi paylaşılmıştır. Bezayağı ve cicim dokuma teknikleri birlikte kullanılmıştır.	

	Çözgüde pamuk, atkı ve desende ise kök boyalarla renklendirilen yün ip kullanımı görülmüştür. Çözgüde siyah; atkıda lacivert, kırmızı, krem, mor ve yağ yeşili desende ise krem ve sarı renkleri kullanılmıştır. Dokumanın eni 89 cm olarak iki parça halinde toplamda 178 cm, boyu 226 cm ve kalınlığı 6 mm ölçülerinde üretilmiştir. Tahta kaldırma motifi tercih edilmiştir. Kompozisyon olarak değerlendirildiğinde ise yorganın tüm yüzeyinde tahta kaldırma motifi ve sıralı bir biçimde renkler kullanılarak şeritler yerleştirilirken, renk uyumlarına da özen gösterilmiştir. Dokuma yorganın arka yüzü incelendiğinde ise desensiz olarak, krem renk yün iple dokunan kumaş ile astarlandığı görülmüştür. Dokuma yorganın ön ve arka yüzünde deformasyonlar mevcut olup herhangi bir onarım görmemiştir.

Fotoğraf 297: Yorgan Ön Yüz

Fotoğraf 298: Yorgan Arka Yüz

Fotoğraf 299: **Fotoğraf 300:**

Yorgan Ön ve Arka Yüz Orta Kısım Detay

Fotoğraf 301:

Fotoğraf 302:

Yorgan Ön Yüz Orta ve Kenar Kısım Detay

Fotoğraf 303:

Fotoğraf 304:

Yorgan Ön Yüz Orta Kısım Detay

Fotoğraf 305: Yorgan Tahta Kaldırma Motifi

BİLGİ FORMU			
Katalog No	**:**	26	
Fotoğraf No	**:**	306-313	
İncelenme Tarihi	**:**	22.10.2022 Cumartesi	
Bulunduğu Yer	**:**	Poyralı Kültür Evi	
Bulunduğu Yere Geliş Tarihi	**:**	2008-2010	
Bulunduğu Yere Geliş Biçimi/Şekli:		Bağış	
Tarihlendirme/Dokunduğu Yıl	**:**	Bilinmiyor	
Onarım Durumu	**:**	Onarım Görmemiş	
Dokumanın Sahibi	**:**	Bilinmiyor	
Dokuyucunun Adı	**:**	Bilinmiyor	
Dokumanın Türü/ Kullanım Amacı:		Yoran	
Kullanılan Araç Gereçler	**:**	Tezgâh, Krosna (Çözgü ve Sargı Levendi), Ayak, Gücü, Tefe, Tarak, Makaralar, Çımbar, Mekik, Masura, Yan Sopa, Gergi Sopaları, Makas, Pamuk ve Yün İp	
Kullanılan Teknikler	**:**	**Zeminde :**	Bezayağı
		Desende :	Cicim
		Kenar Temizleme:	-
İplik Türü ve Özelliği	**:**	**Çözgü :**	Pamuk
		Atkı :	Yün
		Desen :	Yün
		Kenar Temizleme:	-
İplik Boyama Yöntemi	**:**	**Pamuk :**	Kök Boya
		Yün :	Kök Boya
		Orlon :	-
Kullanılan Renkler	**:**	**Çözgü :**	Siyah
		Atkı :	Siyah, Krem, Kırmızı, Turuncu, Yeşil ve Mor
		Desen :	Krem ve Turuncu
		Kenar Temizleme:	-
Boyutları	**:**	**En :**	174 cm
		Boy :	340 cm
		Püskül :	**Baş :** -
			Ayak : -
		Kalınlık :	1 cm
Kullanılan Motifler	**:**	Tahta Kaldırma	
Kompozisyon/Değerlendirme	**:**	Poyralı Kültür Evi'ne bağış yolu ile gelen dokuma yorganın sahibi ve dokunduğu yıl bilinmiyor. Tarihlendirme olarak değerlendirildiğinde yeni üretim değil eski tarihli bir üretim olduğu düşünülmüştür.	

	Bezayağı ve cicim dokuma teknikleri birlikte kullanılmıştır. Çözgüde pamuk, atkı ve desende ise kök boyalarla renklendirilen yün ip kullanımı görülmüştür. Çözgüde siyah; atkıda siyah, krem, kırmızı, turuncu, yeşil ve mor, desende ise krem ve turuncu renkleri kullanılmıştır. Dokumanın eni 87 cm olarak iki parça halinde toplamda 174 cm, boyu 340 cm ve kalınlığı 1 cm ölçülerinde üretilmiştir. Tahta kaldırma motifi tercih edilmiştir. Kompozisyon olarak değerlendirildiğinde ise yorganın tüm yüzeyinde tahta kaldırma motifi ve sıralı bir biçimde renkler kullanılarak şeritler yerleştirilirken, renk uyumlarına da özen gösterilmiştir. Dokuma yorganın arka yüzü incelendiğinde ise desensiz olarak, krem renk yün ip ile dokunan kumaş astarlandığı görülmüştür.

Fotoğraf 306: Yorgan Ön Yüz

Fotoğraf 307: Yorgan Ön Yüz

Fotoğraf 308:

Fotoğraf 309:

Yorgan Ön ve Arka Yüz Orta Kısım Detay

Fotoğraf 310:

Fotoğraf 311:

Yorgan Ön Yüz Orta Kısım Detay

Fotoğraf 312: Yorgan Tahta Kaldırma Motifi

Fotoğraf 313: Yorgan Tahta Kaldırma Motifi

3.7. Torbalar

BİLGİ FORMU			
Katalog No	**:**	27	
Fotoğraf No	**:**	314-318	
İncelenme Tarihi	**:**	15.10.2022 Cumartesi	
Bulunduğu Yer	**:**	Poyralı Kültür Evi	
Bulunduğu Yere Geliş Tarihi	**:**	2008-2010	
Bulunduğu Yere Geliş Biçimi/Şekli:		Bağış	
Tarihlendirme/Dokunduğu Yıl	**:**	1940	
Onarım Durumu	**:**	Onarım Görmemiş	
Dokumanın Sahibi	**:**	Nuriye Bahçıvan	
Dokuyucunun Adı	**:**	Bilinmiyor	
Dokumanın Türü/ Kullanım Amacı:		Okul Torbası	
Kullanılan Araç Gereçler	**:**	Tezgâh, Krosna (Çözgü ve Sargı Levendi), Ayak, Gücü, Tefe, Tarak, Makaralar, Çımbar, Mekik, Masura, Yan Sopa, Gergi Sopaları, Makas, Pamuk ve Yün İp	
Kullanılan Teknikler	**:**	**Zeminde :**	Dimi
		Desende :	Cicim
		Kenar Temizleme:	Tığ Oyası
İplik Türü ve Özelliği	**:**	**Çözgü :**	Pamuk
		Atkı :	Yün
		Desen :	Yün
		Kenar Temizleme:	Yün
İplik Boyama Yöntemi	**:**	**Pamuk :**	Kök Boya
		Yün :	Kök Boya
		Orlon :	-
Kullanılan Renkler	**:**	**Çözgü :**	Siyah
		Atkı :	Siyah, Bordo, Lacivert ve Krem
		Desen :	Lacivert, Mavi, Pembe ve Krem
		Kenar Temizleme:	Krem ve Bordo
Boyutları	**:**	**En :**	27 cm
		Boy :	27 cm
		Püskül :	**Baş :** -
			Ayak : -
		Kalınlık :	3 mm
Kullanılan Motifler	**:**	Yonca (yonca yaprağı),	
Kompozisyon/Değerlendirme	**:**	Poyralı Kültür Evi'ne bağış yolu ile gelen dokuma okul torbasının sahibi Nuriye Bahçıvan olarak belirtilmiş ve 1940 yılında dokunduğu bilgisi paylaşılmıştır.	

	Dimi ve cicim dokuma teknikleri birlikte kullanılmıştır. Çözgüde pamuk, atkı, desen ve kenar temizlemede kök boyalarla renklendirilen yün ip kullanımı görülmüştür. Çözgüde siyah; atkıda siyah, bordo, lacivert ve krem, desende lacivert, mavi, pembe ve krem, kenar temizlemede ise krem ve bordo renkleri kullanılmıştır. Dokumanın eni 27 cm, boyu 27 cm ve kalınlığı 3mm ölçülerinde üretilmiştir. Motifleri incelendiğinde yonca (yonca yaprağı), motifi tercih edilmiştir. Kompozisyon olarak değerlendirildiğinde ise okul torbasının tüm yüzeyi siyah, bordo, lacivert ve krem renklerden oluşan şeritler ile süslenmiştir. Okul torbasının yüzeyi serpme olarak yonca (yonca yaprağı), motifi ile bezenirken, renk uyumlarına da özen gösterilmiştir. Askı kısmında ise mavi ve bordo renklerinden orlon ip ile oluşturulmuş örgü yapılmıştır.

Fotoğraf 314: Okul Torbası Ön Yüz

Fotoğraf 315:

Fotoğraf 316:

Okul Torbası Ön Yüz Orta Kısım Detay

Fotoğraf 317:

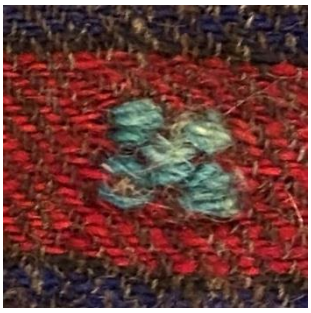

Fotoğraf 318:

Okul Torbası Yonca (Yonca Yaprağı) Motifi

BİLGİ FORMU			
Katalog No	**:**	28	
Fotoğraf No	**:**	319-323	
İncelenme Tarihi	**:**	22.10.2022 Cumartesi	
Bulunduğu Yer	**:**	Poyralı Kültür Evi	
Bulunduğu Yere Geliş Tarihi	**:**	2008-2010	
Bulunduğu Yere Geliş Biçimi/Şekli:		Bağış	
Tarihlendirme/Dokunduğu Yıl	**:**	1953	
Onarım Durumu	**:**	Onarım Görmemiş	
Dokumanın Sahibi	**:**	İbeti Nalbant	
Dokuyucunun Adı	**:**	Bilinmiyor	
Dokumanın Türü/ Kullanım Amacı:		Torba	
Kullanılan Araç Gereçler	**:**	Tezgâh, Krosna (Çözgü ve Sargı Levendi), Ayak, Gücü, Tefe, Tarak, Makaralar, Çımbar, Mekik, Masura, Yan Sopa, Gergi Sopaları, Makas, Pamuk ve Yün İp	
Kullanılan Teknikler	**:**	**Zeminde :**	Dimi
		Desende :	-
		Kenar Temizleme:	Tığ Oyası
İplik Türü ve Özelliği	**:**	**Çözgü :**	Pamuk
		Atkı :	Yün
		Desen :	-
		Kenar Temizleme:	Yün
İplik Boyama Yöntemi	**:**	**Pamuk :**	Kök Boya
		Yün :	Kök Boya
		Orlon :	-
Kullanılan Renkler	**:**	**Çözgü :**	Krem
		Atkı :	Krem, Siyah, Lacivert, Pembe, Turuncu ve Kırmızı
		Desen :	-
		Kenar Temizleme:	Yeşil, Turuncu, Pembe ve Lacivert
Boyutları	**:**	**En :**	40 cm
		Boy :	52 cm
		Püskül :	**Baş :** -
			Ayak : -
		Kalınlık :	1 cm
Kullanılan Motifler	**:**	Motif kullanılmamıştır fakat atkı iplerinde renkler kullanılarak şeritler oluşturulmuştur.	
Kompozisyon/Değerlendirme	**:**	Poyralı Kültür Evi'ne bağış yolu ile gelen dokuma torbanın sahibi İbeti Nalbant olarak belirtilmiş ve 1953 yılında dokunduğu bilgisi paylaşılmıştır.	

	Dimi dokuma tekniği kullanılarak üretilmiştir. Çözgüde pamuk, atkı ve kenar temizlemede kök boyalarla renklendirilen yün ip kullanımı görülmüştür. Çözgüde krem, atkıda krem, siyah, lacivert, pembe, turuncu ve kırmızı kenar temizlemede ise yeşil, turuncu, pembe ve lacivert renkleri kullanılmıştır. Dokumanın eni 40 cm, boyu 52 cm ve kalınlığı 1 cm ölçülerinde üretilmiştir. Motif kullanılmamıştır. Kompozisyon olarak değerlendirildiğinde ise desensiz olarak üretilen dokumanın tüm yüzeyini kaplayacak şekilde sıralı bir biçimde renkler kullanılarak şeritler yerleştirilirken, renk uyumlarına da özen gösterilmiştir. Askı kısmında ise kırmızı ve lacivert renklerinden oluşturulmuş örgü yapılmıştır.

Fotoğraf 319: Torba Ön Yüz

Fotoğraf 320:

Torba Ön Yüz Orta Kısım Detay

Fotoğraf 321:

Fotoğraf 322:

Torba Ön Yüz Orta Kısım ve Püskül Detay

Fotoğraf 323:

BİLGİ FORMU			
Katalog No	**:**	29	
Fotoğraf No	**:**	324-328	
İncelenme Tarihi	**:**	22.10.2022 Cumartesi	
Bulunduğu Yer	**:**	Poyralı Kültür Evi	
Bulunduğu Yere Geliş Tarihi	**:**	2008-2010	
Bulunduğu Yere Geliş Biçimi/Şekli:		Bağış	
Tarihlendirme/Dokunduğu Yıl	**:**	1960	
Onarım Durumu	**:**	Onarım Görmemiş	
Dokumanın Sahibi	**:**	Selime Çetin	
Dokuyucunun Adı	**:**	Bilinmiyor	
Dokumanın Türü/ Kullanım Amacı:		Torba	
Kullanılan Araç Gereçler	**:**	Tezgâh, Krosna (Çözgü ve Sargı Levendi), Ayak, Gücü, Tefe, Tarak, Makaralar, Çımbar, Mekik, Masura, Yan Sopa, Gergi Sopaları, Makas, Pamuk ve Yün İp	
Kullanılan Teknikler	**:**	**Zeminde :**	Dimi
		Desende :	-
		Kenar Temizleme:	Tığ Oyası
İplik Türü ve Özelliği	**:**	**Çözgü :**	Pamuk
		Atkı :	Yün
		Desen :	-
		Kenar Temizleme:	Yün
İplik Boyama Yöntemi	**:**	**Pamuk :**	Kök Boya
		Yün :	Kök Boya
		Orlon :	-
Kullanılan Renkler	**:**	**Çözgü :**	Krem
		Atkı :	Krem, Siyah, Bordo ve Turuncu
		Desen :	-
		Kenar Temizleme:	Mor, Bordo ve Pembe
Boyutları	**:**	**En :**	41 cm
		Boy :	54 cm
		Püskül :	**Baş :** -
			Ayak : -
		Kalınlık :	1 cm
Kullanılan Motifler	**:**	Motif kullanılmamıştır fakat atkı iplerinde renkler kullanılarak şeritler oluşturulmuştur.	
Kompozisyon/Değerlendirme	**:**	Poyralı Kültür Evi'ne bağış yolu ile gelen dokuma torbanın sahibi Selime Çetin olarak belirtilmiş ve 1960 yılında dokunduğu bilgisi paylaşılmıştır.	

	Dimi dokuma tekniği kullanılarak üretilmiştir Çözgüde pamuk, desende ve kenar temizlemede kök boyalarla renklendirilen yün ip kullanımı görülmüştür. Çözgüde krem; atkıda krem, siyah, bordo ve turuncu kenar temizlemede ise mor, bordo ve pembe renkleri kullanılmıştır. Dokumanın eni 41 cm, boyu 54 cm ve kalınlığı 1 cm ölçülerinde üretilmiştir. Motif kullanılmamıştır. Kompozisyon olarak değerlendirildiğinde ise desensiz olarak üretilen dokumanın tüm yüzeyini kaplayacak şekilde sıralı bir biçimde renkler kullanılarak şeritler yerleştirilirken, renk uyumlarına da özen gösterilmiştir. Askı kısmında ise turuncu ve bordo renklerinden oluşturulmuş örgü yapılmıştır.

Fotoğraf 324: Torba Ön Yüz

Fotoğraf 325:

Fotoğraf 326:

Torba Ön Yüz Orta Kısım Detay

Fotoğraf 327:

Fotoğraf 328:

Torba Ön Yüz Orta Kısım ve Püskül Detay

BİLGİ FORMU			
Katalog No	**:**	30	
Fotoğraf No	**:**	329-333	
İncelenme Tarihi	**:**	22.10.2022 Cumartesi	
Bulunduğu Yer	**:**	Poyralı Kültür Evi	
Bulunduğu Yere Geliş Tarihi	**:**	2008-2010	
Bulunduğu Yere Geliş Biçimi/Şekli:		Bağış	
Tarihlendirme/Dokunduğu Yıl	**:**	1962	
Onarım Durumu	**:**	Onarım Görmemiş	
Dokumanın Sahibi	**:**	Esma Davulcu	
Dokuyucunun Adı	**:**	Bilinmiyor	
Dokumanın Türü/ Kullanım Amacı:		Çiftçi Torbası	
Kullanılan Araç Gereçler	**:**	Tezgâh, Krosna (Çözgü ve Sargı Levendi), Ayak, Gücü, Tefe, Tarak, Makaralar, Çımbar, Mekik, Masura, Yan Sopa, Gergi Sopaları, Makas, Pamuk ve Yün İp	
Kullanılan Teknikler	**:**	**Zeminde :**	Dimi
		Desende :	-
		Kenar Temizleme:	Tığ Oyası
İplik Türü ve Özelliği	**:**	**Çözgü :**	Pamuk
		Atkı :	Orlon
		Desen :	-
		Kenar Temizleme:	Pamuk ve Orlon
İplik Boyama Yöntemi	**:**	**Pamuk :**	Kök Boya
		Yün :	-
		Orlon :	Sentetik
Kullanılan Renkler	**:**	**Çözgü :**	Krem
		Atkı :	Mor, Lila, Yeşil, Sarı ve Turuncu
		Desen :	-
		Kenar Temizleme:	Turuncu, Lila, Yeşil, Siyah ve Pembe
Boyutları	**:**	**En :**	35 cm
		Boy :	35 cm
		Püskül :	**Baş :** -
			Ayak : -
		Kalınlık :	1 cm
Kullanılan Motifler	**:**	Motif kullanılmamıştır fakat atkı iplerinde renkler kullanılarak şeritler oluşturulmuştur.	
Kompozisyon/Değerlendirme	**:**	Poyralı Kültür Evi'ne bağış yolu ile gelen dokuma torbanın sahibi Esma Davulcu olarak belirtilmiş ve 1962 yılında dokunduğu bilgisi paylaşılmıştır.	

	Dimi dokuma tekniği kullanılarak üretilmiştir. Çözgüde pamuk, atkıda orlon, kenar temizlemede ise pamuk ve orlon ip türleri kullanılmıştır. İpliklerin renklendirilmesinde kök ve sentetik boyalar tercih edilmiştir. Çözgüde krem; atkıda mor, lila, yeşil, sarı ve turuncu kenar temizlemede ise turuncu, lila, yeşil, siyah ve pembe renkleri kullanılmıştır. Dokumanın eni 35 cm, boyu 35 cm ve kalınlığı 1 cm ölçülerinde üretilmiştir. Motif kullanılmamıştır. Kompozisyon olarak değerlendirildiğinde ise desensiz olarak üretilen dokumanın tüm yüzeyini kaplayacak şekilde sıralı bir biçimde renkler kullanılarak şeritler yerleştirilirken, renk uyumlarına da özen gösterilmiştir. Askı kısmında ise mavi, gri, sarı ve siyah renklerinden oluşturulmuş örgü yapılmıştır.

Fotoğraf 329: Çiftçi Torbası Ön Yüz

Fotoğraf 330:

Fotoğraf 331:

Çiftçi Torbası Ön Yüz Orta Kısım Detay

Fotoğraf 332:

Fotoğraf 333:

Çiftçi Torbası Ön Yüz Orta Kısım ve Püskül Detay

BİLGİ FORMU			
Katalog No	**:**	31	
Fotoğraf No	**:**	334-338	
İncelenme Tarihi	**:**	22.10.2022 Cumartesi	
Bulunduğu Yer	**:**	Poyralı Kültür Evi	
Bulunduğu Yere Geliş Tarihi	**:**	2008-2010	
Bulunduğu Yere Geliş Biçimi/Şekli:		Bağış	
Tarihlendirme/Dokunduğu Yıl	**:**	1966	
Onarım Durumu	**:**	Onarım Görmemiş	
Dokumanın Sahibi	**:**	Fatma Çoban	
Dokuyucunun Adı	**:**	Bilinmiyor	
Dokumanın Türü/ Kullanım Amacı:		Çocuk Torbası	
Kullanılan Araç Gereçler	**:**	Tezgâh, Krosna (Çözgü ve Sargı Levendi), Ayak, Gücü, Tefe, Tarak, Makaralar, Çımbar, Mekik, Masura, Yan Sopa, Gergi Sopaları, Makas, Pamuk ve Yün İp	
Kullanılan Teknikler	**:**	**Zeminde :**	Dimi
		Desende :	-
		Kenar Temizleme:	Tığ Oyası
İplik Türü ve Özelliği	**:**	**Çözgü :**	Yün
		Atkı :	Yün
		Desen :	-
		Kenar Temizleme:	Yün
İplik Boyama Yöntemi	**:**	**Pamuk :**	Kök Boya
		Yün :	Kök Boya
		Orlon :	-
Kullanılan Renkler	**:**	**Çözgü :**	Krem
		Atkı :	Krem, Kahverengi ve Kırmızı
		Desen :	-
		Kenar Temizleme:	Pembe ve Gri
Boyutları	**:**	**En :**	21 cm
		Boy :	24 cm
		Püskül :	**Baş :** -
			Ayak : -
		Kalınlık :	1 cm
Kullanılan Motifler	**:**	Motif kullanılmamıştır fakat atkı iplerinde renkler kullanılarak şeritler oluşturulmuştur.	
Kompozisyon/Değerlendirme	**:**	Poyralı Kültür Evi'ne bağış yolu ile gelen dokuma torbanın sahibi Fatma Çoban olarak belirtilmiş ve 1966 yılında dokunduğu bilgisi paylaşılmıştır. Dimi dokuma tekniği kullanılarak üretilmiştir.	

	Çözgü, atkı ve kenar temizlemede kök boyalarla renklendirilen yün ip kullanımı görülmüştür. Çözgüde krem; atkıda, krem, kahverengi ve kırmızı kenar temizlemede ise pembe ve gri renkleri kullanılmıştır. Dokumanın eni 21 cm, boyu 24 cm ve kalınlığı 1 cm ölçülerinde üretilmiştir. Motif kullanılmamıştır. Kompozisyon olarak değerlendirildiğinde ise desensiz olarak üretilen dokumanın tüm yüzeyini kaplayacak şekilde sıralı bir biçimde renkler kullanılarak şeritler yerleştirilirken, renk uyumlarına da özen gösterilmiştir. Askı kısmında ise pembe ve gri renklerinden oluşturulmuş örgü yapılmıştır.

Fotoğraf 334: Çocuk Torbası Ön Yüz

Fotoğraf 335:

Fotoğraf 336:

Çocuk Torbası Ön Yüz Orta Kısım Detay

Fotoğraf 337:

Fotoğraf 338:

Çocuk Torbası Ön Yüz Orta Kısım ve Püskül Detay

BİLGİ FORMU			
Katalog No	**:**	32	
Fotoğraf No	**:**	339-343	
İncelenme Tarihi	**:**	22.10.2022 Cumartesi	
Bulunduğu Yer	**:**	Poyralı Kültür Evi	
Bulunduğu Yere Geliş Tarihi	**:**	2008-2010	
Bulunduğu Yere Geliş Biçimi/Şekli:		Bağış	
Tarihlendirme/Dokunduğu Yıl	**:**	Bilinmiyor	
Onarım Durumu	**:**	Onarım Görmemiş	
Dokumanın Sahibi	**:**	Ayşegül Çakır	
Dokuyucunun Adı	**:**	Bilinmiyor	
Dokumanın Türü/ Kullanım Amacı:		Torba	
Kullanılan Araç Gereçler	**:**	Tezgâh, Krosna (Çözgü ve Sargı Levendi), Ayak, Gücü, Tefe, Tarak, Makaralar, Çımbar, Mekik, Masura, Yan Sopa, Gergi Sopaları, Makas, Pamuk ve Yün İp	
Kullanılan Teknikler	**:**	**Zeminde :**	Dimi
		Desende :	-
		Kenar Temizleme:	Tığ Oyası
İplik Türü ve Özelliği	**:**	**Çözgü :**	Pamuk
		Atkı :	Yün
		Desen :	-
		Kenar Temizleme:	Yün
İplik Boyama Yöntemi	**:**	**Pamuk :**	Kök Boya
		Yün :	Kök Boya
		Orlon :	-
Kullanılan Renkler	**:**	**Çözgü :**	Beyaz
		Atkı :	Beyaz, Siyah, Pembe, Mavi ve Turuncu
		Desen :	-
		Kenar Temizleme:	Yeşil, Bordo ve Lacivert
Boyutları	**:**	**En :**	41 cm
		Boy :	56 cm
		Püskül :	**Baş :** -
			Ayak : -
		Kalınlık :	1 cm
Kullanılan Motifler	**:**	Motif kullanılmamıştır fakat atkı iplerinde renkler kullanılarak şeritler oluşturulmuştur.	
Kompozisyon/Değerlendirme	**:**	Poyralı Kültür Evi'ne bağış yolu ile gelen dokuma torbanın sahibi Ayşegül Çakır olarak belirtilmiştir. Fakat dokunduğu yıl bilinmiyor.	

	Tarihlendirme olarak değerlendirildiğinde yeni üretim değil eski tarihli bir üretim olduğu düşünülmüştür. Dimi dokuma tekniği kullanılarak üretilmiştir. Çözgüde pamuk, atkı ve kenar temizlemede kök boyalarla renklendirilen yün ip kullanımı görülmüştür. Çözgüde beyaz; atkıda beyaz, siyah, pembe, mavi ve turuncu kenar temizlemede ise yeşil, bordo ve lacivert renkleri kullanılmıştır. Dokumanın eni 41 cm, boyu 56 cm ve kalınlığı 1 cm ölçülerinde üretilmiştir. Motif kullanılmamıştır. Kompozisyon olarak değerlendirildiğinde ise desensiz olarak üretilen dokumanın tüm yüzeyini kaplayacak şekilde sıralı bir biçimde renkler kullanılarak şeritler yerleştirilirken, renk uyumlarına da özen gösterilmiştir. Askı kısmında ise lacivert ve bordo renklerinden oluşturulmuş örgü yapılmıştır.

Fotoğraf 339: Torba Ön Yüz

Fotoğraf 340:

Fotoğraf 341:

Torba Ön Yüz Orta Kısım Detay

Fotoğraf 342:

Fotoğraf 343:

Torba Ön Yüz Orta Kısım ve Püskül Detay

BİLGİ FORMU			
Katalog No	**:**	33	
Fotoğraf No	**:**	344-348	
İncelenme Tarihi	**:**	22.10.2022 Cumartesi	
Bulunduğu Yer	**:**	Poyralı Kültür Evi	
Bulunduğu Yere Geliş Tarihi	**:**	2008-2010	
Bulunduğu Yere Geliş Biçimi/Şekli:		Bağış	
Tarihlendirme/Dokunduğu Yıl	**:**	Bilinmiyor	
Onarım Durumu	**:**	Onarım Görmemiş	
Dokumanın Sahibi	**:**	Bilinmiyor	
Dokuyucunun Adı	**:**	Bilinmiyor	
Dokumanın Türü/ Kullanım Amacı:		Torba	
Kullanılan Araç Gereçler	**:**	Tezgâh, Krosna (Çözgü ve Sargı Levendi), Ayak, Gücü, Tefe, Tarak, Makaralar, Çımbar, Mekik, Masura, Yan Sopa, Gergi Sopaları, Makas, Pamuk ve Yün İp	
Kullanılan Teknikler	**:**	**Zeminde :**	Bezayağı
		Desende :	-
		Kenar Temizleme:	Tığ Oyası
İplik Türü ve Özelliği	**:**	**Çözgü :**	Pamuk
		Atkı :	Yün
		Desen :	-
		Kenar Temizleme:	Yün
İplik Boyama Yöntemi	**:**	**Pamuk :**	Kök Boya
		Yün :	Kök Boya
		Orlon :	-
Kullanılan Renkler	**:**	**Çözgü :**	Siyah
		Atkı :	Gri, Siyah, Mor, Mürdüm, Turuncu ve Krem
		Desen :	-
		Kenar Temizleme:	Turuncu, Gri, Mor, Mürdüm ve Krem
Boyutları	**:**	**En :**	43 cm
		Boy :	56 cm
		Püskül :	**Baş :** -
			Ayak : -
		Kalınlık :	1 cm
Kullanılan Motifler	**:**	Motif kullanılmamıştır fakat atkı iplerinde renkler kullanılarak şeritler oluşturulmuştur.	
Kompozisyon/Değerlendirme	**:**	Poyralı Kültür Evi'ne bağış yolu ile gelen dokuma torbanın sahibi ve dokunduğu yıl bilinmiyor.	

	Tarihlendirme olarak değerlendirildiğinde yeni üretim değil eski tarihli bir üretim olduğu düşünülmüştür. Bezayağı dokuma tekniği kullanılarak üretilmiştir. Çözgüde pamuk, atkı ve kenar temizlemede kök boyalarla renklendirilen yün ip kullanımı görülmüştür. Çözgüde siyah; atkıda gri, siyah, mor, mürdüm, turuncu ve krem kenar temizlemede ise turuncu, gri, mor, mürdüm ve krem renkleri kullanılmıştır. Dokumanın eni 43 cm, boyu 56 cm ve kalınlığı 1 cm ölçülerinde üretilmiştir. Motif kullanılmamıştır. Kompozisyon olarak değerlendirildiğinde ise desensiz olarak üretilen dokumanın tüm yüzeyini kaplayacak şekilde sıralı bir biçimde renkler kullanılarak şeritler yerleştirilirken, renk uyumlarına da özen gösterilmiştir. Askı kısmında ise gri, siyah, mor, mürdüm, turuncu ve krem renklerinden oluşturulmuş örgü yapılmıştır

Fotoğraf 344: Torba Ön Yüz

Fotoğraf 345:

Fotoğraf 346:

Torba Ön Yüz Orta Kısım Detay

Fotoğraf 347:

Fotoğraf 348:

Torba Ön Yüz Püskül ve Sap Detay

BİLGİ FORMU			
Katalog No	**:**	34	
Fotoğraf No	**:**	349-353	
İncelenme Tarihi	**:**	22.10.2022 Cumartesi	
Bulunduğu Yer	**:**	Poyralı Kültür Evi	
Bulunduğu Yere Geliş Tarihi	**:**	2008-2010	
Bulunduğu Yere Geliş Biçimi/Şekli:		Bağış	
Tarihlendirme/Dokunduğu Yıl	**:**	Bilinmiyor	
Onarım Durumu	**:**	Onarım Görmemiş	
Dokumanın Sahibi	**:**	Naciye Başar	
Dokuyucunun Adı	**:**	Bilinmiyor	
Dokumanın Türü/ Kullanım Amacı:		Torba	
Kullanılan Araç Gereçler	**:**	Tezgâh, Krosna (Çözgü ve Sargı Levendi), Ayak, Gücü, Tefe, Tarak, Makaralar, Çımbar, Mekik, Masura, Yan Sopa, Gergi Sopaları, Makas, Pamuk ve Yün İp	
Kullanılan Teknikler	**:**	**Zeminde :**	Dimi
		Desende :	-
		Kenar Temizleme:	Tığ Oyası
İplik Türü ve Özelliği	**:**	**Çözgü :**	Pamuk
		Atkı :	Yün
		Desen :	-
		Kenar Temizleme:	Yün
İplik Boyama Yöntemi	**:**	**Pamuk :**	Kök Boya
		Yün :	Kök Boya
		Orlon :	-
Kullanılan Renkler	**:**	**Çözgü :**	Siyah
		Atkı :	Siyah, Lacivert, Krem, Kırmızı, Yeşil ve Turuncu
		Desen :	-
		Kenar Temizleme:	Krem ve Kırmızı
Boyutları	**:**	**En :**	34 cm
		Boy :	39 cm
		Püskül :	**Baş :** -
			Ayak : -
		Kalınlık :	1 cm
Kullanılan Motifler	**:**	Motif kullanılmamıştır fakat atkı iplerinde renkler kullanılarak şeritler oluşturulmuştur.	
Kompozisyon/Değerlendirme	**:**	Poyralı Kültür Evi'ne bağış yolu ile gelen dokuma torbanın sahibi Naciye Başar olarak belirtilmiştir. Fakat dokunduğu yıl bilinmiyor.	

	Tarihlendirme olarak değerlendirildiğinde yeni üretim değil eski tarihli bir üretim olduğu düşünülmüştür. Dimi dokuma tekniği kullanılarak üretilmiştir. Çözgüde pamuk, atkı ve kenar temizlemede kök boyalarla renklendirilen yün ip kullanımı görülmüştür. Çözgüde siyah; atkıda siyah, lacivert, krem, kırmızı, yeşil ve turuncu kenar temizlemede ise krem ve kırmızı renkleri kullanılmıştır. Dokumanın eni 34 cm, boyu 39 cm ve kalınlığı 1 cm ölçülerinde üretilmiştir. Motif kullanılmamıştır. Kompozisyon olarak değerlendirildiğinde ise desensiz olarak üretilen dokumanın tüm yüzeyini kaplayacak şekilde sıralı bir biçimde renkler kullanılarak şeritler yerleştirilirken, renk uyumlarına da özen gösterilmiştir. Askı kısmında ise yeşil ve lacivert renklerinden oluşturulmuş örgü yapılmıştır.

Fotoğraf 349: Torba Ön Yüz

Fotoğraf 350:

Fotoğraf 351:

Torba Ön Yüz Orta Kısım Detay

Fotoğraf 352:

Fotoğraf 353:

Torba Ön Yüz Orta Kısım ve Püskül Detay

BİLGİ FORMU			
Katalog No	**:**	35	
Fotoğraf No	**:**	354-358	
İncelenme Tarihi	**:**	22.10.2022 Cumartesi	
Bulunduğu Yer	**:**	Poyralı Kültür Evi	
Bulunduğu Yere Geliş Tarihi	**:**	2008-2010	
Bulunduğu Yere Geliş Biçimi/Şekli:		Bağış	
Tarihlendirme/Dokunduğu Yıl	**:**	Bilinmiyor	
Onarım Durumu	**:**	Onarım Görmemiş	
Dokumanın Sahibi	**:**	Bilinmiyor	
Dokuyucunun Adı	**:**	Bilinmiyor	
Dokumanın Türü/ Kullanım Amacı:		Torba	
Kullanılan Araç Gereçler	**:**	Tezgâh, Krosna (Çözgü ve Sargı Levendi), Ayak, Gücü, Tefe, Tarak, Makaralar, Çımbar, Mekik, Masura, Yan Sopa, Gergi Sopaları, Makas, Pamuk ve Yün İp	
Kullanılan Teknikler	**:**	**Zeminde :**	Dimi
		Desende :	-
		Kenar Temizleme:	Tığ Oyası
İplik Türü ve Özelliği	**:**	**Çözgü :**	Yün
		Atkı :	Yün
		Desen :	-
		Kenar Temizleme:	Yün
İplik Boyama Yöntemi	**:**	**Pamuk :**	Kök Boya
		Yün :	Kök Boya
		Orlon :	-
Kullanılan Renkler	**:**	**Çözgü :**	Siyah
		Atkı :	Siyah, Lacivert, Krem, Sarı ve Kırmızı
		Desen :	-
		Kenar Temizleme:	Kırmızı, Krem ve Lacivert
Boyutları	**:**	**En :**	39 cm
		Boy :	35 cm
		Püskül :	**Baş :** -
			Ayak : -
		Kalınlık :	1 cm
Kullanılan Motifler	**:**	Motif kullanılmamıştır fakat atkı iplerinde renkler kullanılarak şeritler oluşturulmuştur.	
Kompozisyon/Değerlendirme	**:**	Poyralı Kültür Evi'ne bağış yolu ile gelen dokuma torbanın sahibi ve dokunduğu yıl bilinmiyor.	

	Tarihlendirme olarak değerlendirildiğinde yeni üretim değil eski tarihli bir üretim olduğu düşünülmüştür. Dimi dokuma tekniği kullanılarak üretilmiştir. Çözgü, atkı ve kenar temizlemede kök boyalarla renklendirilen yün ip kullanımı görülmüştür. Çözgüde siyah; atkıda siyah, lacivert, krem, sarı ve kırmızı kenar temizlemede ise kırmızı, krem ve lacivert renkleri kullanılmıştır. Dokumanın eni 35 cm, boyu 39 cm ve kalınlığı 1 cm ölçülerinde üretilmiştir. Motif kullanılmamıştır. Kompozisyon olarak değerlendirildiğinde ise desensiz olarak üretilen dokumanın tüm yüzeyini kaplayacak şekilde sıralı bir biçimde renkler kullanılarak şeritler yerleştirilirken, renk uyumlarına da özen gösterilmiştir. Askı kısmında ise kırmızı ve lacivert renklerinden oluşturulmuş örgü yapılmıştır

Fotoğraf 354: Torba Ön Yüz

Fotoğraf 355:

Fotoğraf 356:

Torba Ön Yüz Orta Kısım Detay

Fotoğraf 357:

Fotoğraf 358:

Torba Ön Yüz Orta Kısım ve Püskül Detay

BİLGİ FORMU			
Katalog No	**:**	36	
Fotoğraf No	**:**	359-363	
İncelenme Tarihi	**:**	22.10.2022 Cumartesi	
Bulunduğu Yer	**:**	Poyralı Kültür Evi	
Bulunduğu Yere Geliş Tarihi	**:**	2008-2010	
Bulunduğu Yere Geliş Biçimi/Şekli:		Bağış	
Tarihlendirme/Dokunduğu Yıl	**:**	Bilinmiyor	
Onarım Durumu	**:**	Onarım Görmemiş	
Dokumanın Sahibi	**:**	Bilinmiyor	
Dokuyucunun Adı	**:**	Bilinmiyor	
Dokumanın Türü/ Kullanım Amacı:		Torba	
Kullanılan Araç Gereçler	**:**	Tezgâh, Krosna (Çözgü ve Sargı Levendi), Ayak, Gücü, Tefe, Tarak, Makaralar, Çımbar, Mekik, Masura, Yan Sopa, Gergi Sopaları, Makas, Pamuk ve Yün İp	
Kullanılan Teknikler	**:**	**Zeminde :**	Dimi
		Desende :	-
		Kenar Temizleme:	Tığ Oyası
İplik Türü ve Özelliği	**:**	**Çözgü :**	Pamuk
		Atkı :	Yün
		Desen :	-
		Kenar Temizleme:	Yün
İplik Boyama Yöntemi	**:**	**Pamuk :**	Kök Boya
		Yün :	Kök Boya
		Orlon :	-
Kullanılan Renkler	**:**	**Çözgü :**	Siyah
		Atkı :	Siyah, Lacivert, Turuncu, Krem ve Kırmızı
		Desen :	-
		Kenar Temizleme:	Pembe, Yeşil ve Krem
Boyutları	**:**	**En :**	36 cm
		Boy :	33 cm
		Püskül :	**Baş :** -
			Ayak : -
		Kalınlık :	1 cm
Kullanılan Motifler	**:**	Motif kullanılmamıştır fakat atkı iplerinde renkler kullanılarak şeritler oluşturulmuştur.	
Kompozisyon/Değerlendirme	**:**	Poyralı Kültür Evi'ne bağış yolu ile gelen dokuma torbanın sahibi ve dokunduğu yıl bilinmiyor.	

	Tarihlendirme olarak değerlendirildiğinde yeni üretim değil eski tarihli bir üretim olduğu düşünülmüştür. Dimi dokuma tekniği kullanılarak üretilmiştir. Çözgüde pamuk, atkı ve kenar temizlemede kök boyalarla renklendirilen yün ip kullanımı görülmüştür. Çözgüde siyah; atkıda siyah, lacivert, turuncu, krem ve kırmızı kenar temizlemede ise pembe, yeşil ve krem renkleri kullanılmıştır. Dokumanın eni 36 cm, boyu 33 cm ve kalınlığı 1 cm ölçülerinde üretilmiştir. Motif kullanılmamıştır. Kompozisyon olarak değerlendirildiğinde ise desensiz olarak üretilen dokumanın tüm yüzeyini kaplayacak şekilde sıralı bir biçimde renkler kullanılarak şeritler yerleştirilirken, renk uyumlarına da özen gösterilmiştir. Askı kısmında ise gri, siyah, mor, mürdüm, pembe ve siyah renklerinden oluşturulmuş örgü yapılmıştır.

Fotoğraf 359: Torba Ön Yüz

Fotoğraf 360:

Fotoğraf 361:

Torba Ön Yüz Orta Kısım Detay

Fotoğraf 362:

Fotoğraf 363:

Torba Ön Yüz Orta Kısım ve Püskül Detay

BİLGİ FORMU			
Katalog No	**:**	37	
Fotoğraf No	**:**	364-368	
İncelenme Tarihi	**:**	22.10.2022 Cumartesi	
Bulunduğu Yer	**:**	Poyralı Kültür Evi	
Bulunduğu Yere Geliş Tarihi	**:**	2008-2010	
Bulunduğu Yere Geliş Biçimi/Şekli:		Bağış	
Tarihlendirme/Dokunduğu Yıl	**:**	Bilinmiyor	
Onarım Durumu	**:**	Onarım Görmemiş	
Dokumanın Sahibi	**:**	Bilinmiyor	
Dokuyucunun Adı	**:**	Bilinmiyor	
Dokumanın Türü/ Kullanım Amacı:		Torba	
Kullanılan Araç Gereçler	**:**	Tezgâh, Krosna (Çözgü ve Sargı Levendi), Ayak, Gücü, Tefe, Tarak, Makaralar, Çımbar, Mekik, Masura, Yan Sopa, Gergi Sopaları, Makas, Pamuk ve Yün İp	
Kullanılan Teknikler	**:**	**Zeminde :**	Dimi
		Desende :	Cicim
		Kenar Temizleme:	Tığ Oyası
İplik Türü ve Özelliği	**:**	**Çözgü :**	Pamuk
		Atkı :	Yün
		Desen :	Yün
		Kenar Temizleme:	Yün
İplik Boyama Yöntemi	**:**	**Pamuk :**	Kök Boya
		Yün :	Kök Boya
		Orlon :	-
Kullanılan Renkler	**:**	**Çözgü :**	Siyah
		Atkı :	Siyah, Kırmızı, Lacivert, Turuncu ve Krem
		Desen :	Krem, Kırmızı, Sarı, Turuncu, Lacivert, Pembe ve Yeşil
		Kenar Temizleme:	Lacivert, Turuncu ve Krem
Boyutları	**:**	**En :**	31 cm
		Boy :	36 cm
		Püskül :	**Baş :** -
			Ayak : -
		Kalınlık :	1 cm
Kullanılan Motifler	**:**	Yonca (yonca yaprağı),	
Kompozisyon/Değerlendirme	**:**	Poyralı Kültür Evi'ne bağış yolu ile gelen dokuma torbanın sahibi ve dokunduğu yıl bilinmiyor.	

	Tarihlendirme olarak değerlendirildiğinde yeni üretim değil eski tarihli bir üretim olduğu düşünülmüştür. Dimi ve cicim dokuma teknikleri birlikte kullanılmıştır. Çözgüde pamuk, atkı, desen ve kenar temizlemede kök boyalarla renklendirilen yün ip kullanımı görülmüştür. Çözgüde siyah; atkıda siyah, kırmızı, lacivert, turuncu ve krem desende krem, kırmızı, sarı, turuncu, lacivert, pembe ve yeşil, kenar temizlemede ise lacivert, turuncu ve krem renkleri kullanılmıştır. Dokumanın eni 31 cm, boyu 36 cm ve kalınlığı 1 cm ölçülerinde üretilmiştir. Motifleri incelendiğinde yonca motifinin kullanıldığı görülmüştür. Kompozisyon olarak değerlendirildiğinde ise torbanın tüm yüzeyi siyah, kırmızı, lacivert, turuncu ve krem renklerden oluşan şeritler ile süslenmiştir. Torbanın yüzeyi serpme olarak yonca (yonca yaprağı), motifi ile bezenirken, renk uyumlarına da özen gösterilmiştir. Askı kısmında ise kırmızı, lacivert, yeşil ve turuncu renklerinden oluşturulmuş örgü yapılmıştır.

Fotoğraf 364: Torba Ön Yüz

Fotoğraf 365:

Fotoğraf 366:

Torba Ön Yüz Orta Kısım Detay

Fotoğraf 367:

Fotoğraf 368:

Torba Yonca (Yonca Yaprağı) Motifi

3.8. Çuval

BİLGİ FORMU			
Katalog No	**:**	38	
Fotoğraf No	**:**	369-373	
İncelenme Tarihi	**:**	22.10.2022 Cumartesi	
Bulunduğu Yer	**:**	Poyralı Kültür Evi	
Bulunduğu Yere Geliş Tarihi	**:**	2008-2010	
Bulunduğu Yere Geliş Biçimi/Şekli:		Bağış	
Tarihlendirme/Dokunduğu Yıl	**:**	1953	
Onarım Durumu	**:**	Onarım Görmemiş	
Dokumanın Sahibi	**:**	Nuriye Bahçıvan	
Dokuyucunun Adı	**:**	Bilinmiyor	
Dokumanın Türü/ Kullanım Amacı:		Buğday Çuvalı	
Kullanılan Araç Gereçler	**:**	Tezgâh, Krosna (Çözgü ve Sargı Levendi), Ayak, Gücü, Tefe, Tarak, Makaralar, Çımbar, Mekik, Masura, Yan Sopa, Gergi Sopaları, Makas, Pamuk ve Yün İp	
Kullanılan Teknikler	**:**	**Zeminde :**	Dimi
		Desende :	-
		Kenar Temizleme:	Tığ Oyası
İplik Türü ve Özelliği	**:**	**Çözgü :**	Pamuk
		Atkı :	Yün
		Desen :	-
		Kenar Temizleme:	Yün
İplik Boyama Yöntemi	**:**	**Pamuk :**	Kök Boya
		Yün :	Kök Boya
		Orlon :	-
Kullanılan Renkler	**:**	**Çözgü :**	Krem
		Atkı :	Krem, Gri, Siyah, Kırmızı, Lacivert ve Turuncu
		Desen :	-
		Kenar Temizleme:	Kahverengi ve Kırmızı
Boyutları	**:**	**En :**	66 cm
		Boy :	116 cm
		Püskül :	**Baş :** -
			Ayak : -
		Kalınlık :	1 cm
Kullanılan Motifler	**:**	Motif kullanılmamıştır fakat atkı iplerinde renkler kullanılarak şeritler ve kareler oluşturulmuştur.	
Kompozisyon/Değerlendirme	**:**	Poyralı Kültür Evi'ne bağış yolu ile gelen dokuma buğday çuvalının sahibi Nuriye	

	Bahçıvan olarak belirtilmiş ve 1953 yılında dokunduğu bilgisi paylaşılmıştır. Dimi dokuma tekniği kullanılarak üretilmiştir. Çözgüde pamuk, atkı ve kenar temizleme de ise kök boyalarla renklendirilen yün ip kullanımı görülmüştür. Çözgüde krem; atkıda krem, gri, siyah, kırmızı, lacivert ve turuncu kenar temizlemede ise kahverengi ve kırmızı renkleri kullanılmıştır. Dokumanın eni 66 cm boyu 116 cm ve kalınlığı 1 cm ölçülerinde üretilmiştir. Motif kullanılmamıştır Kompozisyon olarak değerlendirildiğinde ise desensiz olarak üretilen dokumanın tüm yüzeyini kaplayacak şekilde sıralı bir biçimde renkler kullanılarak şeritler yerleştirilerek kare formlar oluşturulmuştur. Ayrıca renk uyumlarına da özen gösterilmiştir. Dokuma minderin arka yüzü incelendiğinde ise ön yüz ile aynı olduğu görülmüştür. Dokuma minderin ön ve arka yüzünde deformasyonlar mevcut olup herhangi bir onarım görmemiştir.

Fotoğraf 369: Çuval

Fotoğraf 370:

Fotoğraf 371:

Çuval Detay

Fotoğraf 372:

Fotoğraf 373:

Çuval Detay

4. SONUÇ

Poyralı dokumaları, adını Kırklareli'nin Pınarhisar ilçesine bağlı olan Poyralı köyünden almaktadır. Bu bölgede yaşayan halkın 1877-1878 Osmanlı – Rus Savaşı sonrasında Bulgaristan'ın Lofça kazası, Becenova köyüne bağlı Uğraçin (Ogarçin) mahallesinden göç ettikleri yazılı kaynaklarda geçmektedir. Lofça kazası dokuma sanatı açısından araştırıldığında Osmanlı Dönemi'nde önemli yünlü dokuma merkezleri arasında yer almaktadır. Bu bilgiler doğrultusunda Poyralı'da varlığını gösteren dokuma sanatının kökleri çok eski tarihlere dayandığı görülmektedir.

Dokuma sanatı açısından Trakya bölgesine bakıldığında coğrafi yakınlığı, göz önüne alınarak incelendiğinde, Kırklareli'nin Lüleburgaz ilçesine bağlı Ertuğrul köy (Kazanköy) ve Tekirdağ'ın Süleymanpaşa ilçesine bağlı Karacakılavuz mahallesi dikkat çekmektedir. Köken olarak araştırıldığında Ertuğrul köy (Kazanköy) ve Karacakılavuz'da yaşayanların Bulgaristan'dan gelen Türk göçmenler olduğu görülmüştür. Bu açıdan da Poyral[158]ı ile ortak yönü bulunmaktadır.

Dokumalar teknik, renk ve desen açısından karşılaştırıldığında benzer ve farklı yönler göze çarpmaktadır. Ertuğrul köy'de (Kazanköy) bulunan Kültür Evi'nde sergilenen dokumalara bakıldığında Poyralı ile teknik ve renklerde birebir uyum gösterirken motif açısından farklılıklar mevcuttur. Poyralı'da yer alan motiflere ek olarak farklı olan motifler bulunmaktadır. Karacakılavuz ile karşılaştırıldığında ise Poyralı dokumalarının zemininde bezayağı dokuma tekniği kullanılırken Karacakılavuz dokumalarının zemininde dimi dokuma tekniği kullanılmaktadır. Ayrıca Poyralı'da yer alan motiflere ek olarak farklı motiflerde kullanılmaktadır.

Ertuğrul köyde (Kazanköy) aktif bir dokuma üretimi bulunmazken Karacakılavuz'da üretim Poyralı'da olduğu gibi devam etmektedir.

Poyralı dokumaları renk, desen ve teknik açısından detaylı incelendiğinde diğer bölgelerde üretilen dokuma örnekleri ile benzer ve farklı yönleri mevcuttur. En belirgin ayırt edici özelliği ise canlı renkleri ve ponpon detaylarıdır.

158

Tez konumuz kapsamında Poyralı Kültür Evi'nde sergilenen 6 adet seccade, 2 adet yer yaygısı/kilim, 7 adet yer yaygısı/kilim/araba çergesi, 4 adet minder, 4 adet yastık, 3 adet yorgan, 11 adet torba ve 1 adet çuval olmak üzere toplamda 38 adet dokuma örneği 15.10.2022 ve 22.10.2022 tarihlerinde incelenip görselleri çekilerek kayıt altına alınmıştır. Sergilenen ürünlerin çoğunluğu 2010 ve 2018 yıllarında bölgede yaşayan kişiler tarafından bağış yoluyla gelmiştir. Dokuma ürünlerin üretim yılı incelendiğinde 1820 ve 1980 yıllarını kapsadığı görülmüştür. Bilgilerine ulaşılabilen dokuyucu ve dokuma sahipleri katalog bölümünde ayrıntılı olarak aktarılmıştır.

Dokumalar çam, meşe, kavak ve selvi ağaç türleri ile yapıdan, düzen adı verilen yatay tezgâhlarda, krosna (atkı ve çözgü levendi), ayak, gücü, tefe, tarak, makaralar, çımbar, mekik, masura, yan ve gergi sopaları, makas ve ip gibi malzemeler kullanılarak üretilmektedir. Tezgahlar çoğunlukla 2 ayak ve 2 gücülü olurken bunun yanında 4 ayak ve 4 gücülü tezgahların kullanımı da görülmektedir. Dokumaların zemininde bezayağı ve dimi teknikleri kullanılırken desende ise cicim tekniği kullanılmaktadır. Kenar temizlemede saçak bırakma, düz saçaksız ve tığ oyası kullanımı görülmektedir. Çözgü, atkı ve desen iplerinde kök boyalar ile renklendirilen yün ve pamuk ipler kullanılmakta olup bazı örneklerde orlon kullanımı da görülmektedir. Çözgü ipinde genellikle siyah renk, atkı ve desen iplerinde ise canlı renkler kullanılmaktadır. Çözgü iplerinde; siyah, krem, beyaz ve kırmızı, atkı iplerinde; siyah, krem, beyaz, kırmızı, bordo, mavi, lacivert, yeşil, yağ yeşili, sarı, hardal, turuncu, pembe, mor, mürdüm, lila, gri ve kahverengi, desen iplerinde; krem, beyaz, kırmızı, bordo, mavi, lacivert, yeşil, yağ yeşili, sarı, hardal, turuncu, pembe ve mor, kenar temizleme iplerinde ise siyah, krem, beyaz, kırmızı, bordo, lacivert, yeşil, sarı, turuncu, pembe, mor, mürdüm, lila, gri ve kahverengi renkleri tercih edilmektedir. Dokumaların yüzeyinde koçboynuzu, göz, muska(nazarlık), saçbağı (kelebek), meşe dalı, yonca (yonca yaprağı), hayat ağacı, akrep, tarak, elibelinde, kurt ağzı (kurt izi, canavar ağzı), sirani (sıraniler), tahta kaldırma, çivankaşı, sıçandişi, döşeme suyu (döşeme suyolu), suyolu, çengel ve kazayağı motifleri kullanılmaktadır. Güncel üretimler üzerinde ise pıtrak, köpek ayağı, yıldız, kandil çiçeği, bahar dalları, lale,

sümbül, gül ve üçgüller motifleri görülmektedir. Aynı zamanda örneklerin genelinde süsleme unsuru olarak motiflerin dışında ponpon kullanımı önemli bir yere sahiptir.

Poyralı Kültür Evi içerisinde sergilenen dokuma ürünleri kullanım amaçlarına göre çeşitlilik göstermektedir. Bunlar; seccade, yer yaygısı/kilim, araba çergesi, minder, yastık, yorgan, torba ve çuval gibi çeşitli örneklere rastlanmaktadır.

Dokuma ürünlerin boyutları incelendiğinde seccadelerin enleri 59 cm ile 80 cm, boyları 117 cm ile 133 cm, baş kısımdaki püskülleri 5 cm ile 20 cm, ayak püskülleri 4 cm ile 17 cm, kalınlıkları ise 1 mm ile 2 mm arasında değişim göstermektedir. Yer yaygısı/kilimlerin enleri 69 cm ile 134 cm, boyları 146 cm ile 193 cm, kalınlıkları ise 2 mm ile 3,5 mm arasında değişim göstermektedir. Yer yaygısı/kilim/araba çergelerinin enleri 124 cm ile 335 cm, boyları 132 cm ile 305 cm, kalınlıkları ise 2 mm ile 4 mm arasında değişim göstermektedir. Minderlerin enleri 60 cm ile 106 cm, boyları 80 cm ile 161 cm, kalınlıkları ise 2 cm ile 12 cm arasında değişim göstermektedir. Yastıkların enleri 39 cm ile 42 cm, boyları 95 cm ile 99 cm, kalınlıkları ise 5 cm ile 10 cm arasında değişim göstermektedir. Yorganların enleri 72 cm ile 178 cm, boyları 82 cm ile 340 cm, kalınlıkları ise 1 mm ile 6 mm arasında değişim göstermektedir. Torbaların enleri 21 cm ile 41 cm, boyları 27 cm ile 54 cm, kalınlıkları ise 1 mm ile 3 mm arasında değişim göstermektedir. Çuvalların ise enleri 66 cm, boyları 116 cm, kalınlıkları ise 1 cm olarak görülmektedir.

Dokuma ürünlerin motifleri incelendiğinde seccadelerde koçboynuzu, göz, muska (nazarlık), saçbağı (kelebek), akrep, tarak, elibelinde, kurt ağzı (kurt izi, canavar ağzı), sirani (sıraniler), tahta kaldırma, çivankaşı, sıçandişi, suyolu ve çengel motifleri tercih edilerek ponpon kullanımına özen gösterilmektedir. Yer yaygısı/kilimlerde muska (nazarlık) ve kazayağı yorganlarda tahta kaldırma, torbalarda ise yonca (yonca yaprağı) motifleri görülmektedir. Yastıklarda göz, muska (nazarlık), saçbağı (kelebek), meşe dalı, yonca (yonca yaprağı), hayat ağacı, tahta kaldırma, sıçandişi, döşeme suyu (döşeme suyolu), suyolu, çengel ve kazayağı motifleri kullanılmaktadır. Yer yaygısı/kilim/araba çergeleri, minder ve çuvallarda motif kullanılmayarak atkı iplerinde çeşitli renkler kullanılarak şeritler oluşturulmuştur.

Dokuma ürünler kompozisyon olarak değerlendirildiğinde ise seccadelerin motif yoğunluğu baş ve ayak kısmında olurken orta kısım bazı örneklerde düz bırakılarak bazı örneklerde şeritler ile süslenmektedir. Yer yaygısı/kilimlerde tüm yüzeyi kaplayacak şekilde motifler yerleştirilirken bazı örneklerde desensiz renkli şeritler kullanılarak oluşturulmaktadır. Yer yaygısı/kilim/araba çergelerinin yüzeyinde desen kullanılmayıp renkli şeritler kullanılarak hareketlendirilmektedir. Minder ve çuvalların yüzeyinde motif kullanılmadan şeritler ve kare formlar tercih edilmektedir. Yastıkların motif yoğunluğu tüm yüzeyi kaplayacak şekilde konumlandırılmaktadır. Yorganlar ve torbalarda ise kullanılan motifler ve renkli şeritler belli bir düzen içerisinde yüzeye yerleştirilmektedir.

Kırklareli İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü tarafından 2007 yılında Poyralı Köyü'nde dokuma kursu açılmıştır. 2008 yılında Poyralı Kültür Evi düzenlenerek bölgeye ait etnografik eserler ve dokuma ürünlerin sergilendiği bir müze kurulmuştur. Poyralı Kültür Evi'nin alt katında bir dokuma atölyesi bulunmakta ve Gülay KARAKULAK tarafından dokuma ürünler üretilerek satışa sunulmaktadır.

Kırklareli Olgunlaşma Enstitüsü bünyesinde ise 2018-2019 ve 2019-2020 eğitim öğretim yıllarında dokuma kursu açılmıştır. 2018 yılından itibaren bünyesinde bulunan üç adet dokuma atölyesinde kök boyalar ile renklendirilen yün ipler kullanılarak ve orijinal desenlere sadık kalınarak üretim yapılarak satışa sunulmaktadır. 2023 yılında ise "Poyralı Dokuması" ismiyle coğrafi işaret başvurusu yapılmıştır.

Bu çalışmamız ile dokuma örnekleri bir bilim disiplini içerisinde ele alınarak incelemeleri yapılıp kayıt altına alınmıştır. "Kırklareli İli Pınarhisar İlçesi Poyralı Köyü Dokumaları" adlı tez çalışmamıza konu ile ilgilenenlere kaynak teşkil edecektir.

KAYNAKÇA

AÇIKKOL, Hatice Ebru, *Ege Bölgesi Kilimlerinde Yer Alan Motiflerin Sembolik Anlamları*, (Atatürk Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Geleneksel Türk Sanatları Ana Bilim Dalı, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Erzurum 2021.

AKAN, Meral, "Anadolu Yörük Yaşamında Dokuma Geleneği", *Kalemişi Dergisi*, Cilt:4, Sayı:7, 2016, s. 48.

AKYOL DİLBER, F. Belde, *Hitit Uygarlığı*, Marmara Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Tekstil Tasarım Bölümü, İstanbul 2007.

AN, Yunus, *Geleneksel Kilim Motiflerinin Algoritma Destekli Tasarım Yaklaşımları İle Yeniden Yorumlanması*, (İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Bilişim Anabilim Dalı, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 2019.

ANONİM, *1891'den Günümüze Poyralı*, 2. Baskı, Dominant Medya Tanıtım Hizmetleri Ltd. Şti. Yayını, Kırklareli 1996.

ANONİM, *Edirne Kırklareli Tekirdağ Gezi Rehberi*, 4. Baskı, Tablet İletişim Yayını, İstanbul 2017.

ANONİM, *Kırklareli Gezi Rehberi*, 3. Baskı, Tablet İletişim Yayını, İstanbul 2014.

ANONİM, Vikipedi Özgür Ansiklopedi, *"Çatalhöyük"*, https://tr.wikipedia.org/wiki/%C3%87atalh%C3%B6y%C3%BCk, (11.11.2022).

ANONİM, Vikipedi Özgür Ansiklopedi, *"Lidyalılar"*, https://tr.wikipedia.org/wiki/Lidyal%C4%B1lar, (30.11.2022).

ANONİM, Vikipedi Özgür Ansiklopedi, *Hunlar*, https://tr.wikipedia.org/wiki/Hunlar, (16.12.2022)

ARAL, Songül, "Malatya Yastık Halıları", *Arış Dergisi*, Sayı:9, 2013, s. 10.

ARSLAN, Arzu, "Dokuma Tekstil Yüzeyi Tasarımı ve Örnek Uygulama", *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, Cilt: 5, Sayı: 11, 2015.

ASLANAPA, Oktay, "Türk Dokuma Sanatının Tarihsel Gelişimi", *Arış Dergisi*, Sayı: 111, 1997.

ASLANAPA, Oktay, "Türk Halı Sanat", Dergi Park Akademi Dergisi, Sayı: 14, 2019.

ATASOY, Nurhan, "Selçuklu Kıyafetleri Üzerine Bir Deneme", *Dergi Park Akademi Sanat Dergisi, Sanat Tarihi Yıllığı*, Sayı: 4, İstanbul 1971.

ATEŞOK, Ebru, "Karakeçili İlçesinde Dokunan Kilimlerin Geleneksel Motif Özellikleri", *Kalemişi Dergisi*, Cilt 1, Sayı: 3.

AYAN, Sultan, *Kaybolan Bir Zanaat; Yorgancılık*, (İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Antropoloji Bölümü, Sosyal Antropoloji Anabilim Dalı, Basılmamış Lisans Bitirme Çalışması), İstanbul 2008, s. 11.

BAĞIR, Münevver, *Anadolu'daki Kilim Dokumacılığında Kullanılan Motiflerin Seramik Sanatında Rölyef ve Sıraltı Fırça Dekoru Olarak Uygulanması ile Yeniden Yorumlanması*, (Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Birleşik Sanatlar Anabilim Dalı, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Kütahya 2019.

BÜLBÜL, Cemil, "Eski Anadolu Tarihinde Frigler", *Dergi Park Akademi Sanat Dergisi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı: 27, 2009.

CEPE, Erhan, *Denizli İli Çal, Güney ve Serinhisar Düz Kirkitli Dokumacılığı ve Standart Özellikleri*, (Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, El Sanatları Eğitimi Dokuma ve Örgü Eğitimi Bilim Dalı, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2008.

ÇAKMAK, Derya, *Yahyalı Halı Motiflerinin İncelenip İç Mimari De Bezeme Unsuru Olarak Kullanılması*, (Akdeniz Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Halı, Kilim ve Eski Kumaş Desenleri Anasanat Dalı Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Antalya 2019.

ÇATALKAYA, İlayda, *El Dokuması Halılarda Bereket Anlamı Taşıyan Motiflerin İncelenmesi ve Tekstil Tasarımında Kullanımı*, (Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Tekstil Tasarımı Anabilim Dalı, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2021.

ÇAVUŞOĞLU, Rafet, "Urartu Krallığı'nda Dokuma Tezgâhları", *Uluslararası Geleneksel Sanatlar Sempozyumu*, Sayı: 20-21, Trabzon 2017.

ÇOBAN, Gülşah, *Kenkol Bölgesinde Hun Kurganları ve Kültürü*, (Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2020

ÇORUHLU, Yaşar, *Hun Sanatı*, https://www.academia.edu/24428871/Hun_Sanat%C4%B1_makale_, (14.12.2022).

DEMİRAL, Bayram-OYMAN, Naile Rengin, "Isparta Müzesi'ndeki Düz Dokuma Çuvallar", *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Sayı: 26, 2016.

DEMİRAY, Gizem, *Kırklareli Pınarhisar Merkez İlçesi ve Köyleri Ağız İncelemesi*, (Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Edirne 2008.

DENGİZ, Makbule – ERDOĞAN, Zeynep, "Pişinik Yastık Halısı", https://docplayer.biz.tr/10420896-Pisinik-yastik-halisi.html ,(28.02.2024)

DENİZ, Bekir, "Anadolu-Türk Halı Sanatının Kaynakları", *Sanat Tarihi Dergisi*, Sayı: 14-1, 2005.

DİYARBEKİRLİ, Nejat, *Hun Sanatı*, 1. Baskı, Milli Eğitim Basım Evi, İstanbul 1972.

DUMAN Mustafa, *Geleneksel Türk Yorgancılık Sanatı*, 1. Baskı, Heyamola Yayınları, İstanbul 2007.

DUVARCI Ayşe, "Kaybolan Bir Kültür Yorgan ve Yorgancılık Halk Bilimsel Bir Yaklaşım", *ICANAS 38. Uluslararası Kongresi*, Cilt:2, Sayı: 2, Ankara 2007.

EFE, İsmail, *Eşrefoğlu Cami ve Külliyesi Beyşehir*, 4. Baskı, Dokuz Yayınları, Konya 2014

EVCEN, Arzu – BEYDİZ, Mustafa Gürbüz, "Paleolitik ve Neolitik Dönem Buluntularında Giyim Kültürü", *Turkish Studies Dergisi*, Sayı:13/10, Ankara 2018.

GEZER, Ülkü, "Başlangıcından 16. Yüzyıla Kadar, Türk Dokuma Sanatındaki Üslup, Desen, Motif ve Sembollerin Tarihine Bakış", *Hars Akademi Uluslararası Hakemli Kültür ve Sanat Mimarlık Dergisi*, Sayı: 5 (Aydın Uğurlu ve Geleneksel Sanatlar Özel Sayısı), 2022.

GÖKÇE, Bilcan – BİLGEN, Gökhan, "Doğu Anadolu Bölgesi Urartu Dönemi Dokuma Aletleri", *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Arkeoloji Bölümü Dergisi*, Sayı: 45, Ankara 2019.

İLMEN, Buket, *Seçilmiş Türk Halı ve Kilim Motiflerinin Glıtch Sanat Yaklaşımıyla Dijital Yöntemler Kullanılarak Yeniden Yorumlanması*, (Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanat ve Tasarım Anasanat Dalı, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Gaziantep 2023.

KAHVECİ, Gül, *Asur Ticaret Kolonileri Çağında Tekstil Ürünleri ve Ticareti*, (Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Nevşehir 2017.

KARAÇAM, Nazif, *Efsanelerden Gerçeğe Kırklareli*, 1. Baskı, Kırklareli Belediyesi Yayını, Kırklareli 1995.

KARAKULAK, Cevriye, (Yaşı:83), (15 Ekim 2022 tarihinde yapılan mülakattan)

KARAKULAK, Gülay, (Yaşı:56), (15 Ekim 2022 tarihinde yapılan mülakattan)

KARATAY KILIÇ, Sema, "Aksaray İli Yorgancılık Sanatı", SETSCI Bilimsel Yaklaşımlarda Yenilikçilik Sempozyumu, Cilt:2, Antalya 2018, s.449.

KARATAY KILIÇ, Sema, "Aksaray Yöresi Halı ve Düz Dokuma Örnekleri", *Kalemişi Dergisi*, Cilt:7, Sayı: 14, 2019.

KAYABAŞI, Nuray-BOZKURT, Hilal-ÖZKOCA, Begül, "Çorum El Sanatlarında Kullanılan Motifler ve Anlamları", *Hitit Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 9, Sayı:1, 2016.

KAYADİBİ, Pakize, *Dar Dokuma Kumaş Yapıları ve Üretimi*, (Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, El Sanatları Eğitimi Anabilim Dalı Basılmamış Doktora Tezi), Ankara 2013.

KILIÇARSLAN, Hande, "Malatya İli Darende İlçesi Gökderen Köyünde Kullanılan Halı Yastık Dokumalar", *İdil Dergisi*, Cilt:6, Sayı: 35, 2017, s. 2127

KOCAİSPİR, Ahmet, *Anav Kültürü ve Ön Asya Kültürleriyle Etkileşimi*, (Atatürk Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı, Eski Çağ Tarihi Bilim Dalı, Basılmamış Doktora Tezi), Erzurum 2020.

KÖKTEN, Hande, *Antik Çağda Anadolu, Lydialılar*, Ankara Üniversitesi Ders Notu.

KURTULMUŞ, Zekeriya, "Kırklareli Poyralı Köyü Dokumaları", *Arcadia Vita Aylık Yaşam Dergisi*, Sayı: 30, Mart 2017.

KUTLU, Mehmet – KUTLU, Leila, "Ölü Gömme Gelenekleri Bağlamında Berel Kurganları", *Uluslararası Hakemli Folklor Edebiyat Dergisi*, Sayı: 27 (3)-107, 2021.

OKCA KOYUNCU Ayşegül- ELİBOL TÜFEKÇİ Ayşegül- ERTEN Gizem, "Kaybolmaya Yüz Tutmuş Kültürel Miras: Yorgancılık Mesleğinin Değişim ve Dönüşümü", *Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi*, Cilt: 7, Sayı: 3, 2020.

OYMAN BÜKEN, N. Rengin, "El Dokumacılığının ve El Dokuma Tezgâhlarının Tarihçesi, El Dokuma Tezgâhı Çeşitleri", *Dergi Park Akademi Sanat Dergisi*, Sayı: 8, 2005.

OYMAN, Naile Rengin, "Bazı Anadolu Kilim Motiflerinin Sembolik Çözümlemesi", Arış Halı, *Dokuma ve İşleme Sanatları Dergisi*, Sayı: 14, 2019.

ÖNDER KIRAY, Arzu, *Batı Anadolu Halıcılığına Yön Veren Bir Aile: Önder Ailesi*, (Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Moda Tasarımı Anabilim Dalı, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İzmir 2023.

ÖZALTIN Fatma Nilhan- ÖLMEZ Filiz Nurhan, "Osmanlı Dönemi Minyatürlerinde El Sanatlarından İzler", *Süleyman Demirel Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Hakemli Dergisi*, Sayı: 7, 2011.

ÖZCAN, Aylin, "Çanakkale'de Yorgan Sanatının İncelenmesi" *Atlas Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt:6, Sayı:25, 2020, s. 1-2.

ÖZÇELİK, Serpil, "İstanbul Kilim ve Düz Dokuma Yaygılar Müzesi", *Vakıflar Dergisi*, Sayı: 42, Aralık 2014.

ÖZDEMİR, Şerife - KARATAY KILIÇ Sema, "Somut Olmayan Kültürel Miras Ögelerinde Yorgancılık "Bolvadin Örnekleri"", *Pearson Sosyal Bilimler ve Beşeri Bilimler Dergisi*, Cilt:8, Sayı:23, 2023, s. 9.

ÖZHAN, Nigar, "Bergama'da Eski ve Yeni Halıcılık", *Dergi Park Akademi Sanat Dergisi, Türk Etnografya Dergisi,* Sayı: 62, 1969.

ÖZKARTAL, Mehmet, "Türk Destanlarında Geçen Halı Anlatımları, Halılardaki Hayvan Motifleri ve Renklerin Dili", *Arış Dergisi*, Sayı: 8, 2012.

PEKYAMAN, Hakan, *Frig Uygarlığı Seramik Sanatı ve Kişisel Yorumlar*, (Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Seramik Anasanat Dalı, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Afyonkarahisar 2008.

SALMAN, Fikri, "Tarihi Türk Kumaşlarında Desen ve Renk Arayışı", *Dergi Park Akademi Sanat Dergisi, Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, Sayı: 4, 1998.

SALMAN, Fikri, Türk Tarihi ve Kültür Araştırmaları, *"Başlangıcından Türkiye Selçuklularına Kadar Türklerde Tekstil ve Dokumacılık Sanatı",*

https://www.altayli.net/baslangicindan-turkiye-selcuklularina-kadar-turklerde-tekstil-ve-dokumacilik-sanati.html, (30.11.2022).

SARICA, Aynur, *13-16. Yüzyıl Anadolu Türk Dokumalarında Geleneksel Desenlerin Analizi*, (Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sanat Tarihi Anabilim Dalı, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Edirne 2012.

SARIOĞLU, Esin – YILDIZ, Dilber, "Karacakılavuz Dokumalarının Günümüz Tekstiline Uyarlanması", *İdil Dergisi*, Cilt: 6, Sayı:31, 2017.

SELÇUK, Kezban, "Nahcıvan Devlet Halı Müzesi'nde Sergilenen Kilim, Cicim ve Sumak Tekniği ile Yapılan Düz Dokuma Yaygılar", *Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, Sayı: 34, Erzurum 2015.

SİVAS, Rahmi, Türkiye Selçuklu ve Eşrefoğulları Döneminde Beyşehir, (Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Burdur 2021.

ŞİMŞEK, Gülay, *Karacakılavuz Dokumalarının Genel Özellikleri*, (Gazi Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Geleneksel Türk Sanatları Anasanat Dalı, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2017.

TAYLAN, Fatma Nur, *Uşak Halı Motiflerinin Seramik Yüzeylerde Uygulanabilirliği ve Kişisel Uygulamalar*, (Uşak Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Güzel Sanatlar Fakültesi Seramik Ana Sanat Dalı, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Uşak 2013.

TOKAT, Cuma, *Isparta Düz Dokumalarında Görülen Bazı Geometrik Yanışların Giyilebilir Sanata Uygulanabilirliği*, (Süleyman Demirel Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü Sanat ve Tasarım Anasanat Dalı, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Isparta 2019.

TORAMAN, Ali, "Türk Tarihinin Kaynakları: Altay'da Göktürk Maddi Kültürünün Arkeolojik Kaynaklarına Genel Bakış", *Türk Tarihi Araştırma Dergisi*, Sayı: 4, 2019.

TUNCER, Hasan, *Hitit Çivi Yazılı Metinlerde Dokuma*, (Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih (Eskiçağ Tarihi) Anabilim Dalı, Basılmamış Doktora Tezi), Ankara 2020.

ÜRER, Harun, "Emirdağ (Afyon) Yöresi Düz Dokuma Yaygı Geleneği ve Bindallı Motifli Kilimler", *Dergi Park Akademi Dergisi*, Cilt:10, Sayı: 30, 1999.

YANAR, Ayşem, ARİN, Kardelen, "Bitkisel Örücülük ve Sepet Üretiminde Koruma Onarım Çalışmaları", *SDÜ ART-E Güzel Sanatlar Fakültesi Sanat Dergisi*, Cilt: 14, Sayı: 8, Haziran 2021.

YARDIMCI GÜRCAN, Kevser, "Osmanlı Dönemi Dokuma Sanatı Ürünlerinden Örnekler", *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Çalışmalar Dergisi*, Cilt: 2, Sayı: 1, 2016.

YASA AKTAŞ, Azize, "Türk Halı Sanatı İçin Eksilmeyen Bir Temel Eser: Türk Halı Sanatının Bin Yılı", Arış Dergisi, Sayı: 11, 1997.

YILDIRIM, Ayşe, *Tasarım Kültür İlişkisi İçinde Anadolu Motiflerinin Endüstriyel Ürüne Yansımaları*, (Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Disiplinlerarası Endüstriyel Tasarım Anabilim Dalı, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İzmir 2023.

YILDIRIM, Ergün, *Adıyaman İli Halı Yastıklarında Kullanılan Motiflerin Tekstil Tasarımında Uygulanması*, (Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Tekstil Tasarımı Anabilim Dalı, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2021.

YILDIRIM, Mustafa, "Konya Alaeddin Camii'nde Bulunan Cicim Örnekleri", *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, Sayı: 30. 2011.

YILDIRIM, Mustafa, "Konya Alaeddin Camii'nde Bulunan Karapınar Yöresi Cicim Örnekleri", *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, Sayı: 29. 2011.

YILDIRIM, Mustafa, "Konya Alaeddin Camii'nde Bulunan Zili Dokumalardan Örnekler", *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, Sayı: 31. 2012.

YILDIZ, Dilber, "Dokumanın Tarihsel Süreçte Başlangıcı ve Gelişimine Genel Bir Bakış", *Hars Akademi Uluslararası Hakemli Kültür ve Sanat Mimarlık Dergisi*, Cilt: 5, Sayı: 1, Haziran 2022.

YILDIZ, Dilber, *Karacakılavuz Dokumalarının Günümüz Tekstil ve Modasına Uyarlanması*, (Haliç Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tekstil ve Moda Tasarımı Anasanat Dalı, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 2015.

YILMAZ, Bülent, "Pazırık'dan Günümüze Türk Halı Sanatı", *Oğuz-Türkmen Araştırma Dergisi*, Cilt: 1, Sayı: 1, Aralık 2017.